

التوجه الجنسي، الهوية الجنسية والتعبير الجنساني:
المصطلحات الأساسية من أجل العاملين في القطاع الإنساني
العربية - فارسي - تركي - فرنسي - إنكليزي

گرایش جنسی، هویت جنسیتی و بیان جنسیتی:
واژگان ضروری برای بخش های بشردوستانه
عربی - فارسی - ترکی - فرانسه - انگیسی

Cinsel Yönelim, Cinsel Kimlik
ve Söylem/İfade Biçimi:
İnsan Hakları Kapsamında Temel Terminoloji
İngilizce - Fransızca - Türkçe - Farsça - Arapça

Orientation Sexuelle, Identité de Genre
et Expression de Genre :
Terminologie Essentielle pour le Secteur Humanitaire
Anglais - Français - Turc - Persan - Arabe

Sexual Orientation, Gender Identity
and Gender Expression:
Essential Terminology for the Humanitarian Sector
English - French - Turkish - Farsi - Arabic

Sexual Orientation, Gender Identity
and Gender Expression:
Essential Terminology for the Humanitarian Sector
English - French - Turkish - Farsi - Arabic

Orientation Sexuelle, Identité de Genre
et Expression de Genre :
Terminologie Essentielle pour le Secteur Humanitaire
Anglais - Français - Turc - Persan - Arabe

Cinsel Yönelim, Cinsel Kimlik
ve Söylem/İfade Biçimi:
İnsan Hakları Kapsamında Temel Terminoloji
İngilizce - Fransızca - Türkçe - Farsça - Arapça

گرایش جنسی، هویت جنسیتی و بیان جنسیتی:
واژگان ضروری برای بخش های بشردوستانه
عربی - فارسی - ترکی - فرانسه - انگیسی

التوجه الجنسي، الهوية الجنسية والتعبير الجنساني:
المصطلحات الأساسية من أجل العاملين في القطاع الإنساني
العربية - فارسي - تركي - فرنسي - إنكليزي

Sexual Orientation, Gender Identity and Gender Expression:
Essential Terminology for the Humanitarian Sector
English - French - Turkish - Farsi - Arabic

Orientation Sexuelle, Identité de Genre et Expression de Genre :
Terminologie Essentielle pour le Secteur Humanitaire
Anglais - Français - Turc - Persan - Arabe

Cinsel Yönelim, Cinsel Kimlik ve Söylem/İfade Biçimi:
İnsan Hakları Kapsamında Temel Terminoloji
İngilizce - Fransızca - Türkçe - Farsça - Arapça

گرایش جنسی، هویت جنسی تی و بی‌ان جنسی تی: واژگان ضروری برای بخش های
بشر دوستانه
عربی - فارسی - ترکی - فرانسه - انگلیسی

التوجه الجنسي، الهوية الجنسية والتعبير الجنسي: المصطلحات الأساسية من أجل العاملين في
القطاع الإنساني
العربية - فارسي - تركي - فرنسي - إنكليزي

Copyright © 2016 ORAM—Organization for Refuge, Asylum & Migration.
All rights reserved. This guide and its contents may not be reproduced in whole or in part
without the express written permission of ORAM.

Copyright © 2016 ORAM — Organisation pour le Refuge, l'Asile & la Migration.
Tous droits réservés. Ce guide et son contenu ne peuvent en aucun cas être reproduits, même partiellement,
sans une autorisation explicite et écrite d'ORAM.

Telif Hakkı © 2016 ORAM —Organization for Refuge, Asylum & Migration— aittir ve bütün hakları saklıdır.
Bu kılavuz ve içeriği ORAM'ın yazılı izni olmadan çoğaltılamaz ve ya kullanılamaz.

کی‌رایت، © ۲۰۱۶ ORAM—Organization for Refuge, Asylum & Migration
کلیه حقوق محفوظ است. این راهنما و محتوای آن بدون مجوز صریح و کتبی آرام به طور کلی و یا جزئی قابل باز نشر نیست.

تعود الحقوق إلى أoram © ۲۰۱۶ ORAM—Organization for Refuge, Asylum & Migration
جميع الحقوق محفوظة. لا يمكن عمل نسخ كاملة أو جزئية من هذا التقرير بدون إذن صريح وكتابي من قبل أoram.

Funding for this project was provided by the United States Department of State and the Arcus Foundation. The opinions, findings and conclusions expressed herein are those of the authors and contributors and do not necessarily reflect those of the funders.

Ce projet a été subventionné par le Ministère des Affaires Étrangères des États-Unis et l’Arcus Foundation. Les opinions, les résultats et les conclusions exprimés dans ce rapport sont ceux des auteurs et collaborateurs, et ne sont pas nécessairement ceux des organismes qui ont subventionné ce projet.

Bu projenin finansmanı Amerika Birleşik Devletleri Dışışleri Bakanlığı ve Arcus Foundation maddi katkılarıyla karşılanmıştır. Burada ortaya konan düşünceler, bulgular ve sonuçlar yazarlara ve katkıda bulunanlara ait olup finansörlerin görüşlerini yansıtmıyor olabilir.

منابع مالی این پروژه توسط وزارت امور خارجه ایالات متحده آمریکا و Arcus Foundation تأمین شده است. نظرات، مشاهدات، و نتیجه گیری های حاضر در این مجموعه، متعلق به نویسندگان و گردآورندگان آنهاست و ارتباطی با حامیان مالی آن ندارد.

تم توفير التمويل لهذا المشروع من قبل وزارة الخارجية الأمريكية و Arcus Foundation الآراء، النتائج والمساهمات لا تعكس بالضرورة آراء الممولين.

Table of Contents - Table des Matières - İçindekiler

فهرست - فهرس

English, Anglais, İngilizce, الإنجليزية, انگلیسی.....	1-23
French, Français, Fransızca, الفرنسية, فرانسه.....	24-49
Turkish, Turc, Türkçe, التركية, ترکی.....	50-73
Farsi, Persan, Farsça, الفارسية, فارسى.....	74-100
Arabic, Arabe, Arapça, العربية, عربى.....	101-124

English
Anglais
İngilizce

انگلیسی

الإنجليزية

Acknowledgments

This publication is the result of the collaborative work of ORAM's staff and interns, as well as an international network of multi-talented professionals who dedicated their time and expertise. We gratefully acknowledge the following contributions:

Concept and Structure

Neil Grungras

Publication Manager

Jessica Burnstein

Writers, Editors and Translators

Abir Ben Salah, Fang Gleizes, Furkan Hancioğlu, Ali Khoie, Leila Lohman, Rachel Solomon, Alexis Thiry

Reviewers

Chris Dominey, Irene Giovannetti, Rami Shouk

Cover Art and Layout

Subhi Nahas

Experts

The expert reviewers who contributed to this guide are esteemed scholars and community leaders. Their work has enriched the fields of gender, gender identity and sexual orientation studies, educational sciences, sociology, LGBTI activism, and the protection and promotion of human rights. We are grateful to them and to the institutions in which they serve for generously sharing their expertise and knowledge in the development of this language tool. The reviewers for each language section were:

Arabic

Bassam Kassab, Lecturer, San Jose State University, San Jose, CA, USA

English

Fernando D'Elio, Buenos Aires, Argentina

Stuart Halford, Geneva, Switzerland

Nicholas Sakurai, Director of Leadership Initiatives, LGBT Equity Center, University of Maryland, College Park, USA

Robert Wintemute, Professor of Human Rights Law, School of Law, King's College, London, United Kingdom

Farsi

Saghi Ghahraman, Iranian Queer Organization – IRQO, Toronto, Canada

Kaveh Gilman, Sacramento, CA, USA

OutRight Action International (formerly IGLHRC), New York, USA

French

Caroline Dayer, PhD, Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Geneva, Switzerland

Florian Grandena, PhD, Associate Professor, Department of Communication, University of Ottawa, Canada

Turkish

Özlem Güçlü, PhD, Associate Professor, Department of Sociology, Mimar Sinan Fine Arts University, Istanbul, Turkey

Gülkan Noir, Kaos GL, Ankara, Turkey

ORAM also thanks **www.itspronouncedmetrosexual.com** for its development and promotion of many of the terms in this publication.

Sexual Orientation, Gender Identity and Gender Expression: Essential Terminology for the Humanitarian Sector

English · French · Turkish · Farsi · Arabic

About ORAM

ORAM—Organization for Refuge, Asylum & Migration is an international nonprofit organization that enables the international community to protect exceptionally vulnerable refugees and asylum seekers. ORAM delivers cutting-edge research, tools, training and empirically-based assessment programs to refugee professionals and institutions around the world.

Results-Driven Training

ORAM is committed to maintaining the integrity of the international refugee protection system. We expand and strengthen the skills of refugee professionals to accurately assess refugee claims, guarantee the reception and care of refugees, and ensure that each refugee is treated fairly and professionally.

Trusted by governments, international institutions and other nonprofit organizations, ORAM works at all levels to narrow the protection gaps that endanger exceptionally vulnerable refugees, including sexual and gender minorities (SGMs).

ORAM has trained thousands of refugee professionals working within governments, the United Nations, international and local non-governmental organizations (NGOs), and academic institutions in refugee protection and adjudication.

ORAM's training for refugee professionals working with SGMs addresses all phases of the forced migration cycle, including core concepts related to sexual orientation and gender identity (SOGI), how to create a safe working environment, accurate and appropriate interpretation and translation, credibility assessment, protection, resettlement and integration.

To learn more about ORAM's training, research, publications and other resources for refugee professionals, visit www.oraminternational.org or email us at training@oraminternational.org.

Introduction

Sexual Orientation, Gender Identity and Gender Expression: Essential Terminology for the Humanitarian Sector is a language tool that assists humanitarian professionals to communicate effectively and respectfully with and about people of diverse sexual orientations and gender identities.

The Challenge

SOGI concepts vary immensely across cultures. In most languages worldwide, matters of sexual and gender diversity are shrouded in confusion and taboo. As a result, accurate and inoffensive SOGI terminology is scarce across all aspects of society: the media, business, nonprofits, cultural and religious institutions, and even among sexually and gender diverse communities themselves.

For Humanitarian Professionals

This challenge is particularly relevant to humanitarian workers who provide support, including social, medical, legal, vocational, rehabilitative, psychological and educational services to sexually and gender diverse populations. How can professionals communicate clearly and respectfully about SOGI issues and speak with sexually and gender diverse individuals when they lack the terminology to do so?

For Refugee Professionals

Refugee professionals share a common mission: to protect refugees with legitimate claims. However, when it comes to refugees of diverse sexual orientations and gender identities, interviewers and interpreters face unique communication challenges that can impact the outcomes of refugee status determination and credibility assessment.

The most common challenges are:

- Interviewers, interpreters, and even refugee applicants themselves may not be familiar with respectful terminology.
- Interviewers and interpreters deal with topics that are often culturally and religiously sensitive and may struggle to find the right words.
- Interviewers and interpreters may be reticent to ask questions that are deeply personal.
- Interviewers and interpreters may be hesitant to offend applicants by discussing topics they assume are inappropriate.
- Interpreters are under pressure to render exact equivalents of terms that may not exist in all languages.

The Solution

The humanitarian and refugee sectors can overcome these challenges by learning and practicing the proper terminology applicable to SGMs worldwide. For this reason, ORAM has produced this guide. Language and cultural understanding are essential to creating a safe environment where sexually and gender diverse individuals can establish trust and be forthcoming about their needs and experiences.

The goal of this guide is to empower humanitarian workers and refugee professionals with cross-cultural knowledge of essential SOGI terms in a variety of contexts. Users of this guide will learn sensitive and respectful terms and be able to:

- Create a safe space and build trust with refugees.
- Recognize inappropriate or offensive terminology.
- Recognize the terms refugee applicants use to identify themselves.

As a direct result, refugee applicants will feel more comfortable being transparent during the refugee status determination process.

How to Use this Guide

Step 1: Learn the terms in the language(s) relevant to your work

This guide is organized into five language sections: English, French, Turkish, Farsi and Arabic. Each language section includes an alphabetized list of defined terms relating to SOGI issues and sexually and gender diverse persons. The list includes two kinds of terms—those that are respectful and those that are derogatory. Derogatory terms are indicated by this symbol [🚫]. This allows users to easily distinguish between terms that are appropriate to use and terms that should be avoided.

Step 2: Learn the usage context

Even when people speak the same language, there may be great variation in vocabulary and meaning depending on their specific geographic location, socioeconomic status, level of education, ethnicity, religiosity and/or community of origin. Therefore, in addition to defining terms, this guide also gives context for the varied usage of terms. For example, a given French term may vary in meaning and use throughout the Francophone world, or its use may be limited to a certain region. This guide makes users aware of these variations where relevant.

Step 3: Cross-reference between languages and cultures

This guide also serves as a multilingual dictionary. Below each defined term, users will find the analogous term in the other four languages. Where there is no analogous term, it is indicated by this symbol [].

Beside each analogous term, users will find an English-based transliteration to assist with pronunciation. Each syllable in a word is separated by a period. Please note the following two pronunciation rules for sounds that do not exist in English:

- "kh" represents a raspy "ch" sound, similar to the sound at the end of "loch" or "Bach." This is used mainly for transliterating the Arabic "خ".
- "h" is pronounced softly, as in "hope", including when it is the last letter in a word.

The languages are indicated by the following short forms: English: EN, French: FR, Turkish: TK, Farsi: FAR, Arabic: AR.

Benefits of Effective Learning

Learning SOGI terms will benefit the work of humanitarian and refugee professionals. First and foremost, it will allow them to address SOGI issues and SGMs respectfully, encouraging truthful self-disclosure. Second, it will permit them to understand the perspectives and self-identities of the SGMs with whom they interact. Third, use of a broad variety of SOGI terms allows for a rich discourse about sexuality and gender.

Information Sources

The terms and definitions in this glossary were sourced from academic and non-academic experts in the field of sexual and gender diversity. Please see the Acknowledgments on pages 2 and 3 for detailed source information.

International Development and Usage of SOGI Terminology

The Development of SOGI Terminology

In most of the world's languages, terminology related to SOGI is limited and pejorative. Only a small handful of languages contain substantial SOGI lexicons. This phenomenon is largely a function of the cultures in which these languages developed; until very recently, sexual and gender diversity was taboo in virtually all of the world's cultures.

Fortunately, many cultures have gained a greater understanding of the diverse gender and sexuality spectrum. This, in turn, is influencing the development of SOGI lexicons. While some languages' SOGI lexicons are far more advanced than others, SOGI terminology and its underlying concepts are rapidly evolving in many sectors worldwide—including in the humanitarian sector.

SOGI lexicons are currently most mature and most widely used in the West, particularly in Anglophone countries. However, terms that are first coined in one language often make their way into other languages. This is particularly common with English SOGI terms, which have been adopted and adapted by many languages, including Turkish, Arabic and Farsi. Here, one's use of terminology often reflects not only a lack of alternatives available in one's own language, but also the extent to which one's understanding of their identity is influenced by other cultures.

Variations in Usage of SOGI Terminology

As beliefs and attitudes about sexual and gender diversity vary immensely across cultures and evolve at different paces, so do the languages and SOGI lexicons that give expression to those cultures. Furthermore, variations in usage frequently occur within languages due to a host of factors including specific geographic location, ethnicity, religiosity, level of education, community membership, socioeconomic status, gender, and personal values and beliefs. Refugee professionals are advised to bear these variations in mind, as they affect the terminology they will encounter in the field. Users of this glossary are also advised to remember that many terms contained in this glossary can be used as a slur, even those that are not identified as derogatory.

Contextual Examples of SOGI Terminology Usage

One's choice of SOGI terminology is a strong indication of one's background, perspective and identity. Examples in the five languages of this glossary follow:

English: Someone from the West might comfortably self-identify as "gay," while another might use the same word derisively.

French: In some parts of the Western Francophone world, sexually and gender diverse individuals are reclaiming the term "pédé"—a derogatory word for gay—and using it as a positive self-identifying term. A self-identifying gay man from France may proudly refer to himself as "pédé" as a means of appropriating the term as positive.

Turkish: A Turkish man who identifies as gay may refer to himself as "nonoş"—a purely derogatory term—to combat the expression's derisive nature. Like members of the Western lesbian, gay, bisexual, transgender and intersex (LGBTI) communities appropriated the once-negative term "queer," some members of Turkish LGBTI communities refer to themselves using negative terms.

Farsi: An Iranian man who identifies as gay may refer to himself as "*ham.jens.bahz*" (همجنس باز)—a derogatory Farsi term used to describe men who are perceived to be effeminate and/or to have sexual or romantic relationships with other men. Within his social circle in Iran, this man may never have been exposed to any respectful terminology regarding his self-identity.

Arabic: A Syrian man may refer to himself as "*shaz*" (شاذ)—a derogatory Arabic word literally meaning "abnormal"—reflecting the understanding of homosexuality he acquired in Syria. Like the Iranian man described above, the Syrian man may in fact identify as gay even though he uses self-deprecating terminology.

Development and Usage of SOGI Terminology in English

Terminology regarding SOGI is most robust in the English language, albeit only decades old and still evolving. Development of the English SOGI lexicon began with the United States-based LGBTI social movement of the late 1960s and 70s, when the slang and self-identifying terms used by people within LGBTI communities began influencing mainstream language. Previously, English terminology relating to SOGI issues and people of diverse sexual and gender identities existed mainly within a clinical context and was primarily used among the medical community. Since the advancement of LGBTI rights in Anglophone cultures, many former pejoratives such as “gay” or “queer” have since been appropriated by LGBTI communities as positive, self-identifying terms.

Today, the English SOGI lexicon is well developed and covers a wide swath of the spectrum of human sexuality and gender identity. SOGI terminology is used not only by sexually- and gender-diverse communities, but also by the media, academia, the business community, the public sector and the NGO world. English SOGI terms are also commonly used in non-Western or non-Anglophone contexts where equivalent local terms do not exist or are highly pejorative. As the international community, humanitarian organizations and refugee offices add SOGI issues to their agendas, staff are increasingly likely to encounter English SOGI terminology during the course of their work. This is particularly true at agencies that serve refugee populations from regions where sexually and gender diverse individuals are at risk.

Terms and Phrases

Androgyny

A gender expression that has elements of both masculinity and femininity; occasionally used in place of “intersex” to describe a person with both male and female anatomy.

AR	{by.na.il.jin.sayn}	بين الجنسين
FAR	{ahnd.ro.je.nee}	آندروژنی
FR Androgynie	{an.dro.jee.nee}	
TK Androjen	{and.ro.jen}	

Asexual

A person who does not experience, or experiences very little, sexual attraction. Asexual people may nevertheless feel romantic attraction to others.

AR	{al.laa.jin.sia}	اللاجنسية
FAR	{ah.sek.soo.ahl}	آسكسوال
	{bee.mey.le.jen.see}	بی میل جنسی
FR Asexuel/le	{a.seks.oo.el}	
TK Aseksüel	{a.sek.sue.el}	

Bisexual

A person who experiences sexual and/or romantic attraction to persons of the same and a different sex or gender.

AR	{mooz.dawaj.el.myile.el.jinsy}	مزدوج الميل الجنسي
FAR	{bahy}	بای
	{bahy.sek.soo.ahl}	بایسکسوال
	{doe.jens.khah}	دوجنس خواه
	{doe.jens.gera}	دوجنس گرا
FR Bisexuel/le	{bee.seks.oo.el}	
TK Biseksüel	{bee.sek.sue.el}	

Cisgender

A person whose gender identity fits societal expectations based on their sex assigned at birth; someone who is not transgender.

AR	{mo.tabeq lil.haweea al.jinsa.nia}	مطابق للهوية الجنسية
FAR	{ha.mahn jen.see.ya.tee}	همان جنسیتی
	{ham.soo jen.see.ya.tee}	همسو جنسیتی
FR Cisgenre	{cees.jan.re}	
TK Na-trans	{na.trans}	

Closeted

The state of not having revealed one's sexual orientation and/or gender identity to others. People may be closeted due to fear of or shame about revealing their sexual orientation and/or gender identity.

AR	{al.khawoof minil.ifsah}	الخوف من الافصاح
FAR	{ahsh.kahr na.sho.de}	آشکار نشده
	{da.roo.ne gan.je yah pas.too}	درون گنج یا پستو
FR Etre dans le Placard	{ay.tr don le pla.kar}	
TK Açılmamış Kişi	{a.chl.ma.msh qee.shee}	

Coming Out (of the closet)

The process of revealing one's sexual orientation and/or gender identity to others. Although it is commonly considered to be a one-time event, it is generally a lifelong process.

AR	{al.khoorooj minil kaoo.ka.a}	الخروج من القوقعة
FAR	{ahsh.kahr.sah.zee}	آشکار سازی
	{ahsh.kahr.sah.zee.ye ho.vee.yat va ge.rah.ye.she jen.see}	آشکار سازی هویت و گرایش جنسی
	{bo.roon ah.yee}	برون آیی
	{ka.meeng.aot}	کامینگ اوت
FR Coming Out	{ka.meeng.aot}	
TK Açılmak	{a.chl.maak}	

Cross-dresser

A person who enjoys wearing clothing typically associated with a different gender. It is a form of personal or gender expression and is not indicative of one's sexual orientation or gender identity.

AR	{mota.shab.beh bel.jinsil akhar}	متشبه بالجنس الآخر
FAR	{de.gaer.poosh}	دگرپوش
	{de.gaer.jens.poosh}	دگر جنس پوش
	{do.gah.ne.poosh}	دوگانه پوش

FAR	{za.nah.ne.poosh}	زنانه پوش
	{zan.poosh}	زن پوش
FR Travesti/e	{tra.ves.tee}	
TK Karşıt-giysicilik	{kar.sht gee.see.jee.leek}	
CD/Cross-dresser	{je.de/kros dre.sr}	
Travesti	{tra.ves.tee}	

Drag King

A person who consciously performs "masculinity," usually in a show or theatre setting, presenting an exaggerated form of masculine expression, often times performed by a woman.

AR	{fataa istea.radeeya}	فتاة استعراضية
FAR	≠	
FR Drag King	{drag keeng}	
TK Drag King	{drag keeng}	

Drag Queen

A person who consciously performs "femininity," usually in a show or theatre setting, presenting an exaggerated form of feminine expression, often times performed by a man.

AR	{fata iste.arraadi}	فتی استعراضي
FAR	{de.rag kween}	درگ کوین
FR Drag Queen	{drag kween}	
TK Drag Queen	{drag kween}	

Dyke

A derogatory term used to taunt or insult women perceived as masculine or believed to be sexually and/or romantically attracted to, or have relationships with, other women. Some members of the sexual and gender diverse community have reclaimed the term as positive.

 Related derogatory term: lesbo

AR	{soha.qiah}	سحاقیة
FAR	{bah.roo.nee}	بارونی
	{dahyk}	دایک
	{za.ne ham.jens.khah}	زن همجنس خواه
	{za.ne ham.jens.gaera}	زن همجنس گرا

FAR	{lez}	لز
	{lez.bo}	لزو
	{lez.bee.yan}	لزيين
FR	Gouine	{goo.een}
TK	Erkeksi Lezbiyen	{er.kek.see lez.bee.yan}
	Dyke	{dayk}
	Ablacı	{ab.la.je}
	Lezbo	{lez.bo}

Faggot

A derogatory term used to taunt or insult men perceived as effeminate or believed to be sexually and/or romantically attracted to, or have relationships with, other men. Also abbreviated as "fag."

Related derogatory terms: fairy, sissy

AR	{shaz}	شاذ
	{looti}	لوطي
	{taunt}	طنط
	{khool}	خول
	{kha.neeth}	خنيث
FAR	{ob.ne.yee}	أبنه اي
	{o.bee}	أبي
	{e.va kha.har}	اواخواهر
	{batch.che khosh.gel}	بچه خوشگل
	{koo.nee}	کونی
	{ham.jens.bahz}	همجنسباز
FR	Pédé	{pay.day}
TK	İbne	{eeb.ne}
	Götveren	{goet.ve.ren}
	Nonoş	{no.nosh}
	Top	{top}
	Yuvarlak	{you.ar.lak}
	Karı Kılıklı	{ke.re ke.lyk.le}

Fairy

See definition of "Faggot."

Gay

A person who experiences sexual and/or romantic attraction only or primarily to persons of the same sex or gender. The term historically referred primarily to men but is used today by people of all genders as a self-descriptor.

❌ In the case of men, related derogatory terms: fag, faggot, fairy, sissy

❌ In the case of women, related derogatory terms: dyke, lesbo

AR	{mithli}	مثلي
FAR	{gey}	گی
	{ham.jens.khah}	همجنس خواه
	{ham.jens.gaer.ra}	همجنس گرا
FR	Gay	{gey}
TK	Gey	{gey}
	Eşcinsel	{esh.jeen.sel}

Gender

The social, cultural and psychological qualities that are associated with being a man or a woman. This can encompass personal identity and expression as well as societal, structural and cultural norms.

AR	{an.now.a.il.ijti.ma.ee}	النوع الاجتماعي
FAR	{jen.see.yat}	جنسیت
FR	Genre	{jan.r}
TK	Toplumsal Cinsiyet	{top.loum.sal.jeen.see.yet}

Gender Expression

External characteristics and behaviors that may be perceived as masculine, feminine and/or neutral based on societal and cultural norms. These are often expressed through clothing, hair, body language, etc.

AR	{at.ta.abeer an een.now.a.il.ijti.maa.ee}	التعبير عن النوع الاجتماعي
FAR	{ba.yahn va edj.rah.ga.ree.ye.jen.see.ya.tee}	بیان و اجراگری جنسیتی
FR	Expression de Genre	{eks.pre.see.yon de jan.r}
TK	Cinsiyet İfadəsi	{jeen.see.yet ee.faa.de.see}

Gender Identity

A person's deeply felt internal and individual experience of gender (e.g. of being a man, a woman, in-between, neither or something else), which may or may not correspond to societal expectations based on their sex assigned at birth.

AR	{al.haweeya il.jinsa.nia}	الهوية الجنسية
FAR	{ho.vee.ya.te.jen.see.ya.tee}	هويت جنسیتی
FR Identité de Genre	{ee.dan.tee.tay de jan.r}	
TK Cinsiyet Kimliği	{jeen.see.yet keem.lee.yee}	

Gender Neutral

The state of not being associated with being a man, a women or another gender. The term can apply to people, objects, language, policies and institutions. E.g.: A gender neutral bathroom is a bathroom that is open to people of any gender identity and expression.

AR	{mohaa.yid lin.now.a il.ijti.maa.ee}	محاييد للنوع الاجتماعي
FAR	{bee.jen.see.yat}	بی جنسیت
	{ha.me.jen.see.yat}	همه جنسیت
FR Genre Neutre	{jan.r nu.tr}	
TK Cinsiyet Ayrımı Gözetmeyen	{jeen.see.yet ay.rme.go.zet.mey.en}	
Cinsiyet Yüksüz	{jeen.see.yet youk.souz}	

Genderqueer

A person who does not identify as either only a man or only a woman. People who identify as genderqueer may perceive and/or present themselves as both a man and a woman, as having no gender, as moving between genders, or as having a third gender.

AR	{hurr il.haweeya il.jinsa.nia}	حُر الهوية الجنسية
FAR	{jen.see.ya.te kweer}	جنسیت کوئیر
FR Genre Queer	{jan.r kweer}	
TK Genderqueer	{jendr kweer}	

Heteronormative

The usually implicit assumption that being heterosexual and cisgender is preferred, expected or is the only reality that exists, and the integration of this assumption into social or institutional practices.

AR	≠	
FAR	{de.gaer.jens.ga.rah.meh.var}	دگر جنسگرا محور
FR Hétéronormatif	{he.te.ro.nor.ma.tif}	
TK Heteronormatif	{he.te.ro.nor.ma.tif}	

Heterosexual

A person who experiences sexual and/or romantic attraction only or primarily to persons of a different sex or gender; usually refers to women who are attracted to men and men who are attracted to women (only or primarily).

AR	{mo.rye.yir il.jins}	مغاير الجنس
FAR	{es.te.reyt}	استریت
	{de.gaer.jens.gaer.ra}	دگر جنس گرا
FR	Hétérosexuel/le {he.tay.ro.sek.su.el}	
TK	Heteroseksüel {he.te.ro.sek.su.el}	
	Düzcinsel {duze.jeen.sel}	

Homophobia

A range of antagonistic attitudes and feelings toward people who identify or are perceived to be lesbian, gay, bisexual, transgender or intersex. Homophobia may take the form of antipathy, contempt or prejudice, and may be expressed through words or actions. In the case of states or institutions, it may take the form of discriminatory laws or policies. See also "Transphobia."

AR	{ru.hab il.mithlia il.jinsia}	رهاب المثلية الجنسية
FAR	{ham.jens.gaer.ra se.tee.zee}	همجنس گراستیزی
	{am.jens.gaer.ra ha.ra.see}	همجنس گراهراسی
	{ho.mo.fo.bee.yah}	هوموفوبیا
FR	Homophobie {ho.mo.fo.bee}	
TK	Homofobi {ho.mo.fo.bee}	

Homosexual

A person who experiences sexual and/or romantic attraction only or primarily to persons of the same sex or gender. Many members of the sexual and gender diverse community consider the term offensive and stigmatizing because of the term's clinical history and its associations with criminalization and pathologization.

Related positive terms: gay, lesbian

AR	{mithlil jins}	مثلي الجنس
FAR	{gey}	گی
	{ham.jens.khah}	همجنس خواه
	{ham.jens.gaer.ra}	همجنس گرا
FR	Homosexuel-le {ho.mo.sek.su.el}	
TK	Eşcinsel {esh.jeen.sel}	
	Homoseksüel {ho.mo.sek.su.el}	

Intersex

A person born with reproductive or sexual anatomy, physiology and/or chromosomal patterns that do not fit conventional definitions of male or female.

 Related derogatory term: hermaphrodite

AR	{ <i>thunaa il.jins</i> }	ثنائي الجنس
FAR	{ <i>bey.na.jens</i> }	بيناجنس
FR	Intersexe / Intersexué·e	{ <i>an.tayr.seks / an.ter.seks.u.ay</i> }
TK	İnterseks	{ <i>in.ter.seks</i> }

LGBTI

An acronym for Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender and Intersex. This acronym sometimes includes additional letters to refer to other orientations and identities.

AR	{ <i>meem.meem.meem.meem.tha</i> }	م.م.م.م.ث
FAR	{ <i>de.gaer.ba.shaa.ne.jen.see</i> }	دگرباشان جنسی
FR	LGBTI	{ <i>el.jay.bay.tay.ee</i> }
TK	LGBTİ	{ <i>ley.gey.bey.tey.ee</i> }

Lesbian

A woman who experiences sexual and/or romantic attraction only or primarily to other women.

 Related derogatory terms: dyke, lesbo

AR	{ <i>mithlee.ya</i> }	مثلية
FAR	{ <i>lez.bee.yan</i> }	لزبین
	{ <i>ham.jens.ga.ra.ye zan</i> }	همجنس‌گرای زن
FR	Lesbienne	{ <i>lays.bee.en</i> }
TK	Lezbiyen	{ <i>lez.bee.yen</i> }
	Sevici	{ <i>se.vee.jee</i> }

 Lesbo

See definition of “Dyke.”

MSM

An acronym for “men who have sex with men.” The term focuses on sexual behavior and not on one’s sexual orientation or gender identity. The term is most commonly used in clinical and healthcare settings.

AR	{ <i>ra.jeem.ra</i> }	رج-ر
FAR	{ <i>mar.de daa.ra.ye ra.be.te.ye jen.see ba mar.daan</i> }	مرد دارای رابطه جنسی با مردان
FR HSH	{ <i>ash.es.ash</i> }	
TK	Erkeklerle Cinsel İlişkiye Giren Erkekler { <i>er.kek.lear.le.jeen.sel ee.leesh.kee.ye gee.ren er.kek.lear</i> }	

Outing (someone)

When someone reveals another person's sexual orientation or gender identity to an individual or group, often without the person's consent or approval; not to be confused with "Coming Out."

AR	{ <i>kashf hawee.yat shakhs maa</i> }	كشف هوية شخص ما
FAR	{ <i>ef.sha gaa.ree</i> }	افشاگری
FR Outing	{ <i>aot.ing</i> }	
TK	Açığa Vurma { <i>a.chya vour.ma</i> }	

Queer

A person whose sex, gender, sexual orientation, gender identity and/or gender expression diverges from societal expectations. This may include people who are lesbian, gay, bisexual, transgender, intersex, and other nonconforming orientations and identities. Once considered primarily derogatory, many have reclaimed the term as neutral or positive.

AR	{ <i>al.mota harr.reeroon jin.see.yan</i> }	المتحررون جنسياً
FAR	{ <i>fa.rah.han.jaa.re.jen.see</i> }	فراهنجار جنسی
	{ <i>kweer</i> }	کوییر
FR Queer	{ <i>kweer</i> }	
TK	Kuir { <i>kweer</i> }	
	Queer { <i>kweer</i> }	

Same-sex Relationship

A relationship between persons of the same sex, which can take many forms, including sexual and/or romantic.

AR	{ <i>ey.laaka ma.nafs il.jins</i> }	علاقة مع نفس الجنس
FAR	{ <i>ra.be.te.ye mee.yaa.ne ham.jens.ha</i> }	رابطه میان همجنسها
FR	Relation entre Personnes de Même Sexe { <i>re.la.sion en.tre payr.son de mem seks</i> }	
TK	Eşcinsel İlişki { <i>esh.jeen.sel ee.leesh.kye</i> }	

Sex

A legal, anatomical and/or biological distinction, typically of being male or female, and sometimes of being intersex or another status.

AR	{ <i>al.jins</i> }	الجنس
FAR	{ <i>jens</i> }	جنس
FR Sexe	{ <i>seks</i> }	
TK Cinsiyet	{ <i>jeen.see.yet</i> }	

Sexual Behavior

The sexual activities a person engages in. These include but are not limited to sexual intercourse. Sexual behavior is different from sexual orientation, which refers to one's attractions without respect to behavior.

AR	{ <i>ass.soolook il.jinsy</i> }	السلوك الجنسي
FAR	{ <i>raf.taa.re jen.see</i> }	رفتار جنسی
FR Comportement Sexuel	{ <i>com.por.te.mon sek.su.el</i> }	
TK Cinsel Rol Davranışı	{ <i>jeen.sel rol dav.re.ne.she</i> }	

Sexual and Gender Minorities

Persons whose sex, gender, sexual orientation, gender identity and/or gender expression differ from those of the majority of the surrounding society.

AR	{ <i>al.aqal.leeyat il.jinseeya</i> }	الأقليات الجنسية
FAR	{ <i>a.qal.lee.yat.ha.ye jen.see va jen.see.ya.tee</i> }	اقلیت های جنسی و جنسیتی
FR Minorités Sexuelles et de Genre	{ <i>mee.no.ree.tay sek.su.el ay de jan.r</i> }	
TK Cinsel veya Cinsiyet Azınlıkları	{ <i>jeen.sel ve.ya jeen.see.yet az.in.luk.le.re</i> }	

Sexual Interest

The types of sexual intercourse, stimulation and gratification that a person likes. This term is sometimes mistakenly confused with "sexual orientation" and may incorrectly imply that one has a choice about who they are attracted to.

AR	{ <i>al.ihtemam il.jinsy</i> }	الاهتمام الجنسي
FAR	{ <i>a.la.ge.ye jen.see</i> }	علاقه جنسی
FR Préférence Sexuelle	{ <i>pray.fay.ron.ce sek.su.el</i> }	
TK Cinsel İlgi/Istek	{ <i>jeen.sel eel.gee/ees.tek</i> }	

Sexual Orientation

A person's sexual and/or romantic attraction to persons of a different sex or gender, the same sex or gender, more than one sex or gender, or to no persons of any sex or gender. Typical examples of sexual orientations include heterosexual/straight, lesbian, gay, bisexual and asexual.

AR	{al.muyool il.jinseeya}	الميلول الجنسية
FAR	{gaer.ra.ye.she.jen.see}	گرایش جنسی
FR	Orientation Sexuelle {o.ree.on.ta.sion sek.su.el}	
TK	Cinsel Yönelim {jeen.sel.yoe.ne.leem}	

Sexually or Gender Nonconforming

Persons, practices, attractions, identities and expressions that diverge from societal expectations based on sex assigned at birth. Sexual and/or gender nonconformity is often a basis for persecution.

AR	{rayr mohad.dad lil.haweeya il.jinseeya ouw il.jins}	غير محدد للهوية الجنسية أو الجنس
FAR	{ta.fa.vo.te.jen.see va.jen.see.ya.tee}	تفاوت جنسی و جنسیتی
FR	Non-conformité Sexuelle ou de Genre {non.con.for.mee.tay sek.su.el ay de jan.r}	
TK	Cinsel veya Cinsiyet Kimliği Uyumsuzluğu {jeen.sel ve.ya.jeen.see.yet keem.lee.yee oo.yoom.sooz.loo.oo}	

Sissy

See definition of "Faggot."

Straight

A colloquial term for heterosexual. See definition of "Heterosexual."

AR	{shakhs moo.sta.keem}	شخص مستقيم
FAR	{es.te.reyt}	استریت
	{de.gaer.jens.gaer.ra}	دگر جنس گرا
FR	Hétéro {ay.tay.ro}	
TK	Düz cinsel {duze.jeen.sel}	

Third Gender

An umbrella term for a gender other than man or woman. Third gender can refer to being both a man and a woman, neither, or any other gender identity or role. Some societies legally recognize three or more genders.

AR	{al.jinseth thaaleth}	الجنس الثالث
FAR	{jen.see.ya.te sev.vom}	جنسیت سوم
FR	Troisième Genre {trooa.zee.yem jan.r}	
TK	Üçüncü Cins {ue.chuen.jue.jeens}	

Trans Man

Most commonly used to refer to a transgender person who identifies as a man, who typically was assigned “female” at birth and who does not identify as a woman. Variant: FTM (female-to-male).

AR	{ <i>rajol mosah.hah il.haweeya il.jinseeeya</i> }	رجل مصصح الهوية الجنسية
FAR	{ <i>mar.de te.rans</i> }	مرد ترنس
FR	Homme Trans { <i>om trons</i> }	
TK	Trans Erkek { <i>trans er.kek</i> }	

Trans Woman

Most commonly used to refer to a transgender person who identifies as a woman, who typically was assigned “male” at birth and who does not identify as a man. Variant: MTF (male-to-female).

AR	{ <i>oon.tha mosah.haha il.haweeya il.jinseeeya</i> }	أنثى مصححة الهوية الجنسية
FAR	{ <i>zan.ne te.rans</i> }	زن ترنس
FR	Femme Trans { <i>fam trons</i> }	
TK	Trans Kadın { <i>trans ka.dn</i> }	

Transgender

An umbrella term for people whose gender identity differs from societal expectations of the sex they were assigned at birth. Also: “trans” for short is sometimes seen as an even more inclusive term.

Related derogatory terms: he-she, it, shemale, tranny

AR	{ <i>mosah.heh il.haweeya il.jinsaaneeya</i> }	مصصح الهوية الجنسانية
FAR	{ <i>ta.ra.jen.see.ya.tee</i> }	تراجنسیتی
	{ <i>te.rans.jen.der</i> }	ترنسنجندر
FR	Transgenre { <i>trons.jon.r</i> }	
TK	Transcinsiyet { <i>trans.jeen.see.yet</i> }	

Transitioning

A process during which a person changes their gender expression and/or sex characteristics as a way to authentically live their gender identity. This may include changing one’s pronouns or name, taking hormones, voice therapy, and accessing surgeries.

AR	{ <i>mrahel tageer</i> }	مراحل التغيير
FAR	{ <i>mara.hele ta.geer</i> }	مراحل تغییر

FR	Transition	{tron.zee.sion}
TK	Cinsiyet Değişimi	{jeen.see.yet de.yee.shee.mee}
	Cinsiyet Geçişi	{jeen.see.yet ge.chee.shee}

Transphobia

A range of antagonistic attitudes and feelings toward transgender people or people perceived to be transgender. Transphobia may take the form of antipathy, contempt or prejudice and may be expressed through words or actions. In the case of states or institutions, it may take the form of discriminatory laws or policies. See also "Homophobia."

AR	{kara.heeyat mosah.he.heel haweeya il.jinsa.neeya}	كراهية مصححي الهوية الجنسانية
FAR	{ta.ra.jen.see.ya.tee se.tee.zee}	تراجنسیتی ستیزی
	{ta.ra.jen.see.ya.tee ha.ra.see}	تراجنسیتی هراسی
	{te.rans.se.tee.zee}	ترنس ستیزی
	{te.rans ha.ra.see}	ترنس هراسی
FR	Transphobie	{trans.fo.bee}
TK	Transfobi	{trans.fo.bee}

Transsexual

A person who does not identify with the sex they were assigned at birth and typically has altered or identified the need to alter sex characteristics through medical transition.

AR	{mosah.heh il.haweeya il.jinseeYa}	مصصح الهوية الجنسية
FAR	{ta.raa.jen.see}	تراجنسی
	{te.rans}	ترنس
	{te.ran.seks.oo.al}	ترنسکسوال
FR	Transexuel-le	{tron.sek.su.el}
TK	Transeksüel	{tran.sek.su.el}

WSW

An acronym for "women who have sex with women." The term focuses on sexual behavior and not on one's sexual orientation or gender identity. The term is most commonly used in clinical and healthcare settings.

AR	{noon.jeem.noon}	ن.ج.ن
FAR	{za.ne da.ra.ye ra.be.te.ye jen.see baa za.nan}	زن دارای رابطه جنسی با زنان
FR	FSF	{ef.es.ef}
TK	Kadınlarla Cinsel İlişkiye Giren Kadınlar	{ka.dn.lar.la.jeen.sel ee.leesh.ki.ye gee.ren ka.dn.lar}

French
Français
Fransızca

فرانسه

الفرنسية

Remerciements

Cette publication est le résultat du travail collectif des employés et stagiaires d'ORAM, et du réseau international de professionnels aux multiples talents qui ont mis à disposition leur temps et leur expertise. Nous remercions chaleureusement pour leurs contributions :

Concept et Structure

Neil Grungras

Directrice de Publication

Jessica Burnstein

Auteur·e·s, Editeurs·trices, Traducteurs·trices

Abir Ben Salah, Fang Gleizes, Furkan Hancioğlu, Ali Khoie, Leila Lohman, Rachel Solomon, Alexis Thiry

Révisions

Chris Dominey, Irene Giovannetti, Rami Shouk

Couverture et Mise en Page

Subhi Nahas

Expert·e·s

Les expert·e·s qui ont contribué à ce guide sont des universitaires de renom et des pionniers dans leurs communautés, dont le travail a contribué à enrichir les études de genre, l'étude de l'identité de genre et de l'orientation sexuelle, les sciences de l'éducation, la sociologie, l'activisme LGBTI ainsi que la protection et la promotion des droits humains. Nous souhaitons leur exprimer notre gratitude, qui s'étend aux institutions aux seins desquelles ils et elles travaillent, pour avoir généreusement partagé leurs connaissances et expertises afin de développer cet outil linguistique. Les expert·e·s de chacune des langues sont :

Arabe

Bassam Kassab, Lecturer, San Jose State University, San Jose, CA, USA

Anglais

Fernando D'Elio, Buenos Aires, Argentine

Stuart Halford, Genève, Suisse

Nicholas Sakurai, Directeur des Initiatives de Leadership, LGBT Equity Center, Université du Maryland, College Park, États-Unis

Robert Wintemute, Professeur des Droits de l'Homme, Faculté de Droit, King's College, Londres, Royaume Uni

Persan

Saghi Ghahraman, Iranian Queer Organization – IRQO, Toronto, Canada

Kaveh Gilman, Sacramento, Californie, États-Unis

OutRight Action International (Anciennement IGLHRC), New York, États-Unis

Français

Caroline Dayer, Doctorante, Faculté de Psychologie et des Sciences de l'Éducation, Université de Genève, Suisse

Florian Grandena, Doctorant, Professeur agrégé, Département de la Communication, Université d'Ottawa, Canada

Turc

Özlem Güçlü, Doctorant, Professeur agrégé, Faculté de Sociologie, Université des Beaux-Arts Mimar Sinan, Istanbul, Turquie

Gülkan Noir, Kaos GL, Ankara, Turquie

ORAM tient également à remercier www.itspronouncedmetrosexual.com pour la vulgarisation et la promotion de nombreux termes présents dans cette publication.

Orientation Sexuelle, Identité de Genre et Expression de Genre : Terminologie de Base à l'Attention des Professionnels du Secteur Humanitaire

Anglais · Français · Turc · Persan · Arabe

Dans le document qui suit, l'emploi du masculin singulier a pour but de ne pas alourdir le texte, et ne se veut en aucun cas discriminatoire. Bien que le masculin singulier soit utilisé, ce texte s'adresse à tous les individus, où qu'ils soient sur le spectre de l'orientation sexuelle et de l'identité de genre.

A Propos d'ORAM

ORAM — Organisation for Refuge, Asylum & Migration (Organisation pour le Refuge, l'Asile, et la Migration) est une organisation internationale à but non lucratif qui permet à la communauté internationale de protéger les catégories de réfugiés et de demandeurs d'asile extrêmement vulnérables. ORAM dispense des études de pointe, des outils, des formations, ainsi que des guides d'évaluation fondés sur des données empiriques à l'attention des professionnels et des institutions en contact avec les réfugiés dans le monde entier.

Des Formations Axées sur des Résultats

ORAM est engagée dans le maintien de l'intégrité des systèmes internationaux visant à protéger les réfugiés. Nous développons et renforçons les compétences des professionnels travaillant avec les réfugiés afin qu'ils puissent évaluer les demandes d'asile avec justesse, garantir l'accueil et la prise en charge des réfugiés, et s'assurer que chaque réfugié est traité de manière équitable et professionnelle.

Ayant acquis la confiance des gouvernements, d'organismes internationaux, et d'autres organisations à but non lucratif venant en aide aux réfugiés, ORAM travaille à tous les niveaux afin d'éliminer les irrégularités qui mettent en péril les réfugiés extrêmement vulnérables, y compris les minorités sexuelles et de genre (c'est-à-dire toute personne dont l'orientation sexuelle et/ou l'identité de genre, réelle ou perçue, constitue un motif de persécution).

En travaillant avec les gouvernements, les Nations Unies, des organisations non gouvernementales (ONG) internationales et locales, et des instituts universitaires,

ORAM a formé des milliers de professionnels à la protection des réfugiés et à l'examen des demandes d'asile.

Les formations dispensées par ORAM aux professionnels travaillant avec des réfugiés issus des minorités sexuelles et de genre traitent de toutes les étapes de la migration forcée, y compris les concepts fondamentaux de l'Orientation Sexuelle et de l'Identité de Genre (ci-après abrégé OSIG), la sûreté sur le lieu de travail, l'exactitude et la concordance des travaux de traduction et d'interprétariat, l'évaluation de la crédibilité, la protection, la réinstallation et l'insertion.

Pour en savoir plus sur les formations, les recherches, les publications d'ORAM, et accéder aux ressources destinées aux professionnels travaillant avec des réfugiés, rendez-vous sur **www.oraminternational.com** ou contactez-nous : **training@oraminternational.com**.

Introduction

Orientation Sexuelle, Identité de Genre et Expression de Genre : Terminologie Essentielle pour les Professionnels du Secteur Humanitaire est un outil linguistique qui a pour fonction d'aider les professionnels à communiquer de manière efficace, respectueuse et bienveillante avec les personnes de diverses orientations sexuelles et identités de genre, et à leur propos.

Le Défi

Selon les cultures, les concepts qui définissent l'OSIG varient énormément. Dans la plupart des langues, les échanges à propos des diverses orientations sexuelles et divers genres sont pétris de confusion et de tabous. C'est la raison pour laquelle il est rare de trouver une terminologie précise et respectueuse quant à l'OSIG, et ce à tous les niveaux d'une société : dans les médias, les entreprises, les organisations à but non lucratifs, les institutions culturelles et religieuses, ainsi qu'au sein même des communautés de diverses orientations sexuelles et identités de genre.

Pour les Professionnels du Secteur Humanitaire

Ce problème est d'autant plus concret pour les travailleurs humanitaires qui viennent en aide aux personnes d'orientations sexuelles et d'identités de genre divers dans des rôles professionnels variés, par exemple au sein de services sociaux, médicaux, juridiques, d'institutions de professionnalisation, de rééducation, de services psychologiques et éducatifs. Comment les professionnels peuvent-ils communiquer de manière claire et respectueuse avec les personnes de diverses orientations sexuelles et identités de genre s'ils ne sont pas familiers avec la terminologie propre aux problématiques liées à l'OSIG ?

Pour les Professionnels Travaillant avec les Réfugiés

Les professionnels qui travaillent avec les réfugiés ont une mission commune : protéger les individus dont les demandes d'asile sont légitimes. Cependant, lorsqu'il s'agit de réfugiés appartenant aux minorités sexuelles et de genre, les professionnels et les interprètes font face à des difficultés de communication tout à fait uniques qui peuvent influencer l'évaluation de la crédibilité et la décision finale d'octroyer ou non le statut de réfugié.

Les difficultés les plus couramment rencontrées sont :

- Les interprètes, et les demandeurs d'asile eux-mêmes, ne connaissent pas toujours les termes respectueux existants.

- L'agent responsable de la décision et l'interprète abordent des sujets souvent sensibles du point de vue culturel et religieux, et ils peuvent avoir beaucoup de difficultés à trouver les bons mots.
- L'agent responsable de la décision peut être embarrassé à l'idée de poser des questions très personnelles.
- L'agent responsable de la décision peut être réticent à l'idée d'offenser le demandeur d'asile en abordant des sujets qu'il juge déplacés ou mal-à-propos.
- Il y a une pression exercée sur les interprètes à qui il est demandé de traduire en termes exacts des mots qui n'existent pas dans toutes les langues.

La Solution

Le secteur humanitaire peut surmonter ces difficultés en se familiarisant et en adoptant la terminologie qui s'applique aux minorités sexuelles et de genre de manière internationale. C'est la raison pour laquelle ORAM a produit ce guide. La langue et la compréhension culturelle sont deux facteurs essentiels pour établir un climat de sécurité dans lequel les personnes de sexualités et de genres divers peuvent se sentir en confiance et communiquer leurs besoins ainsi que leurs expériences.

Ce guide a pour fonction d'aider les professionnels du secteur humanitaire, ou travaillant avec les réfugiés, en leur fournissant un lexique interculturel de termes se rattachant aux concepts essentiels associés à l'OSIG, et ce dans une grande variété de contextes. En utilisant ce guide, les professionnels travaillant avec les réfugiés pourront :

- Créer un climat de sûreté et de confiance avec les réfugiés
- Reconnaître les termes inappropriés ou insultants
- Reconnaître les termes qu'utilisent les demandeurs d'asiles pour se décrire

En conséquence, les demandeurs d'asile se sentiront plus à l'aise et donc plus aptes à être sincères durant l'examen de leur demande d'asile.

Comment Utiliser ce Guide

Etape 1 : Apprendre les termes dans la ou les langues avec lesquelles vous travaillez

Ce guide est organisé en cinq parties qui correspondent aux cinq langues suivantes : l'anglais, le français, le turc, le persan, et l'arabe. Chaque partie est composée d'une liste alphabétique de termes définissant les concepts liés à l'OSIG et les personnes d'orientations sexuelles et de genres divers. Cette liste comprend

deux types de termes : ceux qui sont respectueux, et ceux qui sont péjoratifs. Les termes péjoratifs sont indiqués par ce symbole [⊘]. Cela permet à l'utilisateur de distinguer facilement les termes respectueux dont il peut se servir, et les termes péjoratifs à éviter.

Etape 2 : Apprendre le contexte dans lequel un terme est utilisé

Même lorsque deux interlocuteurs parlent la même langue, il peut y avoir de grandes différences dans l'utilisation de certains mots et du sens qui leur est associé selon la provenance géographique spécifique, le statut économique et social, le degré d'éducation, l'appartenance ethnique, la religiosité et/ou la communauté d'origine. C'est la raison pour laquelle, en plus des définitions, ce guide contextualise les différentes façons dont un terme peut être utilisé. Par exemple, un terme en français n'a pas le même sens d'un bout à l'autre du monde francophone, ou peut n'être utilisé que dans une région particulière. Ce guide informe ses utilisateurs de ces variations lorsque cela est nécessaire.

Etape 3 : Références croisées entre les langues et les cultures

En plus de fournir une définition des termes dans chaque langue, ce guide peut être utilisé comme un dictionnaire multilingue. En-dessous de chaque terme, les utilisateurs trouveront le terme correspondant dans les quatre autres langues. Ce symbole [≠] indique qu'il n'existe pas d'équivalent.

A côté de chaque terme correspondant se trouve une translittération afin de fournir des indications quant à la prononciation des mots. Elles sont basées sur la langue anglaise, il convient donc de les lire comme s'il s'agissait de mots anglais. Chaque syllabe est séparée par un point. Veuillez noter ces deux cas particuliers :

- « kh » représente un « r » dur, similaire au « r » en français dans « refuge » et est principalement utilisé pour translittérer « ر » en arabe.
- « h » se prononce comme le « h » de « hope » ou « home » en anglais, y compris lorsqu'il apparaît à la fin d'un mot. Il n'est donc pas silencieux

Les langues sont abrégées comme suit : Anglais : EN, Français : FR, Turc : TK, Persan : FAR, Arabe : AR.

Avantages d'un Apprentissage Efficace

Les professionnels du milieu humanitaire et de la protection des réfugiés trouveront beaucoup d'avantages à se familiariser avec les termes liés à l'OSIG. En premier lieu, cela leur permettra de s'adresser aux minorités sexuelles et de genre de façon respectueuse, encourageant les individus à parler librement de leur OSIG en toute sincérité, sans avoir à se cacher. En second lieu, c'est un moyen de comprendre le point de vue et l'identité personnelle des réfugiés avec lesquels

ils sont en contact. Enfin, maîtriser un certain nombre de termes relatifs à l'OSIG permet de pouvoir entretenir une conversation informée à propos de la sexualité et du genre.

Sources

Les termes et définitions de ce glossaire viennent d'experts, universitaires ou non, dans le domaine de l'orientation sexuelle et l'identité de genre. Pour plus de détails, merci de vous référer aux remerciements pages 26 et 27.

Développement et Usage de la Terminologie liée à l'OSIG dans le Contexte International

Le Développement de la Terminologie de l'OSIG

Dans la plupart des langues du monde, la terminologie liée à l'orientation sexuelle et l'identité de genre (OSIG) est limitée et péjorative. Seule une poignée de langues contient des lexiques substantiels relatifs à l'OSIG. Ce phénomène est étroitement lié aux cultures dans lesquelles ces langues se sont développées : jusqu'à récemment, la diversité sexuelle et de genre a été un tabou dans pratiquement toutes les cultures du monde.

Fort heureusement, aujourd'hui beaucoup de cultures ont une meilleure connaissance de l'étendue et de la diversité du spectre des sexualités et des genres, ce qui influence grandement le développement des lexiques liés à l'OSIG. Tandis que des lexiques relatifs à l'OSIG sont plus riches dans certaines langues que dans d'autres, la terminologie de l'OSIG et ses concepts sous-jacents évoluent rapidement à travers le monde et certains de ces termes sont devenus courants au sein même du secteur humanitaire.

Les lexiques liés à l'OSIG sont à l'heure actuelle plus riches et plus usités en Occident, en particulier dans les pays anglophones. Néanmoins, des termes apparus dans une langue donnée se retrouvent souvent dans d'autres langues. Cette tendance est particulièrement visible avec les termes décrivant l'OSIG en anglais, adaptés et adoptés dans de nombreuses langues, y compris en turc, en arabe et en persan. Le choix de la terminologie reflète ici non seulement le peu d'alternatives envisageables dans la langue du locuteur, mais reflète également à quel point la conception de sa propre identité est influencée par d'autres cultures.

Différents Usages de la Terminologie de l'OSIG

Les opinions et attitudes qu'engendrent les sexualités et genres divers varient grandement d'une culture à l'autre et évoluent à des rythmes variés. Il en est de même pour les langues et les lexiques liés à l'OSIG qui donnent voix à ces cultures. De plus, plusieurs manières d'utiliser un même terme apparaissent fréquemment au sein d'une langue en raison d'une multitude de facteurs comme l'appartenance géographique, le statut socio-économique, l'ethnicité, le degré de religiosité, le niveau d'éducation, l'appartenance à une communauté, le genre, ainsi que les valeurs et croyances personnelles. Il est donc conseillé aux utilisateurs de ce glossaire de tenir compte de ces variations lorsqu'ils rencontrent cette

terminologie sur le terrain. Il est également important de garder à l'esprit que les termes décrits dans ce glossaire peuvent être utilisés de manière péjorative, même lorsqu'ils ne sont pas présentés comme tel.

Exemples Contextualisés de la Terminologie de l'OSIG

Le choix que fait une personne d'utiliser une certaine terminologie quant à son OSIG plutôt qu'une autre fournit des indications importantes quant à son passé, son point de vue et son identité. Voici cinq exemples correspondants aux cinq langues de ce glossaire :

Anglais : une personne occidentale peut aisément s'identifier en tant que « gay », alors que ce même terme peut être tourné en dérision par d'autres.

Français : dans certaines régions du monde francophone, des personnes d'orientations sexuelles et d'identités de genre diverses se réapproprient le terme « pédé » — un terme péjoratif désignant les homosexuels — pour se décrire. Un homme français se définissant comme homosexuel peut, avec une certaine fierté, s'identifier en tant que « pédé » afin de se réapproprier le terme et de le faire passer d'une insulte à un terme positif.

Turc : un homme turc qui s'identifie en tant qu'homme gay peut se définir comme « nosnoş » — un terme extrêmement méprisant — pour combattre la nature dépréciative même du mot. Tout comme les membres de la communauté Lesbienne, Gay, Bisexuelle, Transexuelle, Intersexe (LGBTI) occidentale se sont appropriés le terme « queer », autrefois péjoratif, les membres de la communauté LGBTI turque peuvent se décrire à l'aide de termes initialement péjoratifs.

Persan : un homme iranien qui s'identifie en tant qu'homme gay peut utiliser le terme « *ham.jens.bahz* » (همجنس باز), un terme péjoratif en persan utilisé pour décrire des hommes perçus comme efféminés et/ou ayant des rapports sexuels ou romantiques avec d'autres hommes. Il est possible qu'au sein de son cercle social, cet homme n'ait jamais été exposé à un terme qui ne soit pas une insulte pour décrire son identité personnelle.

Arabe : un homme syrien peut se définir comme un « *shaz* » (شاذ) — un terme péjoratif en arabe qui se traduit littéralement par « anormal » — reflétant ainsi sa propre compréhension de l'homosexualité telle qu'il l'a acquise en Syrie. Comme le ressortissant iranien de l'exemple précédent, cet homme syrien peut s'identifier en tant qu'homosexuel même s'il utilise une terminologie dévalorisante.

Développement et Usage de la Terminologie liée à l'OSIG en Français

La terminologie propre ou apparentée aux concepts de l'orientation sexuelle et de l'identité de genre (OSIG) est d'avantage développée dans les sociétés dites « occidentales », en particulier dans les pays anglophones. Ceci peut en partie expliquer la prévalence de termes anglais en français pour aborder les questions spécifiques à l'OSIG. Il n'est pas rare pour des francophones d'alterner le vocabulaire français et anglais. Les personnes se sentant concernées par ces thématiques peuvent également faire preuve de flexibilité et de créativité dans l'utilisation de la terminologie. Dans certains cas, des qualificatifs initialement péjoratifs peuvent être ultérieurement réappropriés et redéfinis par les personnes de sexualités et de genres divers en signe de fierté. Par exemple, certaines personnes de la communauté se réapproprient le mot « pédé », un terme péjoratif et très insultant désignant un homme homosexuel ou bisexuel, qu'ils utilisent de manière positive pour s'identifier.

Dans le discours francophone occidental, le lexique associé à l'OSIG se retrouve communément dans les médias, le milieu académique, le secteur privé et public, le monde des ONG, et au sein même des populations de sexualités et de genre divers.

Dans le contexte « non-occidental », l'usage du français peut s'avérer nécessaire en cas d'absence de termes locaux ou dans le but de remplacer des expressions péjoratives. Cela permet également de contourner les tabous qui prévalent dans une culture donnée et qui nuisent à l'expression de sujets liés à l'orientation sexuelle et l'identité de genre dans la langue pratiquée dans le pays en question. Par exemple, pour aborder ces questions, le lexique français relatif aux concepts de l'OSIG est parfois utilisé au Maghreb et, dans une moindre mesure, au Liban. En outre, compte tenu de la mise à l'ordre du jour des problèmes qui touchent les minorités sexuelles et de genre par la communauté internationale, de plus en plus de professionnels au sein d'organisations humanitaires et d'administrations en charge de la réception des demandes d'asile rencontrent la terminologie française et/ou anglaise liée à l'OSIG dans le cadre de leur travail. Ceci est d'autant plus vrai pour les agences spécialisées dans la protection des populations originaires de régions à risque pour les individus de diverses orientations sexuelles et identités de genre.

Termes et Expressions

Androgynie

Une expression de genre qui a des éléments masculins et féminins ; ce terme est parfois utilisé à la place d'intersexe pour décrire une personne dont l'anatomie est à la fois mâle et femelle.

AR	{by.na.il.jin.sayn}	بين الجنسين
EN	Androgyny	
FAR	{ahnd.ro.je.nee}	آندروژنی
TK	Androjen	{and.ro.jen}

Asexuel·le

Une personne qui ne ressent pas ou très peu d'attirance sexuelle. Une personne asexuelle peut toutefois avoir des sentiments romantiques envers d'autres personnes.

AR	{al.laa.jin.sia}	اللاجنسية
EN	Asexual	
FAR	{ah.sek.soo.ahl}	آسکسوال
	{bee.mey.le.jen.see}	بی میل جنسی
TK	Aseksüel	{a.sek.sue.el}

Bisexuel·le

Une personne qui ressent une attirance romantique et/ou sexuelle pour les personnes de même sexe ou genre et pour les personnes de sexe ou genre différent.

AR	{mooz.dawaj.el.myile.el.jinsy}	مزدوج الميل الجنسي
EN	Bisexual	
FAR	{bahy}	بای
	{bahy.sek.soo.ahl}	بایسکسوال
	{doe.jens.khah}	دوجنس خواه
	{doe.jens.gera}	دوجنس گرا
TK	Biseksüel	{bee.sek.sue.el}

Cisgenre

Une personne dont l'identité de genre correspond aux attentes de la société en fonction du sexe qui lui a été assigné à la naissance ; une personne qui n'est pas transgenre.

AR	{mo.tabeq lil.haweea al.jinsa.nia}	مطابق للهوية الجنسية
EN	Cisgender	
FAR	{ha.mahn jen.see.ya.tee}	همان جنسیتی
	{ham.soo jen.see.ya.tee}	همسو جنسیتی
TK	Na-trans	{na.trans}

Coming Out

Action de révéler son orientation sexuelle et/ou son identité de genre à autrui. On considère souvent, à tort, qu'il s'agit d'un évènement isolé alors qu'il s'agit souvent du processus de toute une vie.

AR	{al.khoorooj minil kaoo.ka.a}	الخروج من القوقعة
EN	Coming Out (of the closet)	
FAR	{ahsh.kahr.sah.zee}	آشکارسازی
	{ahsh.kahr.sah.zee.ye ho.vee.yat va ge.rah.ye.she jen.see}	آشکارسازی هویت و گرایش جنسی
	{bo.roon ah.yee}	برون آیی
	{ka.meeng.aot}	کامینگ اوت
TK	Açılmak	{a.chl.maak}

Comportement Sexuel

Les activités sexuelles dans lesquelles s'engage une personne, y compris les relations sexuelles mais pas exclusivement. Le comportement sexuel est différent de l'orientation sexuelle, cette dernière se référant aux attirances et désirs d'une personne indépendamment de son comportement.

AR	{ass.soolook il.jinsy}	السلوك الجنسي
EN	Sexual Behavior	
FAR	{raf.taa.re jen.see}	رفتار جنسی
TK	Cinsel Rol Davranışı	{jeen.sel rol dav.re.ne.she}

Drag King

Personne, souvent une femme, qui incarne une forme de masculinité stéréotypée, généralement dans le contexte d'une performance ou d'un spectacle.

AR	{fataa istea.radeeya}	فتاة استعراضية
EN Drag King		
FAR	≠	
TK Drag King	{drag keeng}	

Drag Queen

Personne, souvent un homme, qui incarne une forme de féminité stéréotypée, généralement dans le contexte d'une performance ou d'un spectacle.

AR	{fata iste.arraadi}	فتى استعراضي
EN Drag Queen		
FAR	{de.rag kween}	درگ کوین
TK Drag Queen	{drag kween}	

Etre dans le Placard

Désigne la situation d'une personne n'ayant pas fait part de son orientation sexuelle et/ou de son identité de genre. Une personne peut être « dans le placard » par honte ou par peur de révéler son orientation sexuelle et/ou identité de genre.

AR	{al.khawoof minil.ifsah}	الخوف من الإفصاح
EN Closeted		
FAR	{ahsh.kahr na.sho.de}	آشکار نشده
	{da.roo.ne gan.je yah pas.too}	درون گنجہ یا پستو
TK Açılmamış Kişi	{a.chl.ma.msh qee.shee}	

Expression de Genre

Caractéristiques et attitudes considérées comme masculines, féminines, ou neutres dans une société donnée (vêtements, coiffure, posture, etc.).

AR	{at.ta.abeer an een.now.a il.ijti.maa.ee}	التعبير عن النوع الاجتماعي
EN Gender Expression		
FAR	{ba.yahn va edj.rah.ga.ree.ye jen.see.ya.tee}	بیان و اجراگری جنسیتی
TK Cinsel İfade Biçimi	{jeen.sel ee.fa.de bee.chee.mee}	

Femme Trans

Une personne transgenre qui s'identifie comme femme, à qui le sexe masculin a été attribué à la naissance et qui ne s'identifie pas en tant qu'homme.

Synonyme : MtF (Male-to-Female).

AR	{oon.tha mosah.haha il.haweeya il.jinseeeya}	أنثى مصححة الهوية الجنسية
EN Trans Woman		

FAR {zan.ne te.rans}

زن ترنس

TK Trans Kadın {trans ka.dn}

FSF

Acronyme utilisé pour parler de femmes ayant des relations sexuelles avec des femmes. Cette définition se focalise sur les pratiques sexuelles et non pas sur l'orientation sexuelle ou l'identité de genre. Ce terme est principalement utilisé dans un contexte médical.

AR {noon.jeem.noon}

ن.ج.ن

EN WSW

FAR {za.ne da.ra.ye ra.be.te.ye jen.see baa za.nan}

زن دارای رابطه جنسی با زنان

TK Kadınlarla Cinsel İlişkiye Giren Kadınlar {ka.dn.lar.la jeen.sel ee.leesh.ki.ye gee.ren ka.dn.lar}

Gay ou Gai

Une personne qui a une attirance romantique et/ou sexuelle uniquement ou principalement envers des personnes du même sexe ou genre. Le terme ne s'utilisait à l'origine que pour les hommes, mais aujourd'hui un individu de n'importe quel genre peut s'identifier en tant que gay.

 Termes péjoratifs associés pour les hommes : pédé, suceur, tafiole, tapette, tarlouze

 Termes péjoratifs associés pour les femmes : gouine, gouinasse

AR {mithli}

مثلي

EN Gay

FAR {gey}

گی

{ham.jens.khah}

همجنس خواه

{ham.jens.gaer.ra}

همجنس گرا

TK Gey {gey}

Eşcinsel {esh.jeen.sel}

Genre

Les caractéristiques sociales, culturelles et psychologiques associées au fait d'être un homme ou une femme. Cela inclut l'identité et l'expression personnelle, mais également des normes sociétales, structurelles et culturelles.

AR {an.now.a il.ijti.ma.ee}

النوع الاجتماعي

EN Gender

FAR {jen.see.yat}

جنسیت

Genre Neutre

Genre qui n'est pas associé avec le fait d'être un homme, une femme, ou avec un autre genre. Le terme peut s'employer pour qualifier des personnes, des objets, des langues, des réglementations et des institutions. Par exemple, des toilettes de genre neutre sont ouvertes à tout le monde, sans tenir compte de l'identité et de l'expression de genre.

AR	{mohaa.yid lin.now.a il.ijti.maa.ee}	محاييد للنوع الاجتماعي
EN	Gender Neutral	
FAR	{bee.jen.see.yat}	بی جنسیت
	{ha.me.jen.see.yat}	همه جنسیت
TK	Cinsiyet Ayrımı Gözetmeyen	{jeen.see.yet ay.rme.go.zet.mey.en}
	Cinsiyet Yüksüz	{jeen.see.yet youk.souz}

Genre Queer

Une personne qui ne s'identifie pas uniquement en tant que femme ou uniquement en tant qu'homme. Une personne de genre queer peut être perçue et/ou se présenter comme un homme et une femme à la fois, comme une personne sans genre, comme une personne qui oscille entre les genres, ou comme étant de troisième genre.

AR	{hurr.il.haweeya il.jinsa.nia}	حُر الهوية الجنسية
EN	Genderqueer	
FAR	{jen.see.ya.te.kweer}	جنسیت کویر
TK	Genderqueer	{jendr.kweer}

Gouine

Insulte désignant une femme perçue comme masculine, ou qui a une attirance romantique et/ou sexuelle pour d'autres femmes, ou des relations avec d'autres femmes.

Terme similaire associé : Gouinasse

AR	{soha.qiah}	سحاقية
EN	Dyke	
FAR	{bah.roo.nee}	بارونی
	{dahyk}	دایک
	{za.ne.ham.jens.khah}	زن همجنس خواه
	{za.ne.ham.jens.gaera}	زن همجنس گرا

FAR	{lez}	لز
	{lez.bo}	لزو
	{lez.bee.yan}	لزیین
TK Erkeksi Lezbiyen	{er.kek.see lez.bee.yan}	
Dyke	{dayk}	
Ablacı	{ab.la.je}	
Lezbo	{lez.bo}	

Hétéro

En langage courant, diminutif d'hétérosexuel. Voir « hétérosexuel ».

AR	{shakhs moo.sta.keem}	شخص مستقیم
EN Straight		
FAR	{es.te.reyt}	استریت
	{de.gaer.jens.gaer.ra}	دگرجنس گرا
TK Düzcinsel	{duze.jeen.sel}	

Hétéronormatif

Point de vue selon lequel être hétérosexuel·le et cisgenre constitue la seule réalité qui existe, qui est acceptable ou qui constitue la norme ; ce terme désigne également l'intégration de cette supposition dans les pratiques sociales et institutionnelles.

AR	≠	
EN Heteronormative		
FAR	{de.gaer.jens.ga.rah.meh.var}	دگرجنس گرامحور
TK Heteronormatif	{he.te.ro.nor.ma.tif}	

Hétérosexuel·le

Une personne qui ressent une attirance romantique et/ou sexuelle exclusivement (ou presque) pour les personnes de sexe ou de genre différent. Se réfère principalement aux femmes attirées par les hommes et aux hommes attirés par les femmes. Voir aussi : « Hétéro ».

AR	{mo.rye.yir il.jins}	مغاير الجنس
EN Heterosexual		
FAR	{es.te.reyt}	استریت
	{de.gaer.jens.gaer.ra}	دگرجنس گرا
TK Heteroseksüel	{he.te.ro.sek.su.el}	
Düzcinsel	{duze.jeen.sel}	

Homme Trans

Une personne transgenre qui s'identifie comme homme, à qui le sexe féminin a été attribué à la naissance et qui ne s'identifie pas en tant que femme.

Synonyme : FtM (Female-to-Male).

AR	{ <i>rajol mosah.hah il.haweeya il.jinseeya</i> }	رجل مصحح الهوية الجنسية
EN	Trans Man	
FAR	{ <i>mar.de te.rans</i> }	مرد ترنس
TK	Trans Erkek	{ <i>trans er.kek</i> }

Homophobie

Eventail d'attitudes et de sentiments hostiles envers les personnes qui s'identifient, ou sont perçues, comme lesbiennes, gays, bisexuelles, transgenres, ou intersexuées. L'homophobie peut se manifester sous forme d'antipathie, de mépris, ou de préjugés, et peut s'exprimer par des mots ou par des actes. Dans le cas d'états ou d'institutions, elle prend la forme de lois discriminatoires. Voir également « Transphobie ».

AR	{ <i>ru.hab il.mithlia il.jinsia</i> }	رهاب المثلية الجنسية
EN	Homophobia	
FAR	{ <i>ham.jens.gaer.ra se.tee.zee</i> }	همجنس گراستیزی
	{ <i>am.jens.gaer.ra ha.ra.see</i> }	همجنس گراهراسی
	{ <i>ho.mo.fo.bee.yah</i> }	هوموفوبیا
TK	Homofobi	{ <i>ho.mo.fo.bee</i> }

Homosexuel·le

Personne qui ressent une attirance amoureuse et/ou sexuelle exclusivement ou presque pour les personnes de même sexe ou genre. Le terme peut avoir une connotation négative ou positive, en fonction du contexte.

Termes positifs associés : gay, lesbienne

AR	{ <i>mithlil jins</i> }	مثلي الجنس
EN	Homosexual	
FAR	{ <i>gey</i> }	گی
	{ <i>ham.jens.khah</i> }	همجنس خواه
	{ <i>ham.jens.gaer.ra</i> }	همجنس گرا
TK	Eşcinsel	{ <i>esh.jeen.sel</i> }
	Homoseksüel	{ <i>ho.mo.sek.su.el</i> }

HSH

Acronyme pour parler des « hommes ayant des relations sexuelles avec des hommes ». Cette définition se focalise sur les pratiques sexuelles et non pas sur l'identité de genre ou l'identité sexuelle. Ce terme est principalement utilisé dans un contexte médical.

AR	{ <i>ra.jeem.ra</i> }	رج.ر
EN	MSM	
FAR	{ <i>mar.de daa.ra.ye ra.be.te.ye jen.see ba mar.daan</i> }	مرد دارای رابطه جنسی با مردان
TK	Erkeklerle Cinsel İlişkiye Giren Erkekler { <i>er.kek.lear.le jeen.sel ee.leesh.kee.ye gee.ren er.kek.lear</i> }	

Identité de Genre

Le sentiment intime et personnel de son propre genre (par exemple être un homme, une femme, entre homme et femme, ni homme ni femme, ou tout autre genre), qu'il corresponde ou non aux attentes sociétales basées sur le sexe assigné à la naissance.

AR	{ <i>al.haweeya il.jinsa.nia</i> }	الهوية الجنسية
EN	Gender Identity	
FAR	{ <i>ho.vee.ya.te jen.see.ya.tee</i> }	هویت جنسیتی
TK	Cinsiyet Kimliği { <i>jeen.see.yet keem.lee.yee</i> }	

Intersexe / Intersexué.e

Une personne qui naît avec une anatomie sexuelle ou reproductive, une physiologie et/ou des chromosomes qui ne permettent pas une catégorisation conventionnelle stricte en tant que mâle ou femelle.

 Terme péjoratif associé : hermaphrodite

AR	{ <i>thunaa il.jins</i> }	ثنائي الجنس
EN	Intersex	
FAR	{ <i>bey.na.jens</i> }	بیناجنس
TK	İnterseks { <i>in.ter.seks</i> }	

Lesbienne

Femme qui éprouve une attirance romantique et/ou sexuelle exclusivement (ou presque) pour d'autres femmes.

 Termes péjoratifs associés : gouine, gouinasse

AR	{ <i>mithlee.ya</i> }	مثلية
EN	Lesbian	

FAR	{lez.bee.yan}	لڙبين
	{ham.jens.ga.ra.ye zan}	همجنس گرای زن
TK Lezbien	{lez.bee.yen}	
Sevici	{se.vee.jee}	

LGBTI

Acronyme pour Lesbienne, Gay, Bisexuel-le, Transgenre et Intersexe. Cet acronyme comprend parfois d'autres lettres, faisant référence à d'autres orientations et identités.

AR	{meem.meem.meem.meem.tha}	م.م.م.م.ث
EN LGBTI		
FAR	{de.gaer.ba.shaa.ne.jen.see}	دگرایشان جنسی
TK LGBTI	{ley.gey.bey.tey.ee}	

Minorités Sexuelles et de Genre

Personnes dont le sexe, le genre, l'orientation sexuelle, l'identité de genre et/ou l'expression de genre diffèrent de celles de la majorité composant la société dans laquelle elles vivent.

AR	{al.aqal.leeyat il.jinseeeya}	الأقليات الجنسية
EN Sexual and Gender Minorities		
FAR	{a.qal.lee.yat.ha.ye.jen.see va.jen.see.ya.tee}	اقلیت های جنسی و جنسیتی
TK Cinsel veya Cinsiyet Azınlıkları	{jeen.sel ve.ya.jeen.see.yet.az.in.luk.le.re}	

Non-Conformité Sexuelle ou de Genre

Personnes, pratiques, attirances, identités et expressions qui divergent des normes et des attentes sociales associées au sexe assigné à la naissance. La non-conformité sexuelle et/ou de genre est souvent une cause de persécutions.

AR	{rayr mohad.dad lil.haweeya il.jinseeeya ouw il.jins}	غير محدد للهوية الجنسية أو الجنس
EN Sexually or Gender Nonconforming		
FAR	{ta.fa.vo.te.jen.see va.jen.see.ya.tee}	تفاوت جنسی و جنسیتی
TK Cinsel veya Cinsiyet Kimliği Uyumsuzluğu	{jeen.sel ve.ya.jeen.see.yet.keem.lee.yee.oo.yoom.sooz.loo.oo}	

Orientation Sexuelle

L'attirance romantique et/ou sexuelle envers un autre sexe ou genre, envers le même sexe ou genre, envers plus d'un sexe ou genre, ou une absence d'attirance pour n'importe qui, indépendamment du sexe ou genre. Par exemple, une personne peut être hétérosexuelle/hétéro, lesbienne, gay, bisexuelle ou asexuelle.

AR	{al.muyool il.jinseeya}	الميلول الجنسية
EN	Sexual Orientation	
FAR	{gaer.ra.ye.she.jen.see}	گرایش جنسی
TK	Cinsel Yönelim	{jeen.sel.yoe.ne.leem}

Outing

L'acte de révéler publiquement l'orientation sexuelle ou l'identité de genre d'une personne à un individu ou un groupe, souvent sans son avis ou sa permission. A ne pas confondre avec « Coming Out ».

AR	{kashf.hawee.yat.shakhs.maa}	كشف هوية شخص ما
EN	Outing (someone)	
FAR	{ef.sha.gaa.ree}	افشاگری
TK	Açığa Vurma	{a.chya.vour.ma}

Pédé

Terme péjoratif désignant un homme gay ou bisexuel perçu comme efféminé et ayant ou supposé avoir des relations sexuelles et/ou romantiques avec d'autres hommes.

Termes péjoratifs associés : suceur, tafiole, tapette, tarlouze

AR	{shaz}	شاذ
	{looti}	لوطي
	{taunt}	طنط
	{khool}	خول
	{kha.neeth}	خنيث
EN	Faggot	
FAR	{ob.ne.yee}	أبنه ای
	{o.bee}	أبی
	{e.va.kha.har}	اواخواهر
	{batch.che.khosh.gel}	بچه خوشگل
	{koo.nee}	کونی
	{ham.jens.bahz}	همجنسباز
TK	İbne	{eeb.ne}
	Götveren	{goet.ve.ren}
	Nonoş	{no.nosh}
	Top	{top}
	Yuvarlak	{you.ar.lak}

Préférence Sexuelle

Se réfère aux types de relations sexuelles, stimulations et satisfactions qu'un individu préfère. La préférence sexuelle est souvent confondue, à tort, avec l'orientation sexuelle, ce qui impliquerait de manière erronée que les attirances ressenties par une personne seraient un choix.

AR {al.ihtemam il.jinsy} الاهتمام الجنسي

EN Sexual Interest

FAR {a.la.ge.ye jen.see} علاقه جنسی

TK Cinsel İlgi/İstek {jeen.sel eel.gee/ees.tek}

Queer

Qualifie une personne dont le sexe, le genre, l'orientation sexuelle l'identité de genre et/ ou l'expression de genre diffère des attentes de la société. Le terme peut inclure les personnes lesbiennes, gays, bisexuelles, transgenres, intersexuée et toutes autres personnes dont l'identité de genre et/ou l'orientation sexuelle sont jugée non-conformes. Il s'agissait à l'origine d'une insulte, mais beaucoup se sont réappropriés ce terme et l'emploient de manière positive ou neutre.

AR {al.mota harr.reeroon jin.see.yan} المتحررون جنسياً

EN Queer

FAR {fa.rah.han.jaa.re jen.see} {kweer} فراهنجار جنسی کوویر

TK Kuir {kweer}

Queer {kweer}

Relation entre Personnes de Même Sexe

Une relation entre personnes de même sexe pouvant prendre de nombreuses formes, y compris romantique et/ou sexuelle.

AR {ey.laaka ma.nafs il.jins} علاقة مع نفس الجنس

EN Same-sex Relationship

FAR {ra.be.te.ye mee.yaa.ne ham.jens.ha} رابطه میان همجنسها

TK Eşcinsel İlişki {esh.jeen.sel ee.leesh.kye}

Sexe

Une distinction légale, anatomique, et/ou biologique, le plus souvent mâle ou femelle, mais parfois aussi intersexe ou autre.

AR	{ <i>al.jins</i> }	الجنس
EN Sex		
FAR	{ <i>jens</i> }	جنس
TK Cinsiyet	{ <i>jeen.see.yet</i> }	

Transexuel·le

Une personne qui ne s'identifie pas avec le sexe qui lui a été assigné à la naissance, et qui a changé de sexe par le biais d'une transition médicale, ou en ressent le besoin.

AR	{ <i>mosah.heh il.haweeya il.jinseeeya</i> }	مصصح الهوية الجنسية
EN Transsexual		
FAR	{ <i>ta.raa.jen.see</i> }	تراجنسى
	{ <i>te.rans</i> }	ترنس
	{ <i>te.ran.seks.oo.al</i> }	ترنسكسوال
TK Transeksüel	{ <i>tran.sek.su.el</i> }	

Transgenre

Terme général qui désigne les personnes dont l'identité de genre diffère des attentes de la société en fonction du sexe qui leur a été assigné à la naissance.

AR	{ <i>mosah.heh il.haweeya il.jinsaaneeya</i> }	مصصح الهوية الجنسانية
EN Transgender		
FAR	{ <i>ta.ra.jen.see.ya.tee</i> }	تراجنسىتى
	{ <i>te.rans.jen.der</i> }	ترنسجنذر
TK Transcinsiye	{ <i>trans.jeen.see.yet</i> }	

Transition

Le processus ou l'état d'un individu qui change d'expression de genre et/ou de sexe afin de véritablement vivre son identité de genre. Transitionner peut inclure le changement de pronoms et de prénom, l'hormonothérapie, la rééducation vocale, et/ou des interventions chirurgicales.

AR	{ <i>mrahel tageer</i> }	مراحل التغيير
EN Transitioning		
FAR	{ <i>mara.hele ta.geer</i> }	مراحل تغيير
TK Cinsiyet Değişimi	{ <i>jeen.see.yet de.yee.shee.mee</i> }	
Cinsiyet Geçişi	{ <i>jeen.see.yet ge.chee.shee</i> }	

Transphobie

Eventail d'attitudes et de sentiments hostiles envers les personnes transgenres ou perçues comme telles. La transphobie peut se manifester sous forme d'antipathie, de mépris, ou de préjugés, et peut s'exprimer par des mots ou des actes. Dans le cas d'états ou d'institutions, elle prend la forme de lois discriminatoires. Voir également « Homophobie ».

AR	{kara.heeyat mosah.he.heel haweeya il.jinsa.neeya}	كراهية مصححي الهوية الجنسية
EN	Transphobia	
FAR	{ta.ra.jen.see.ya.tee se.tee.zee}	تراجنسیتی ستیزی
	{ta.ra.jen.see.ya.tee ha.ra.see}	تراجنسیتی هراسی
	{te.rans.se.tee.zee}	ترنس ستیزی
	{te.rans}	ترنس هراسی
TK	Transfobi	{trans.fo.bee}

Travesti-e

Une personne qui aime porter des vêtements qui sont typiquement associés à un autre genre. Le travestisme est une forme d'expression personnelle ou d'expression de genre et n'indique ni l'orientation sexuelle de la personne, ni son identité de genre.

AR	{mota.shab.beh bel.jinsil akhar}	متشبه بالجنس الآخر
EN	Cross-dresser	
FAR	{de.gaer.poosh}	دگرپوش
	{de.gaer.jens.poosh}	دگرجنس پوش
	{do.gah.ne.poosh}	دوگانه پوش
	{za.nah.ne.poosh}	زنانه پوش
	{zan.poosh}	زن پوش
TK	Karşıt-giyisicilik	{kar.sht gee.see.jee.leek}
	CD/Cross-dresser	{je.de/kros dre.sr}
	Travesti	{tra.ves.tee}

Troisième Genre

Terme général qui désigne tout autre genre qu'homme ou femme. Une personne de troisième genre peut être homme et femme, ni homme ni femme, ou de toute autre identité de genre. Certaines sociétés reconnaissent légalement trois genres ou plus de trois genres.

AR	{al.jinseth thaaleth}	الجنس الثالث
----	-----------------------	--------------

EN Third Gender

FAR

{jen.see.ya.te sev.vom}

TK Üçüncü Cins

{ue.chuen.jue jeens}

جنسیت سوم

Turkish

Turc

Türkçe

ترکی

التركية

Teşekkürler

Bu yayın, ORAM personelinin, stajyerlerinin ve uluslararası ağ içerisinde zamanı ve özverisiyle katkıda bulunan yetenekli uzmanların ortak çalışmasının sonucudur. Aşağıdaki katkılara gönülden teşekkür ederiz:

İçerik ve Biçim

Neil Grungras

Yayın Sorumlusu

Jessica Burnstein

Yazarlar, Düzenleyenler ve Çevirenler

Abir Ben Salah, Fang Gleizes, Furkan Hancıoğlu, Ali Khoie, Leila Lohman, Rachel Solomon, Alexis Thiry

Gözden Geçirenler

Chris Dominey, Irene Giovannetti, Rami Shouk

Kapak ve Düzen

Subhi Nahas

Uzmanlar

Bu kılavuza katkıda bulunmuş olan yorumcular, çalışmalarlarıyla toplumsal cinsiyet, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim çalışmaları, eğitim bilimleri, sosyoloji, LGBTİ aktivizmi ve insan haklarının korunması gibi alanların geliştirilmesine katkıda bulunmuş saygın akademisyen ve uzmanlardır. Burada adı geçen kişi ve kuruluşlara, bu dil aracının geliştirilmesinde deneyim ve bilgilerini cömertçe paylaştıkları için teşekkür borçluyuz.

Her dil bölümünün uzman yorumcuları:

Arapça

Bassam Kassab, Öğretim Üyesi, San Jose State Üniversitesi, San Jose, Kaliforniya, ABD

Farsça

Saghi Ghahraman, İran Queer Örgütü – IRQO, Toronto, Kanada

Kaveh Gilman, Sacramento, Kaliforniya, ABD

OutRight Action International (önceden IGLHRC), New York, ABD

Fransızca

Caroline Dayer, Dr., Psikoloji ve Eğitim Bilimleri Fakültesi, Cenevre Üniversitesi, İsviçre

Florian Grandena, Doç. Dr., İletişim Bölümü, Ottawa Üniversitesi, Kanada

İngilizce

Fernando D'Elio, Buenos Aires, Arjantina

Stuart Halford, Cenevre, İsviçre

Nicholas Sakurai, Liderlik Girişimi Direktörü, LGBTİ Eşitlik Merkezi, Maryland Üniversitesi, College Park, ABD

Robert Wintemute, Prof. Dr., Hukuk Fakültesi, King's College, Londra, Birleşik Krallık

Türkçe

Özlem Güçlü, Yrd. Doç. Dr., Sosyoloji Bölümü, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Gülkan Noir, Kaos GL, Ankara, Türkiye

ORAM, bu yayındaki birçok terimin oluşumunda ve gelişiminde www.itspronouncedmetrosexual.com adresine de teşekkür eder.

Cinsel Yönelim, Cinsiyet Kimliği ve Cinsiyet İfadesi: İnsan Hakları Uzmanları İçin Ana Terimler Dizgesi

İngilizce · Fransızca · Türkçe · Farsça · Arapça

ORAM Hakkında

ORAM —Organization for Refuge, Asylum & Migration (iltica, sığınma ve göç kuruluşu)— son derece savunmasız mülteci ve sığınmacılara uluslararası toplumda koruma sağlayan bir sivil toplum kuruluşudur. ORAM dünyadaki mülteci uzmanlarına ve kuruluşlarına ileri teknoloji araştırmaları, eğitimleri ve ampirik temelli değerlendirme programları sunmaktadır.

Sonuç Odaklı Eğitim

ORAM, uluslararası mülteci koruma sisteminin bütünlüğünü sürdürmeyi amaçlamaktadır. Sığınma taleplerinin tam olarak incelenerek niteliğinin belirlenmesi, karşılamının garantiye alınması ve sığınmacıların bakımı, her sığınmacının adil ve profesyonel muameleye tabi tutulmasını temin etmek için mülteci uzmanlarının mesleki becerilerini genişletip güçlendirmektedir.

Hükümetler, uluslararası kurumlar ve diğer sivil toplum kuruluşları tarafından güvenilir bir kuruluş olan ORAM, farklı cinsiyet kimlikleri ve cinsel yönelimleri de kapsayan ve son derece savunmasız olan sığınmacılar için tehlike oluşturan korunma boşluğunu tüm seviyelerde daraltmaya çalışmaktadır.

ORAM, sığınmacıların korunması ve sığınma kararının verilmesi konularında binlerce uzmana —hükümetler, Birleşmiş Milletler, uluslararası ve yerel sivil toplum kuruluşları (STK) ve akademik kuruluşlar bünyesinde çalışan— eğitim vermiştir.

ORAM'ın cinsel ve cinsiyet azınlıkları ile çalışan mülteci uzmanları için verdiği eğitimleri, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği, güvenli bir çalışma ortamı, doğru ve uygun yorumlamayı ve çeviriyi oluşturma, güvenilirlik, koruma, iskân, entegrasyon gibi temel içerikleri kapsayan zorunlu göç döngüsünün tüm aşamalarını ele almaktadır.

ORAM'ın mülteci uzmanları için eğitimleri, araştırmaları, yayınları ve diğer kaynakları hakkında daha fazla bilgi için www.oraminternational.org adresini ziyaret edebilirsiniz. Eğitimler ve etkimlikler için training@oraminternational.org adresi ile iletişim kurabilirsiniz.

Giriş

Cinsel Yönelim, Cinsiyet Kimliği ve Cinsiyet İfadesi: İnsan Hakları Uzmanları İçin Ana Terimler Dizgesi, insan hakları uzmanları için farklı cinsel yönelime ve cinsiyet kimliğine sahip kişilerle ve onlar hakkında etkin ve ayrıcalık gözetmeden iletişim kurmayı destekleyici bir dil aracıdır.

Zorlu Görev

Cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği kavramları kültürler arasında son derede çeşitlilik gösterir. Dünya çapında birçok dilde cinsel ve cinsiyet çeşitliliği sorunları utanca ve tabuya hapsolmuş haldedir. Sonuç olarak doğru ve ayrımcılık içermeyen bir cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği terminolojisi, toplumsal açıdan medya, iş dünyası, kâr amacı gütmeyen kültürel ve dini kurumlar ve hatta farklı cinsel ve cinsiyet topluluklarını da kapsayacak biçimde tüm yönleriyle yetersiz durumdadır.

İnsan Hakları Uzmanları İçin

Buradaki zorlu görev, özellikle sosyal, tıbbi, yasal, mesleki, iyileştirici, psikolojik ve eğitsel alanlarda farklı cinsel ve cinsiyet topluluklarına destek sağlayacak olan insan hakları uzmanları ile ilgilidir. Uzmanların terminolojiye bağlı eksiklikler karşısında cinsel yönelimler ve cinsiyet kimliği sorunları hakkında açık ve ayrımcılık içermeyecek bir şekilde nasıl iletişim nasıl kurmaları ve farklı cinsel yönelimdeki ve cinsiyetteki bireylerle nasıl konuşmaları gerektiği ile ilgilenilmektedir.

Mülteci Uzmanları İçin

Mülteci uzmanları ortak bir hedefi paylaşmaktadır: Sığınmacıların meşru haklarının korunması. Bununla birlikte, görüşmeciler ve tercümanlar farklı cinsel yönelimlere ve cinsiyet kimliğine sahip sığınmacılar söz konusu olduğunda, iletişime dayalı olarak mültecilerin statüsünün belirlenmesini ve güvenilirlik değerlendirmesinin sonuçlarını etkileyebilecek sorunlarla karşılaşabilirler.

En sık rastlanan zorluklar:

- Görüşmeciler, tercümanlar ve hatta sığınma talebinde bulunanlar ayrımcılık gözetmeyen bir terminolojiye aşina olmayabilir.
- Görüşmeciler ve tercümanlar, genellikle kültürel ve dinsel duyarlılık içeren konu başlıkları ile ilgilenmekte ve doğru tanımlamayı bulmakta güçlük çekebilir.
- Görüşmeciler ve tercümanlar, derinlemesine kişisel soru sormaktan sakınabilirler.
- Görüşmeciler ve tercümanlar, başvuru sahiplerini uygun olmayacağı varsayılabilir konu başlıkları hakkında rencide edebildikleri konusunda

kararsız kalabilirler.

- Tercümanlar, diğer dillerde karşılığı bulunmayan terimlerin tam olarak karşılığını verme/verememe konusunda kendilerini baskı altında hissedebilirler.

Çözüm

İnsan hakları alanı, bu sorunları dünya genelindeki cinsel ve cinsiyet azınlıklarını tanımlayacak doğru bir dili geliştirerek aşabilir. ORAM'ın bu kılavuzu meydana getirme nedeni de budur. Dil ve kültür anlayışı, farklı cinselliklerin ve cinsiyetlerin mevcut ihtiyaçlarının ve deneyimlerinin tesis edilebileceği ve konuşulabileceği güvenli ortamın yaratılmasında gerekli bir olgudur.

Bu kılavuzun hedefi, insan hakları ve mülteci uzmanlarının çeşitli bağlamlarda cinsel yönelimler ve cinsiyet kimliği hakkında bilinmesi gereken terimlerin kültürlerarası bilgi birikimi eşliğinde geliştirilmesidir. Mülteci uzmanları, bu kılavuzu kullanarak şunları sağlayabilir:

- Güvenli bir alanın oluşturulmasında ve sığınmacılar ile güven inşa edilmesinde duyarlı ve ayrımcılık gözetmeyen terimlerin öğrenilmesi.
- Uygun olmayan veya hakaret içeren terminolojinin tespit edilmesi.
- Sığınma talebinde bulunanların kendi kimliklerini tanımlayabilecekleri terimlerin tanınması.

Sonuç olarak, sığınma talebinde bulunanlar taleplerine ilişkin statülerinin belirlenmesi sürecinde daha anlaşılır olacak ve kendilerini daha açık hissedeceklerdir.

Kılavuzun Kullanımı Hakkında

1. Aşama: Çalışmanızla ilgili olan dilde kullanılan terimleri öğrenin

Bu kılavuz İngilizce, Fransızca, Türkçe, Farsça ve Arapça dillerinde olmak üzere beş farklı bölüm halinde düzenlenmiştir. Her dil, farklı cinsel yönelimlere ve cinsiyet kimliğine ilişkin sorunları alfabetik biçimde tanımlayan bölümleri içermektedir. Bu bölümler, ayrımcılık gözetmeyen ve aşağılayıcı anlamlara sahip iki farklı terim listesi içerir. Aşağılayıcı terimler [🚫] sembolü ile gösterilmiştir. Bu, kullanıcıyı hangi terimin kullanılacağı ya da kullanımından kaçınılması gerektiği yönünde teşvik edici bir olanak sağlayacaktır.

2. Aşama: Kullanım içeriğini öğrenme

İnsanlar aynı dili konuşsalar bile özel coğrafi konumlarına, sosyo-ekonomik statülerine, eğitim seviyelerine, etnik, dini ve/veya topluluğun kaynağına bağlı olarak dilde geniş çaplı kelime ve anlam değişiklikleri olabilir. Bu nedenle, bu

kılavuz terimleri tanımlamaya ilaveten terimlerin farklı kullanımları için de kaynak sağlamaktadır. Örneğin bir Fransızca terim, anlam ve kullanım bakımından çeşitlilik gösterebilir ve Fransızca konuşan coğrafyadaki kullanımı belirli bir bölge ile sınırlandırılmış olabilir.

3. Aşama: Diller ve kültürler arası gönderme

Bu kılavuz çok dilli bir sözlük olarak hizmet sunmaktadır. Kullanıcılar, aşağıda tanınlanmış her terimin tanımını diğer dört dilde de bulacaklardır. Benzer terimin olmadığı takdirde ise bu durum [≠] sembolü ile gösterilmiştir.

Kullanıcılar, terimlerin telafuzuna yardımcı olacak biçimde her terimin yanında onun İngilizce tabanlı söyleyiş biçimlerini de bulacaklar. Bir kelimenin her hecesi bir nokta ile ayrılmıştır. İngilizce'de bulunmayan sesler için lütfen aşağıdaki iki telafuz kurallarını unutmayın:

- "kh" sesi, "loch" veya "Bach" kelimelerinin sonunda olduğu gibi kulak tırmalayıcı bir "ch" sesini temsil eder. Bu ses, ağırlıklı olarak Arapça'da "ح" harfini söylerken kullanılmaktadır.
- "h" sesi, bir kelimenin son harfi olduğu takdirde "hope" kelimesinde olduğu gibi yumuşak biçimde telafuz edilir.

Diller şu kısa formlarda gösterilmektedir: İngilizce: EN, Fransızca: FR, Türkçe: TK, Farsça: FAR, Arapça: AR.

Etkili Öğrenmenin Faydaları

Cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği terimlerini öğrenmek, insan hakları ve mülteci uzmanlarının çalışmalarına fayda sağlayacaktır. Birincisi, öncelikli olarak cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği ile cinsel ve cinsiyet azınlıkları sorunları üzerine hatırı sayılır biçimde gitmelerine ve kendini ifade edenlere cesaret verici bir güven oluşturmalarına olanak sağlayacak. İkincisi, etkileşimde oldukları cinsel ve cinsiyet azınlıklarının kimlikleri ve ifadelerini anlamalarına imkân verecek. Üçüncüsü ise cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği terimlerinin geniş bir çeşitlilikle kullanımı cinsellik ve cinsiyet konusunda oldukça zengin bir söylem imkânı sağlar.

Bilgi Kaynakları

Bu sözlükte yer alan terimlere ve tanımlamalara, cinsel ve cinsiyet çeşitliliği alanındaki akademik ve akademi dışından uzmanlar kaynak sağlamışlardır. Detaylı bilgi için lütfen 52. ve 53. sayfalarda yer alan Teşekkürler başlığına bakınız.

CinselYönelimveCinsiyetKimliğiTerminolojisinin Gelişimi ve Kullanımı

CinselYönelim ve Cinsiyet Kimliği Terminolojisinin Gelişimi

Dünya dillerinin çoğunda cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğine ilişkin terminolojiler sınırları belirlenmiş ve aşağılayıcıdır. Dillerin yalnızca pek azı hatırı sayılır biçimde cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği dağarcığı içerir. Bu olgu, büyük ölçüde bu dillerin gelişimine ve evrimine dayanan kültürel bir işlevidir ve yakın tarihte cinsel ve cinsiyet çeşitliliği neredeyse dünya kültürlerinin hepsinde tabu olarak görülmektedir.

Neyse ki birçok kültür farklı cinsiyet ve cinsellik çeşitliliğinde daha azami bir anlayış kazanmıştır. Dolayısıyla bu durum, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği dağarcığını etkilemektedir. Bazı dillerin cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğine ait söz dağarcıkları diğerlerinden çok daha gelişmiş düzeyde iken, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği terminolojisi ve onun kapsadığı anlamlar dünya genelinde birçok alanda —insan hakları alanında olduğu gibi— hızla evrim geçirmektedir.

Cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği sözlüğü, halihazırda en olgun ve yaygın biçimiyle özellikle İngilizce konuşan ülkeler başta olmak üzere Batı’da kullanılmaktadır. Bununla birlikte terimlerin bir dilde daha önce kullanır olması diğer dillerde önlere açmaktadır. Bu durum, İngilizce cinsiyet yönelimi ve cinsel kimlik terimlerinin başta Türkçe, Arapça ve Farsça olmak üzere birçok dil tarafından kabul görmesinde ve benimsenmesinde yaygınlık gösterir. Burada kişinin terminoloji seçimi yalnızca kendi dilindeki mevcut alternatifleri değil, aynı zamanda kimlik kavrayışlarının da diğer kültürlerden ne derecede etkilendiğini yansıtır.

CinselYönelim ve Cinsiyet Kimliği Terminolojisinin Kullanımında Çeşitlilikler

Cinsel ve cinsiyet çeşitliliği hakkındaki inanç ve tutumlar, kültürler arasında son derece çeşitlilik göstermekte ve hem dillerin hem de cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği terimlerinin bu kültürlere ifade katmasında olduğu gibi farklı hızlarda gelişmektedir. Ayrıca, çoğunlukla coğrafi konum, etnik köken, din, eğitim seviyesi, topluluğa mensubiyet, sosyo-ekonomik durum, cinsiyet, kişisel değer ve inançlar gibi bir dizi etmene bağlı olarak kullanımda farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Bu sözlüğü kullananların, terminoloji üzerinde etkili olan ve kendi alanlarında da karşılaşabilecekleri bu çeşitliliği göz önünde bulundurmaları tavsiye edilir.

Kullanıcıların, bu sözlüğün içerdiği terimlerin birçoğunun aşağılayıcı bir ifade olarak tanımlanmasa bile ayıplama/hakaret olarak kullanılabildiğini hatırlamaları

tavsiye edilir.

Cinsel Yönelim ve Cinsiyet Kimliği Terminoloji Kullanımının İçeriksel Örnekleri
Cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği terminolojisi tercihi, kişinin öz deneyimlerinin, bakış açısının ve kimliğinin güçlü bir göstergesidir. Bu sözlükte beş dili kapsayan örnekler şunlardır:

İngilizce: Aynı sözcük bazıları tarafından alaycı biçimde kullanılırken Batılı bir kişi kendi kimliğini rahatça “gay” olarak tanımlayabilir.

Fransızca: Batı’da Fransızca konuşan coğrafyanın bir kısmında cinsel ve cinsiyet bakımından farklı bireyler “pédé” —eşcinseller için aşağılayıcı bir sözcük— terimine kimliği tanımlamak için olumlu biçimde yeniden anlam yükleyebilir. Fransa’da kendini eşcinsel olarak tanımlayan bir erkek, içerdği olumsuz anlama pozitif anlam atfetmek suretiyle kendini gururla “pédé” olarak ifade edebilir.

Türkçe: Eşcinsel olarak tanımlanan bir Türk erkeği, kendisini ifadenin alaycı doğası ile mücadele etmek için “nonoş” —tamamen aşağılayıcı bir terim— olarak tanımlayabilir. Batılı LGBTİ topluluk üyelerinin bir zamanlar olumsuz anlam taşıyan “queer” sözcüğünü benimseyerek yaygın hale getirmeleri gibi Türk LGBTİ topluluğu üyelerinin bir kısmı da kendilerini olumsuz terimler kullanarak tanımlayabilmektedir.

Farsça: Gey olarak tanımlanan bir İranlı erkek kendini “*ham.jens.bahz*” (همجنسباز) —Farsça’da kadınsı olduğu algılanan veya cinsel ve romantik anlamda diğer erkeklerle ilişkide bulunan erkekleri tanımlamak için kullanılan aşağılayıcı bir terim— olarak tanımlayabilir. Bu kişi, İran’daki sosyal çevresinde kendi kimliği hakkında ayrımcılık içermeyen herhangi bir terimle karşılaşmayabilir.

Arapça: Suriyeli bir erkek, kendini Suriye’de edinilmiş eşcinsellik anlayışını yansıtan “*shaz*” (شاذ) —Arapça’da genel anlamıyla “ahlâksız” anlamına gelen aşağılayıcı sözcük— olarak tanımlayabilir. Yukarıdaki Farsça örnekte olduğu gibi Suriyeli bir erkek de kendisini değersiz gösteren bir terminolojiyle tanımlayabilir.

Türkçe’de Cinsel Yönelimler ve Cinsiyet Kimliği Terminolojisinin Gelişimi ve Kullanımı

Türkçe, dünya dillerinin birçoğu ile karşılaştırıldığında cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği ile ilgili görece gelişmiş bir sözlüğe sahiptir. Bu, Batı kavramlarını açıklamak üzere İngilizce’den adapte edilmiş, büyük ölçüde aşağılayıcı ve ayrımcılık içermeyen terimlerden oluşan yerel terimlerin bir karışımıdır.

Türkçe’de ayrımcılık içermeyen cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği kavramları öncelikli olarak toplumda hakim eğilim biçiminde değil, LGBTİ aktivistleri ve akademik topluluklar tarafından bilinmekte ve kullanılmaktadır. Türk toplumunda aşağılayıcı terimler çok daha fazla yaygınlık gösterirken, medyada bu kullanıma karşı yasal korumalar vardır. Örneğin İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi 2013 yılında aşağılayıcı, eşcinsel karşıtı bir dil kullandığı için dini içerikli bir gazeteye karşı dönüm noktası sayılabilecek bir karar vermiştir. Mahkeme, gazetenin Türk Ceza Kanunu’nu ihlal ederek bir sosyal grubu kasten aşağıladığına ve bu nedenle ifade özgürlüğünün korunmadığına hükmetti.

Bu örnek tarihi bir karar olmasına rağmen cinsel ve cinsiyet çeşitliliği konusu, Türk toplumunda halen bir tabudur ve yaygın biçimiyle ayrımcılık gözetmeyen bir dil olarak yer almamaktadır. Bununla birlikte, yerel LGBTİ topluluğunun üyeleri sorunları, kavramları, cinsel ve cinsiyet farklılığı ile ilgili davranışları ifade etmek için büyük oranda Türkçe ve bazen Roman kelimelerin kullanıldığı Lubunca olarak adlandırılan bir argo dili benimsemiştir.

Türkçe cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği sözlüğünün, bu kavramlar sözlüğünde yansıtılmış şekliyle geliştiğini söylemek mümkündür. Sözlüğün kullanıcılarına, konuşmacının ait olduğu coğrafi konuma, sosyo-ekonomik statüye, eğitim düzeyine, etnisiteye, dine ve/veya topluluk menşesine bağlı biçimde kelime ve anlam farklılıklarının olabileceğini akılda tutmaları tavsiye edilmektedir.

Terminoloji ve Deyimler

Ablacı

Bkz. Erkeksi Lezbiyen

Açığa Vurma

Kişinin rızası veya onayı olmaksızın cinsel yöneliminin veya kimliğinin bir birey veya gruba açığa vurulması olup "açılmak" ile karıştırılmamalıdır.

AR	{kashf hawee.yat shakhs maa}	كشف هوية شخص ما
EN	Outing (someone)	
FAR	{ef.sha gaa.ree}	افشاگری
FR	Outing {aot.ing}	

Açılmak

Kişinin cinsel yönelimini ve/veya cinsiyet kimliğini başkalarına açığa vurmasını kapsayan bireysel ve özgür iradeye dayalı süreç. Her ne kadar çoğunlukla bir defaya mahsus durum gibi niteleniyor görünse de genel anlamıyla yaşam boyu sürebilen bir süreçtir.

AR	{al.khoorooj minil kaoo.ka.a}	الخروج من التوقعة
EN	Coming Out (of the closet)	
FAR	{ahsh.kahr.sah.zee}	آشکارسازی
	{ahsh.kahr.sah.zee.ye ho.vee.yat va ge.rah.ye.she jen.see}	آشکارسازی هویت و گرایش جنسی
	{bo.roon ah.yee}	برون آیی
	{ka.meeng.aot}	کامینگ اوت
FR	Coming Out {ka.meeng.aot}	

Açılmamış Kişi

Kişinin cinsel yönelimini ve/veya cinsiyet kimliğine ilişkin durumunu (henüz) başkalarına açığa vurmamış olan kişi. İnsanlar genellikle cinsel yönelimlerinin ve/veya cinsiyet kimliklerinin açığa çıkması halinde utanç, tehdit veya kişisel çatışma vb. ile karşılaşacakları için açılmazlar.

AR	{al.khawoof minil.ifsah}	الخوف من الافصاح
EN	Closeted	
FAR	{ahsh.kahr na.sho.de}	آشکار نشده
	{da.roo.ne gan.je yah pas.too}	درون گنجه یا پستو

Androjen

Hem eril hem de dişil cinsiyetin her iki bileşenlerini içeren cinsiyet ifadesi olup bazen de kişinin anatomik bakımdan dişil ve eril durumunu tanımlamak için kullanılır.

AR	{by.na il.jin.sayn}	بين الجنسين
EN Androgyny		
FAR	{ahnd.ro.je.nee}	آندروژنی
FR Androgynie	{an.dro.jee.nee}	

Aseksüel

Cinsel açıdan herhangi birini çekici bulmayan kişi. Buna rağmen aseksüel kişilerin duygusal ve/veya romantik anlamda başkalarını çekici bulmaları mümkündür.

AR	{al.laa.jin.sia}	اللاجنسية
EN Asexual		
FAR	{ah.sek.soo.ahl}	آسکسوال
	{bee.mey.le.jen.see}	بی میل جنسی
FR Asexuel·le	{a.seks.oo.el}	

Biseksüel

Hem aynı hem de farklı cins veya cinsiyetten birine cinsel ve/veya romantik yönelimi olan kişi.

AR	{mooz.dawaj el.myile el.jinsy}	مزدوج الميل الجنسي
EN Bisexual		
FAR	{bahy}	بای
	{bahy.sek.soo.ahl}	بایسکسوال
	{doe.jens.khah}	دوجنس خواه
	{doe.jens.gera}	دوجنس گرا
FR Bisexuel·le	{bee.seks.oo.el}	

CD/Cross-dresser

Genellikle karşı cinsiyetin giysileri olarak tanımlanan giysileri giymekten hoşlanan kişi. Bu tanım, bedensel veya cinsiyet ifade biçimi olup kişinin cinsel yönelimini veya cinsiyet kimliğini belirtmez.

AR	{mota.shab.beh bel.jinsil akhar}	متشبه بالجنس الآخر
----	----------------------------------	--------------------

EN Cross-dresser

FAR {de.gaer.poosh}

دگرپوش

FAR {de.gaer.jens.poosh}

دگرجنس پوش

{do.gah.ne.poosh}

دوگانه پوش

{za.nah.ne.poosh}

زنانه پوش

{zan.poosh}

زن پوش

FR Travesti·e {tra.ves.tee}

Cinsel Davranış

Kişinin gerçekleştirdiği cinsel faaliyetler. Bu faaliyetler cinsel ilişkiyi içerir, ancak bununla sınırlı değildir. Cinsel davranış, kişinin tutum ve davranışlarına nazaran cinsel açıdan çekimini ifade eden cinsel yönelimden farklıdır.

AR {ass.soolook il.jinsy}

السلوك الجنسي

EN Sexual Behavior

FAR {raf.taa.re.jen.see}

رفتار جنسی

FR Comportement Sexuel {com.por.te.mon.sek.su.el}

Cinsel İstek

Kişinin hoşlandığı cinsel ilişki, dürtü ve haz türü. Bu terim, genellikle hatalı biçimde cinsel yönelim terimi ile karıştırılmakta, yani uygun olmayan anlamıyla kişinin birine yönelik cinsel çekim tercihini ifade edebilmektedir.

AR {al.ihtemam il.jinsy}

الاهتمام الجنسي

EN Sexual Interest

FAR {a.la.ge.ye.jen.see}

علاقه جنسی

FR Préférence Sexuelle {pray.fay.ron.ce.sek.su.el}

Cinsel veya Cinsiyet Kimliği Uyumsuzluğu

Cinsel pratikleri, çekimi, kimliği ve ifadesi doğumda atanmış cinsiyetine bağlı olarak toplumsal beklentilerden farklı olan kişiler. Cinsel ve/veya cinsiyet kimliği uyumsuzluğu çoğu kez bir eziyet/zulüm kaynağıdır.

AR {rayr.mohad.dad.lil.haweeya.il.jinseeya.ouw.il.jins} غير محدد للهوية الجنسية أو الجنس

EN Sexually or Gender Nonconforming

FAR {ta.fa.vo.te.jen.see.va.jen.see.ya.tee}

تفاوت جنسی و جنسیتی

FR Non-Conformité Sexuelle ou de Genre {non.con.for.mee.tay.seks.oo.well.ou.due.jan.re}

Cinsel veya Cinsiyet Azınlıkları

Cinsel kimliği, toplumsal cinsiyet, cinsel yönelimi, cinsel/cinsiyet pratikleri ve/veya ifadesi, toplumun egemen yapısından veya çoğunluğundan farklı olan kişiler.

AR	{al.aqal.leeyat il.jinseeYa}	الأقلية الجنسية
EN	Sexual and Gender Minorities	
FAR	{a.al.lee.yat.hah.ye jen.see va jen.see.ya.tee}	اقلیت های جنسی و جنسیتی
FR	Minorités Sexuelles et de Genre {mee.no.ree.tay sek.su.el ay de jan.r}	

Cinsel Yönelim

Kişinin farklı, aynı veya birden fazla cinsten/cinsiyetten birine hissettiği veya kimseye hissetmediği cinsel ve/veya romantik çekimin davranışsal ifadesi. Cinsel yönelimin karakteristik örnekleri heteroseksüel/düz cinsel, lezbiyen, gey, biseksüel ve aseksüel biçimleri içerir.

AR	{al.muyool il.jinseeYa}	الميل الجنسية
EN	Sexual Orientation	
FAR	{gaer.ra.ye.she jen.see}	گرایش جنسی
FR	Orientation Sexuelle {o.ree.on.ta.sion sek.su.el}	

Cinsiyet

Genel anlamıyla erkek veya kadın olmanın, kimi zaman ise interseks veya başka bir cinsiyet durumunun yasal, anatomik ve/veya biyolojik ayrımı. Bu ayrım, yasal belgeleme veya hukuki statü, iç ve dış üreme organlarına ait anatomik, kalıtsal, hormonal özelliklerin yanı sıra hem birincil hem de ikincil cinsiyet özellikleri ve bunların gelişiminde gözlenebilir.

AR	{al.jins}	الجنس
EN	Sex	
FAR	{jens}	جنس
FR	Sexe {seks}	

Cinsiyet Ayrımı Gözetmeyen/Cinsiyet Yüksüz

Erkek, kadın veya herhangi bir cinsiyet ile ilişkilendirilmeme hali. Bu terim insanları, nesneleri, dili, politikaları ve kurumları tanımlama biçimi olarak da kullanılabilir. Örneğin cinsiyet ayrımı gözetmeyen bir umumi tuvalet her tür cinsiyet kimliği/ ifadesine açık bir tuvalettir.

AR	{mohaa.yid lin.now.a il.ijti.maa.ee}	محايد للنوع الاجتماعي
EN	Gender Neutral	
FAR	{bee jen.see.yat}	بی جنسیت
	{ha.me.jen.see.yat}	همه جنسیت
FR	Genre Neutre {jan.r nu.tr}	

Cinsiyet Değişimi/Geçişi

Bir kişinin geçerli biçimde kendi cinsiyet kimliğini yaşama yolu olarak cinsiyet ifadesini ve/veya cinsel özelliklerini değiştirme süreci. Bu süreç, kişinin kimliğini veya adını değiştirmesini, hormonal ve ses terapisini, cerrahi müdahaleyi vb. içerebilir.

AR	{mrahel tageer}	مراحل التغيير
EN	Transitioning	
FAR	{mara.hele ta.geer}	مراحل تغيير
FR	Transition	{tron.zee.sion}

Cinsiyet İfadesi

Toplumsal ve kültürel normlara bağlı olarak eril, dişi ve/veya nötr olarak algılanabilecek dışsal özellikler ve davranışlar. Bunlar halihazırda giyim, saç, beden dili vb. ile ifade edilebilir.

AR	{at.ta.abeer an een.now.a il.ijti.maa.ee}	التعبير عن النوع الاجتماعي
EN	Gender Expression	
FAR	{ba.yahn va edj.rah.ga.ree.ye jen.see.ya.tee}	بیان و اجراگری جنسیتی
FR	Expression de Genre	{eks.pre.see.yon de jan.r}

Cinsiyet Kimliği

Kişinin doğumda atanmış cinsiyetine bağlı olarak toplumsal beklentilerle uyumlu olsun ya da olmasın hissettiği (örneğin erkek ve kadın olma, arada olma, bunlardan herhangi biri olma/olmama) içsel ve kişisel cinsiyet deneyimidir.

AR	{al.haweeya il.jinsa.nia}	الهوية الجنسية
EN	Gender Identity	
FAR	{ho.vee.ya.te jen.see.ya.tee}	هویت جنسیتی
FR	Identité de Genre	{ee.dan.tee.tay da jan.re}

Dönme

Bkz. Trans (Erkekten Kadına), Trans (Kadından Erkeğe)

Drag King

Genelde –çoğu kez de bir kadın tarafından– gösteri veya sahne ortamında abartılı ve bilinçli biçimde erilik veya eril cins/cinsiyet ifadesi sergileyen kişi.

AR	{fataa istea.radeeya}	فتاة استعراضية
EN	Drag King	

FAR

FR Drag King

{drag keeng}

Drag Queen

Genelde –çoğu kez de bir erkek tarafından– gösteri veya sahne ortamında abartılı ve bilinçli biçimde dişillik veya dişil cins/cinsiyet ifadesi sergileyen kişi.

AR

{fata iste.arraadi}

فتی استعراضي

EN Drag Queen

FAR

{de.rag kween}

درگ کویین

FR Drag Queen

{drag kween}

Düzcinsel

Heteroseksüel teriminin günlük konuşma diline özgü hali.

Bkz. Heteroseksüel/Düzcinsel

AR

{shakhs moo.sta.keem}

شخص مستقيم

EN Straight

FAR

{es.te.reyt}

استریت

{de.gaer.jens.gaer.ra}

دگرجنس گرا

FR Hétéro

{ay.tay.ro}

Dyke

Bkz. Erkeksi Lezbiyen

Erkeklerle Cinsel İlişkiye Giren Erkekler

Erkeklerle cinsel ilişkiye giren erkekleri tanımlamaktadır. Bu terim, kişinin cinsel veya cinsiyet kimliğine değil, cinsel davranışına odaklanır ve yaygın olarak klinik ve sağlık hizmeti alanında kullanılmaktadır.

AR

{ra.jeem.ra}

رج-ر

EN MSM

FAR

{mar.de daa.ra.ye ra.be.te.ye jen.see ba mar.daan}

مرد دارای رابطه جنسی با مردان

FR HSH

{ash.es.ash}

Erkeksi Lezbiyen

Eril olarak algılanan veya cinsel ve/veya romantik bakımdan kadınları çekici bulan veya ilişkide bulunan kadınlar için genellikle alay etmek veya onları aşağılamak için kullanılan ifade biçimi.

❌ Bu kavram, gündelik dilde Türkçe’de de dyke olarak ifade edilebilmektedir. İlgili aşağılayıcı terimler: “Ablacı”, “Dyke”, “Erkeksi Lezbiyen”, “Lezbo”.

AR	{soha.qiah}	سحاقية
EN Dyke		
FAR	{bah.roo.nee}	بارونی
	{dahyk}	دایک
	{za.ne ham.jens.khah}	زن همجنس خواه
	{za.ne ham.jens gaera}	زن همجنس گرا
	{lez}	لز
	{lez.bo}	لزبو
	{lez.bee.yan}	لزیبن
FR Gouine	{goo.een}	

Eşcinsel İlişki

Aynı cinsiyetten kişilerin cinsel ve/veya romantik olmak üzere birçok biçimi içerebilecek ilişki türü.

AR	{ey.laaka ma.nafs il.jins}	علاقة مع نفس الجنس
EN Same-sex Relationship		
FAR	{ra.be.te.ye mee.yaa.ne ham.jens.ha}	رابطه میان همجنس ها
FR Relation entre Personnes de Même Sexe	{re.la.sion en.tre payr.son de mem seks}	

Eşcinsel/Homoseksüel

Cinsel ve/veya romantik bakımdan sadece veya öncelikle aynı cinsten veya cinsiyetten kişilere çekim hisseden kişi. Eşcinsel topluluğun birçok üyesi, tıbbi ve kriminal anlamda olumsuz çağrışım (hastalık, sapma vb.) yapması nedeniyle bu terimin onur kırıcı ve damgalayıcı olduğunu düşünmektedir.

Daha olumlu anlamdaki tabiriyle gey, lezbiyen.

AR	{mithli jins}	مثلي الجنس
EN Homosexual		
FAR	{gey}	گی
	{ham.jens.khah}	همجنس خواه
	{ham.jens.gaer.ra}	همجنس گرا
FR Homosexuel-le	{ho.mo.sek.su.el}	

Genderqueer

Eril veya dişi ifade biçimlerinden ve rollerinden herhangi biriyle tanımlanamayan kişi. Genderqueer olarak tanımlanan insanlar, kendilerini hem eril hem de dişi hiçbir cinsiyete ait olmayan, cinsiyetler arası hareket eden (akışkan cinsiyetli) veya üçüncü cinse ait vb. olarak görebilirler ve/veya görünebilirler.

AR	{ <i>hurr il.haweeya il.jinsa.nia</i> }	حُر الهوية الجنسية
EN	Genderqueer	
FAR	{ <i>jen.see.ya.te kweer</i> }	جنسیت کویر
FR	Genre Queer	{ <i>jan.kweer</i> }

Gey/Eşcinsel

Cinsel ve/veya romantik bakımdan sadece veya öncelikle aynı cins/cinsiyetten kişileri çekici bulan kişi. Bu terim, tarihsel olarak öncelikle erkekleri işaret etse de günümüzde bütün cins/cinsiyetten kişilerin kendini tanımlayabilecekleri şekilde kullanılmaktadır.

Batı toplumlarından farklı olarak Türkçe’de ise genel anlamıyla erkek eşcinseller için kullanılır.

 Erkekler için benzer aşağılayıcı terimler: “Götveren”, “Karı Kılıklı”, “Nonoş”, “Top”, “Yuvarlak” vb. aşağılayıcı terimlerle bağlantılıdır.

Bu terim, Batı toplumlarından farklı olarak Türkçe’de genel anlamıyla erkek eşcinseller için kullanılır.

AR	{ <i>mithli</i> }	مثلي
EN	Gay	
FAR	{ <i>gay</i> }	گی
	{ <i>ham.jens.khah</i> }	همجنس خواه
	{ <i>ham.jens.gaer.ra</i> }	همجنس گرا
FR	Gay	{ <i>gay</i> }

 Götveren
Bkz. İbne

Heteronormatif

Genellikle tercih edilmiş, beklenen veya var olan tek gerçeğin heteroseksüel ve na-trans varoluş olduğunu ima eden varsayım ve bu varsayımın sosyal ve kurumsal pratiklerle bütünleşmesidir.

AR	≠
----	---

EN Heteronormative

FAR {de.gaer.jens.ga.rah.meh.var}

دگرجنس گرامحور

FR Hétéronormatif {he.te.ro.nor.ma.tif}

Heteroseksüel/Düzcinsel

Gerçekte kadınların erkeklerle ve erkeklerin kadınlara ilgi duymasına atfen cinsel ve/veya romantik bakımdan sadece veya öncelikli olarak farklı bir cinsten veya cinsiyetten birine ilgi duyan kişi.

AR {mo.rye.yir.il.jins}

مغاير الجنس

EN Heterosexual

FAR {es.te.reyt}

استریت

{de.gaer.jens.gaer.ra}

دگرجنس گرا

FR Hétérosexuel/le {he.tay.ro.sek.su.el}

Homofobi/Eşcinsellik Korkusu

Lezbiyen, gey, biseksüel, trans veya interseks olarak tanımlanan/kendini bu şekilde tanımlayan kişilere karşı sergilenen olumsuz/düşmanca tutumların, davranışların ve hislerin bütünü. Homofobi hoşlanmama, aşağılama, önyargı vb. biçimine bürünebileceği gibi sözlü veya davranışsal olarak açığa vurulabilir. Devletler veya kurumlar nezdinde ise ayrımcı yasalar biçimini alabilmektedir. Ayrıca bkz. Transfobi

AR {ru.hab.il.mithlia.il.jinsia}

رهاب المثلية الجنسية

EN Homophobia

FAR {ham.jens.gaer.ra.se.tee.zee}

همجنس گراستیزی

{am.jens.gaer.ra.ha.ra.see}

همجنس گراهراسی

{ho.mo.fo.bee.yah}

هوموفوبیا

FR Homophobie {ho.mo.fo.bee}

🚫 İbne

Feminen olarak algılanan veya cinsel ve/veya romantik bakımdan erkekleri çekici bulan veya ilişkide bulunan erkekler için genellikle alay etmek veya onları aşağılamak için kullanılan ifade biçimi.

🚫 "Götveren", "Karı Kılıklı", "Nonoş", "Top", "Yuvarlak" vb. aşağılayıcı terimlerle benzerdir.

AR {shaz}

شاذ

{looti}

لوطي

AR	{taunt}	طنط
	{khool}	خول
	{kha.neeth}	خنيث
EN	Faggot	
	Fag	
	Fairy	
	Sissy	
FAR	{ob.ne.yee}	أبنه ای
	{o.bee}	أبی
	{e.va kha.har}	اواخواهر
	{batch.che khosh.gel}	بچه خوشگل
	{koo.nee}	کونی
	{ham.jens.bahz}	همجنسباز
FR	Pédé	
	{pay.day}	

İnterseks

Üreme, cinsel anatomi, psikolojik ve/veya kalıtsal bakımdan basmakalıp erkek ve kadın tanımına uymayan kişi.
Hermafrodit terimi ile bağlantılıdır.

AR	{thunaa il.jins}	ثنائي الجنس
EN	Intersex	
FAR	{bey.na.jens}	بیناجنس
FR	Intersexe / Intersexué·e	{an.tayr.seks /an.ter.seks.u.ay}

Kadınlarla Cinsel İlişkiye Giren Kadınlar

Kadınlarla cinsel ilişkiye giren kadınları tanımlamaktadır. Bu terim, kişinin cinsel veya cinsiyet kimliğine değil, cinsel davranışına odaklanır ve yaygın olarak klinik ve sağlık hizmeti alanında kullanılmaktadır.

AR	{noon.jeem.noon}	ن.ج.ن
EN	WSW	
FAR	{za.ne da.ra.ye ra.be.te.ye jen.see baa za.nan}	زن دارای رابطه جنسی با زنان
FR	FSF	{ef.es.ef}

Karı Kılıklı

Bkz. İbne

Kuir/Queer

Cinsel yönelimi, cinsel ve/veya cinsiyet kimliği, toplumun hakim beklentilerine

uymayan kişi. “Kuir/Queer”, lezbiyen, gey, biseksüel, trans bireyleri ve uyumsuz olduğu kabul edilen diğer bütün cinsel yönelimleri ve kimlikleri kapsayabilir. Daha önceleri ağırlıklı olarak aşağılayıcı bir terim olarak nitelendirilirken tarafsız veya olumlu anlamda yeniden kullanılabilir hale getirilmiştir.

AR	{al.mota harr.reeroon jin.see.yan}	المتهرون جنسياً
EN	Queer	
FAR	{fa.rah.han.jaa.re.jen.see} {kweer}	فراهنجار جنسی کوییر
FR	Queer	{kweer}

Lezbiyen

Cinsel ve/veya romantik bakımdan sadece veya öncelikle kadınları çekici bulan kadın.

İlgili aşağılayıcı terimler: “Ablacı”, “Dyke”, “Erkeksi Lezbiyen”, “Lezbo”.

AR	{mithlee.ya}	مثلية
EN	Lesbian	
FAR	{lez.bee.yan} {ham.jens.ga.ra.ye zan}	لزبین همجنس‌گرای زن
FR	Lesbienne	{lays.bee.en}

Lezbo

Bkz. Erkeksi Lezbiyen

LGBTİ

Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trans ve İntersex’in kısaltması. Bu kısaltma, kimi zaman diğer yönelim ve kimliklere atıfta bulunmak üzere fazladan tanımlama içerebilir.

AR	{meem.meem.meem.meem.tha}	م.م.م.م.ث
EN	LGBTİ	
FAR	{de.gaer.ba.shaa.ne.jen.see}	دگرباشان جنسی
FR	LGBTİ	{el.jay.bay.tay.ee}

Na-trans

Cinsiyet kimliği, doğumda atanmış cinsiyetine bağlı olarak toplumsal beklentilerle uyumlu olan ve trans/trangender olarak tanımlanmayan kişi.

AR	{mo.tabeq lil.haweea al.jinsa.nia}	مطابق للهوية الجنسية
EN	Cisgender	

FAR	{ha.mahn.jen.see.ya.tee}	همان جنسیتی
	{ham.soo.jen.see.ya.tee}	همسو جنسیتی
FR Cisgenre	{ces.jan.re}	

Nonoş

Bkz. İbne

Top

Bkz. İbne

Toplumsal Cinsiyet

Sosyal, kültürel ve psikolojik bakımdan erkek veya kadın olma ile ilgili nitelikler. Bu terim, bedensel kimlik/ifade biçiminin yanı sıra halihazırda sosyal, yapısal ve kültürel eğilimleri de kapsayabilir.

AR	{an.now.a.il.ijti.ma.ee}	النوع الاجتماعي
EN Gender		
FAR	{jen.see.yat}	جنسیت
FR Genre	{jan.r}	

Trans Erkek

Cinsiyeti doğumda kadın olarak atanmasına rağmen kadın olarak tanımlanmayıp yaygın biçimiyle erkek olarak tanımlanan bir trans/trangender kişiyi ifade eden terim. Başka bir ifadeyle Trans (Kadından Erkeğe).

AR	{rajol.mosah.hah.il.haweeya.il.jinseeya}	رجل مصحح الهوية الجنسية
EN Trans Man		
FAR	{mar.de.te.rans}	مرد ترنس
FR Homme Trans	{om.trons}	

Trans Kadın

Cinsiyeti doğumda erkek olarak atanmasına rağmen erkek olarak tanımlanmayıp yaygın biçimiyle kadın olarak tanımlanan bir trans/trangender kişiyi ifade eden terim. Başka bir ifadeyle Trans (Erkekten Kadına).

AR	{oon.tha.mosah.haha.il.haweeya.il.jinseeya}	ثی مصححة الهوية الجنسية
EN Trans Woman		
FAR	{zan.ne.te.rans}	زن ترنس
FR Femme Trans	{fam.trons}	

Trans/Transgender

Doğumda atanmış cinsiyetine bağlı olarak cinsiyet kimliği toplumsal beklentilere uymayan kişiler için kullanılan kapsayıcı terim. Ayrıca, kısaca "trans" bazen daha kapsayıcı bir terim olarak görülmektedir.

AR	{mosah.heh.il.haweeya.il.jinsaaneeya}	مصصح الهوية الجنسية
EN Transgender		
FAR	{ta.ra.jen.see.ya.tee}	ترانجسیتی
	{te.rans.jen.der}	ترنسجندر
FR Transgenre	{trons.jon.r}	

Transeksüel

Cinsiyet kimliği doğumda atanmış cinsiyeti ile tanımlanmayan ve genel anlamıyla cinsiyetini değiştirmiş veya kimliği tıbbi müdahaleyle cinsiyet özellikleri değiştirilerek saptanan kişi.

AR	{mosah.heh.il.haweeya.il.jinseeya}	مصصح الهوية الجنسية
EN Transsexual		
FAR	{ta.raa.jen.see}	ترانجسسی
	{te.rans}	ترنس
	{te.ran.seks.oo.al}	ترنسکسوال
FR Transexuel-le	{tron.sek.su.el}	

Transfobi

Trans/transgender olarak tanımlanan veya kendini bu şekilde tanımlayan kişilere karşı sergilenen olumsuz/düşmanca davranışların ve hislerin bütünü. Transfobi hoşlanmama, aşağılama, önyargı vb. biçimine bürünebileceği gibi sözlü veya davranışsal biçimde de açığa vurulabilir. Devletler veya kurumlar nezdinde ise ayrımcı yasalar ve politikalar biçimini alabilir.

Bkz. Homofobi/Eşcinsellik Korkusu

AR	{kara.heeyat.mosah.he.heel.haweeya.il.jinsa.neeya}	کراهية مصححي الهوية الجنسية
EN Transphobia		
FAR	{ta.ra.jen.see.ya.tee.se.tee.zee}	ترانجسیتی ستیزی
	{ta.ra.jen.see.ya.tee.ha.ra.see}	ترانجسیتی هراسی
	{te.rans.se.tee.zee}	ترنس ستیزی
	{te.rans.ha.ra.see}	ترنس هراسی
FR Transphobie	{trans.fo.bee}	

Travesti

Bkz. CD/Cross-dresser

Üçüncü Cins

Erkek veya kadın cinsiyetinden farklı bir toplumsal cinsiyeti ifade eden kapsayıcı terim. Üçüncü cins, ne erkek ve kadın olmayı ne de herhangi farklı bir cinsiyet kimliğini veya rolünü ifade eder. Bazı toplumlar yasal anlamda üç veya daha fazla toplumsal cinsiyet tanımaktadır.

AR {al.jinseth thaaleth}

الجنس الثالث

EN Third Gender

FAR {jen.see.ya.te sev.vom}

جنسیت سوم

FR Troisième Genre {trooa.zee.yem jan.r}

Yuvarlak

Bkz. İbne

الفارسية
فارسی
Farsça
Persan
Farsi

تقدیر و تشکر

این نوشتار، حاصل زحمات مشترک کارکنان و کارورزان آرام و نیز گروهی از متخصصان در زمینه‌های مختلف در سراسر دنیاست که وقت و تخصص خود را به این کار اختصاص داده‌اند. از افراد زیر بطور خاص در این زمینه قدردانی می‌شود:

طرح و ساختار
Neil Grungras

مدیر تولید
Jessica Burnstein

نویسندگان، ویراستاران و مترجمان
Abir Ben Salah, Fang Gleizes, Furkan Hancioğlu, Ali Khoie, Leila Lohman, Rachel Solomon, Alexis Thiry

بازبینی
Chris Dominey, Irene Giovannetti, Rami Shouk

صفحه‌بندی و طرح روی جلد
Subhi Nahas

کارشناسان
کارشناسانی که در بازبینی این راهنما همکاری کرده‌اند، از جمله محققین برجسته و مسؤولین سازمان‌های مختلف بوده‌اند که فعالیت‌هایشان، به هرچه غنی‌تر شدن عرصه تحقیقات در زمینه جنسیت، هویت جنسیتی و گرایش جنسی، علوم آموزشی، جامعه‌شناسی، فعالیت‌های مرتبط با دگرباشان جنسی و حمایت و ارتقاء حقوق بشر کمک شایانی کرده‌است. بدینوسیله، از نامبردگان و سازمان‌های مربوطه که با در اختیار گذاشتن تخصص و دانش خود، نقش ویژه‌ای در شکل‌گیری این ابزار زبانی داشته‌اند قدردانی می‌گردد. کارشناسانی که در بخش‌های مختلف با ما همکاری کرده‌اند به شرح زیر می‌باشند:

انگلیسی
Fernando D'Elío
بوئنوس آیرس، آرژانتین

Stuart Halford
ژنو، سوئیس

Nicholas Sakurai

مرکز تساوی حقوق دگرباشان
مدیر برنامه ابتکار رهبری
دانشگاه مریلند، کالج پارک

Robert Wintemute

استاد حقوق قانون بشر، دانشکده حقوق
کالج کینگ لندن، انگلستان

ترکی

Özlem Güçlü, PhD

دانشیار بخش جامعه‌شناسی
دانشگاه هنرهای زیبای معمار سینان
استانبول، ترکیه

Gülkan Noir

سازمان کائوس
Kaos GL
آنکارا، ترکیه

فارسی

ساقی قهرمان
سازمان دگرباشان جنسی ایران IRQO
تورنتو، کانادا

کاوه گیلمن

ساگرامنتو، کالیفرنیا، آمریکا

OutRight Action International (سابق IGLHRC)

نیویورک، آمریکا

فرانسه

Caroline Dayer, PhD

دانشکده روانشناسی و علوم آموزشی
دانشگاه ژنو، سوئیس

Florian Grandena, PhD

دانشیار بخش ارتباطات
دانشگاه اتاوا، کانادا

اُرام همچنین مراتب قدردانی خود را از همکاری مسئولین سایت www.itspronouncedmetrosexual.com در گردآوری و ارتقاء بخش چشمگیری از اصطلاحات ای-ن نوشتار ابراز می‌کند.

گرایش جنسی، هویت جنسیتی و بیان جنسیتی: واژگان ضروری برای متخصصان امور بشردوستانه

عربی • فارسی • ترکی • فرانسه • انگلیسی

درباره آرام

آرام - سازمان پناهندگی، پناجویی و مهاجرت - یک سازمان غیرانتفاعی بین‌المللی است که با جامعه جهانی در حمایت از پناهندگان و پناهجویان آسیب‌پذیر خاص همکاری می‌کند. عمده فعالیت‌های سازمان آرام، ارائه جدیدترین تحقیقات، ابزارها، آموزش‌ها و برنامه‌های ارزیابی تجربی به متخصصان و سازمان‌های امور پناهندگان در سراسر دنیا می‌باشد.

آموزش‌های هدفمند

مهمترین هدف آرام، تأمین کارکرد درست سیستم بین‌المللی حمایت پناهندگان از طریق گسترش و تقویت توانایی‌های متخصصان امور پناهندگی می‌باشد تا عملکرد بهتری در راستای ارزیابی هرچه دقیق‌تر ادعای پناهندگان، تضمین پذیرش و توجه به پناهندگان و نیز اطمینان از برخورد منصفانه و حرفه‌ای با یکایک پناهندگان داشته باشند.

از آنجا که شکاف‌های موجود در فرآیندهای حمایتی، پناهندگان آسیب‌پذیر خاص - از جمله اقلیت‌های جنسی و جنسیتی را مورد تهدید قرار می‌دهد، آرام به عنوان یک سازمان معتمد دولت‌ها، نهادهای بین‌المللی و دیگر سازمان‌های غیرانتفاعی فعال در حمایت از پناهندگان، تلاش می‌کند در تمام سطوح، این شکاف‌ها را به حداقل برساند.

سازمان آرام، هزاران نفر از متخصصین فعال در دولت‌ها، سازمان ملل متحد، سازمان‌های غیردولتی بین‌المللی و محلی و نهادهای علمی را در زمینه حمایت از پناهندگان و احقاق حقوق آنها آموزش داده است.

آموزش‌های آرام به متخصصان امور پناهندگان در ارتباط با اقلیت‌های جنسی و جنسیتی، به مسائل مختلف چرخه مهاجرت اجباری می‌پردازد. این مسائل، دربرگیرنده مفاهیم پایه‌ای مربوط به گرایش جنسی و هویت جنسیتی، نحوه ایجاد یک فضای امن کاری، ترجمه دقیق و مناسب، اعتبارسنجی، حمایت، اسکان مجدد و درون‌سازی می‌باشد.

برای دریافت اطلاعات بیشتر در مورد فعالیت‌های آرام شامل تحقیقات، نشریات و سایر منابع مربوط به متخصصان امور پناهندگان، می‌توانید با ما از طریق نشانی‌های زیر در ارتباط باشید.

ایمیل: training@oraminternational.org

وبسایت: www.oraminternational.org

گرایش جنسی، هویت جنسیتی و بیان جنسیتی: واژگان ضروری برای متخصصان امور بشردوستانه، یک ابزار زبانی است که به متخصصان امور بشردوستانه کمک می‌کند تا هرچه مؤثرتر و محترمانه‌تر با افراد دارای گرایش جنسی و هویت‌های جنسیتی گوناگون و نیز درباره آنها ارتباط برقرار کنند.

چالش

مفاهیم مربوط به گرایش جنسی و هویت جنسیتی، تفاوت‌های فاحشی در فرهنگ‌های مختلف دارد. در اغلب زبان‌های دنیا، مباحث مربوط به تنوع جنسی - جنسیتی، با پیچیدگی‌ها و تابوهای متعددی درآمیخته است. در نتیجه، واژگان محترمانه مربوط به هویت جنسی و گرایش جنسیتی در بسیاری از بخش‌های اجتماع از جمله رسانه‌ها و مشاغل و نهادهای غیرانتفاعی، فرهنگی و مذهبی و حتی در میان خود جوامع متنوع جنسی و جنسیتی محدود است.

برای متخصصان امور بشردوستانه

این چالش بطور خاص، مربوط به کارکنان امور بشردوستانه است که وظیفه تأمین حمایت از افراد دارای تنوع جنسی و جنسیتی در زمینه‌های مختلف از جمله خدمات اجتماعی، پزشکی، قانونی، شغلی، توانبخشی، روانی و آموزشی را به عهده دارند. بدون آگاهی از واژگان مناسب، این متخصصان چگونه می‌توانند بطور واضح و مؤدبانه درباره مسائل مرتبط با گرایش جنسی و هویت جنسیتی تعامل و با افراد گوناگون این جامعه صحبت کنند؟

برای متخصصان امور پناهندگان

متخصصان امور پناهندگان دارای یک وظیفه مشترک هستند: حمایت از پناهندگان دارای ادعای مشروع. با این وجود، زمانیکه موضوع پناهندگان اقلیت جنسی و جنسیتی مطرح است، مصاحبه‌کنندگان و مترجمان به چالش‌های خاص ارتباطی برخورد می‌کنند که می‌تواند نتایج تعیین وضعیت پناهندگی و ارزیابی اعتبار ادعاهای متقاضیان را تحت تأثیر قرار دهد. برخی از متداول‌ترین این چالش‌ها به شرح زیر است:

- مصاحبه‌کنندگان، مترجمان و حتی خود متقاضیان پناهندگی ممکن است با واژگان محترمانه آشنایی نداشته باشند.
- مصاحبه‌کنندگان و مترجمان با موضوعاتی سروکار دارند که اغلب دارای حساسیت فرهنگی و مذهبی هستند و ممکن است در یافتن لغات درست دچار مشکل شوند.
- مصاحبه‌کنندگان و مترجمان ممکن است در پرسیدن سؤال‌های بسیار شخصی، احتیاط بیشتری به کار ببرند.
- مصاحبه‌کنندگان و مترجمان ممکن است دقت بیشتری در ارتباط با موضوعات نامناسب که می‌تواند توهین‌آمیز تلقی شود به خرج دهند.
- مترجمان برای یافتن لغات معادل که ممکن است در تمام زبان‌ها وجود نداشته باشند، تحت فشار قرار می‌گیرند.

راه حل

بخش امور بشردوستانه می‌تواند با یادگیری و تمرین ابزار زبانی مناسب در توضیح مسائل مربوط به گرایش جنسی و هویت جنسیتی و نیز جامعه جهانی دارای تنوع جنسی و جنسیتی، بر این چالش‌ها غلبه کند و این راهنما به همین منظور توسط آرام تهیه شده است. درک زبانی و فرهنگی، لازمه ایجاد یک فضای امن است که در آن، افراد دارای تنوع جنسی و جنسیتی می‌توانند با اعتماد درباره نیازها و تجربیات‌شان صحبت کنند.

هدف این راهنما، مجهز کردن کارکنان امور بشردوستانه و مسؤولین امور پناهندگان به دانش بین فرهنگی واژگان ضروری گرایش جنسی و هویت جنسیتی در زمینه‌های مختلف است. کاربران این راهنما با یادگیری اصطلاحات مهم و واژگان مؤدبانه قادر خواهند بود:

- فضای امنی ایجاد کنند که زمینه اعتماد متقابل با پناهندگان را فراهم کند.
- واژگان نامناسب یا توهین‌آمیز را تشخیص دهند.
- واژگانی که متقاضیان پناهندگی برای اطلاق به خود بکار می‌برند را شناسایی کنند.

نتیجه مستقیم این امر آن است که متقاضیان پناهندگی قادر خواهند بود با راحتی بیشتر، به شفاف‌سازی در طول مصاحبه تعیین وضعیت پناهندگی بپردازند.

نحوه استفاده از راهنما

قدم اول: یادگیری واژگان مربوط به حوزه کاری فردی

این راهنما در غالب پنج زبان مختلف تنظیم شده است: عربی، فارسی، ترکی، فرانسه و انگلیسی. هر قسمت شامل یک فهرست الفبایی از اصطلاحات تعریف شده مربوط به مسائل گرایش جنسی و هویت جنسیتی و افراد متنوع جنسی - جنسیتی است. هر فهرست شامل دو گروه از اصطلاحات است: واژگان محترمانه و واژگان تحقیرآمیز؛ که واژگان تحقیرآمیز با نشانه علامت‌گذاری شده‌اند. این تمایز، استفاده‌کنندگان را قادر می‌سازد به راحتی واژگان محترمانه را که مناسب استفاده هستند از واژگان تحقیرآمیز که باید از آنها اجتناب شود تشخیص دهند.

قدم دوم: یادگیری زمینه کاربرد واژگان

حتی زمانی که افراد به یک زبان صحبت می‌کنند، ممکن است دایره واژگان و معانی آنها با توجه به نقاط مختلف جغرافیایی، سطوح مختلف اجتماعی - اقتصادی، سطح تحصیلات متفاوت، قومیت‌های متفاوت، ادیان مختلف و یا اجتماعات متعدد، تفاوت‌های فاحشی داشته باشد. بنابراین، علاوه بر تعریف واژگان، این راهنما همچنین، زمینه استفاده‌های متفاوت از واژگان را ارائه می‌دهد. به عنوان مثال، یک واژه فرانسوی ممکن است معانی متفاوتی در کشورهای فرانسوی زبان داشته باشد یا ممکن است فقط در یک ناحیه خاص مورد استفاده قرار بگیرد. این تفاوت‌ها در صورت وجود، در این راهنما مشخص شده‌اند.

قدم سوم: ارجاع متقابل بین زبان‌ها و فرهنگ‌ها

قدم سوم: ارجاع متقابل بین زبان‌ها و فرهنگ‌ها
این راهنما به عنوان یک فرهنگ لغت چند زبانه نیز کاربرد دارد. در زیر هر واژه تعریف شده، کاربران می‌توانند لغات مشابه در چهار زبان دیگر را پیدا کنند. در صورتی که واژگان مشابه در زبانی وجود نداشته باشد، از نشانگر برای بیان موضوع استفاده شده است.

در کنار هر واژه مشابه، شکل نویسه‌گردانی شده آن نیز بر مبنای زبان انگلیسی برای کمک به نحوه تلفظ واژه آورده شده است. هر سیلاب از یک کلمه با یک نقطه جدا شده است. برای تلفظ دقیق واژگان، به نکات زیر توجه کنید:

- kh برای تلفظ صدای «خ» استفاده شده است.
- h در بعضی موارد در انتهای کلمه برای صدای «ه» مخفی استفاده شده است؛ مانند کلمه نامه.

زبان‌های پنج‌گانه با نشانه‌های زیر مشخص شده‌اند:

انگلیسی: EN، فرانسه: FR، ترکی: TK، فارسی: FAR، عربی: AR.

مزایا و مراحل یادگیری مؤثر

یادگیری واژگان مربوط به گرایش جنسی و هویت جنسیتی، تأثیر مثبتی بر کار متخصصان امور بشردوستانه و امور پناهندگان دارد. اولین و مهمترین تأثیر، این است که به آنها امکان می‌دهد اقلیت‌های جنسی و جنسیتی و مسائل مربوط به آنها را مؤدبانه مورد خطاب قرار دهند که به نوبه خود، افراد را به ابراز خود حقیقی‌شان تشویق میکند. همچنین، به آنها اجازه می‌دهد دورنما و هویت شخصی افرادی که با آنها در ارتباط هستند را درک کنند. علاوه بر آن، مهارت در استفاده گسترده از اصطلاحات مربوط به گرایش جنسی و هویت جنسیتی، زمینه آشکارسازی کامل در زمینه جنس و جنسیت را بوجود می‌آورد.

برای رسیدن به مرحله تشخیص، یادگیری و کاربرد مؤثر اصطلاحات مربوط به گرایش جنسی و هویت جنسیتی در زمینه اقدامات بشردوستانه، پیشنهاد ما این است که فرآیند چند مرحله‌ای زیر دنبال شود:

- یادگیری واژگان مربوط به گرایش جنسی و هویت جنسیتی و معانی آنها.
- فهم اینکه چگونه این واژگان در زمینه‌های مختلف، مناطق گوناگون و به اشکال متفاوت مورد استفاده قرار می‌گیرند.
- درک اینکه آیا این واژگان مؤدبانه، خنثی و یا تحقیرآمیز هستند.
- تمرین استفاده از آنها در زمینه‌های کاری مرتبط.

منابع اطلاعاتی

اصطلاحات و تعاریف این واژه‌نامه، از طریق افراد متخصص دانشگاهی و غیردانشگاهی در زمینه تنوع جنسی و جنسیتی گردآوری شده است. اطلاعات بیشتر در زمینه منابع مورد استفاده، در قسمت تقدیر و تشکر در صفحات ۹۹ تا ۱۰۱ قابل دسترسی است.

توسعه و کاربرد اصطلاحات مربوط به گرایش جنسی و هویت جنسیتی

توسعه اصطلاحات مربوط به گرایش جنسی و هویت جنسیتی

در بسیاری از زبان‌های رایج در جهان، اصطلاحات مربوط به گرایش جنسی و هویت جنسیتی، بسیار محدود و تحقیرآمیز هستند. تنها تعداد محدودی از زبانها دارای واژه‌نامه مدون در زمینه هویت جنسی و گرایش جنسیتی می‌باشند. این پدیده، عمدتاً تابع فرهنگ‌هایی است که بستر توسعه این زبان‌ها بوده‌اند: در تاریخ معاصر، اقلیت‌های جنسی و جنسیتی تقریباً در تمام فرهنگ‌های دنیا یک تابو به حساب می‌آمده‌اند.

خوشبختانه، بسیاری از فرهنگ‌ها به فهم بهتری از طیف گسترده جنس و جنسیت دست یافته‌اند که به نوبه خود، توسعه واژه‌نامه‌های اصطلاحات مربوط به گرایش جنسی و هویت جنسیتی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. در حالیکه برخی زبان‌ها دارای واژه‌نامه‌های پیشرفته‌تری هستند، اصطلاحات مربوط به گرایش جنسی و هویت جنسیتی و مفاهیم اساسی آنها در بسیاری از بخش‌ها در سراسر دنیا، از جمله در بخش بشردوستانه به سرعت در حال تکامل می‌باشند.

هم اکنون در غرب و به خصوص در کشورهای انگلیسی زبان، واژه‌نامه‌های گرایش جنسی و هویت جنسیتی دارای بیشترین پیشرفت و وسیع‌ترین دایره کاربرد هستند. در عین حال، واژگانی که در ابتدا در یک زبان ساخته شده‌اند، اغلب راه خود را به زبان‌های دیگر باز می‌کنند. این پدیده، مخصوصاً در ارتباط با واژگان انگلیسی مربوط به گرایش جنسی و هویت جنسیتی قابل مشاهده است که در زبان‌های متعددی از جمله ترکی، عربی و فارسی، اقتباس و پذیرفته شده‌اند. در این موارد، اصطلاحات مورد استفاده هر فرد، نه تنها بیانگر عدم وجود معادل مناسب در زبان وی است، بلکه نشان می‌دهد درک او از هویت خود تا چه اندازه از فرهنگ‌های دیگر تأثیر پذیرفته است.

تغییرات کاربرد اصطلاحات مربوط به گرایش جنسی و هویت جنسیتی

همچنان که باورها و نگرش‌ها نسبت به مقوله تنوع جنسی - جنسیتی در فرهنگ‌های مختلف بسیار متفاوت است و تکامل آنها نیز با سرعت‌های متفاوتی انجام می‌شود، زبان‌ها و واژه‌نامه‌های مربوط به اصطلاحات گرایش جنسی و هویت جنسیتی که تجلی این فرهنگ‌ها می‌باشند نیز تفاوت‌های چشمگیری دارند. علاوه بر آن، کاربرد واژگان در محدوده یک زبان نیز تحت تأثیر مجموعه‌ای از عوامل تغییر می‌کند که از جمله آنها میتوان به مکان جغرافیایی، قومیت، مذهب‌گرایی، سطح تحصیلات، عضویت در یک گروه خاص، شرایط اجتماعی اقتصادی، ارزش‌های جنسیتی و فردی و باورهای شخصی اشاره کرد. بر این اساس، به مسئولین امور پناهندگان توصیه می‌شود این تفاوت‌ها را در نظر داشته باشند؛ زیرا دایره اصطلاحاتی که در عمل با آن برخورد خواهند کرد، تحت تأثیر این عوامل قرار دارد. همچنین به کاربران این واژه‌نامه یادآوری می‌شود که اصطلاحات ارائه شده در این مجموعه، می‌تواند توهین‌آمیز تلقی شود، حتی زمانی که این واژگان بطور مشخص در مجموعه واژگان توهین‌آمیز دسته‌بندی نشده‌اند.

مثال‌های زمینه‌ای از کاربرد اصطلاحات مربوط به گرایش جنسی و هویت جنسیتی

اصطلاحاتی که هر فرد از مجموعه واژگان گرایش جنسی و هویت جنسیتی انتخاب می‌کند، نشانگر دقیقی از پیشینه، دورنما و هویت او به دست می‌دهد. در ادامه مثال‌هایی از هر یک از پنج زبان این واژه‌نامه ارائه می‌شود:

عربی: یک مرد سوری ممکن است از واژه "شاذ" برای اطلاق به خود استفاده کند که یک واژه توهین‌آمیز عربی به معنی غیرعادی است و فهم او را از همجنسگرایی به شکلی که در سوریه دریافت شده است بیان می‌کند. این مرد سوری ممکن است از خود تلقی همجنسگرا داشته باشد و در عین حال، از یک واژه تحقیرآمیز برای اشاره به خود استفاده کند.

فارسی: یک مرد ایرانی که خود را همجنسگرا می‌شناسد، ممکن است از واژه توهین‌آمیز همجنسباز برای اطلاق به خود استفاده کند. این واژه، برای توصیف مردانی بکار می‌رود که دارای صفات زنانه بوده یا تصور می‌شود دارای روابط جنسی و یا عاشقانه با مردان دیگر باشند. چنین فردی ممکن است در دایره روابط اجتماعی خود، هیچوقت با واژگان مؤدبانه در توضیح هویت شخصی خود برخورد نکرده باشد.

ترکی: یک مرد ترک که از خود تلقی همجنسگرا دارد، ممکن است خود را با واژه "nonoş" مورد اشاره قرار دهد که یک واژه کاملاً توهین‌آمیز است تا از این طریق بار معنایی تمسخرآمیز این واژه را مورد حمله قرار دهد. همچنان که اعضای جامعه دگرباشان جنسی در غرب، مفهوم واژه "queer" را از منفی به مثبت تغییر داده‌اند، اعضای جامعه دگرباشان جنسی در ترکیه نیز ممکن است از واژگان منفی برای اشاره به خود استفاده کنند.

فرانسه: در برخی از مناطق در کشورهای فرانسه زبان، افراد متعلق به اقلیت‌های جنسی و جنسیتی دوباره به استفاده از واژه "pédé" به عنوان یک واژه مثبت برای اشاره به خود روی آورده‌اند که معادل توهین‌آمیز برای همجنس‌گراست. در کشور فرانسه، فردی که خود را همجنسگرا می‌داند، ممکن است با افتخار خود را "pédé" خطاب کند که تلاشی است برای تغییر بار معنایی این واژه از منفی به مثبت.

انگلیسی: یک فرد غربی ممکن است به راحتی از واژه "gay" برای شناخت فردی خود استفاده کند در حالیکه فرد دیگری ممکن است این واژه را به شکل تمسخرآمیزی بکار ببرد.

توسعه و کاربرد اصطلاحات مربوط به گرایش جنسی و هویت جنسیتی در زبان فارسی

دایره اصطلاحات کلاسیک زبان فارسی در ایران که برای اطلاق به جامعه دگرباشان جنسی و جنسیتی مورد استفاده قرار می‌گیرند، بسیار محدود و عمدتاً تحقیرآمیز هستند. هویت‌ها و رفتارهای جنسی و جنسیتی که با هنجارهای اجتماعی سازگار نیستند، اغلب با یک اصطلاح کلی توصیف می‌شوند. به عنوان مثال، در زبان فارسی کلاسیک، واژگان متفاوتی برای اطلاق به تراجنسی و همجنس‌گرا وجود ندارد. در محاورات روزانه اجتماعی، رفتارها و هویت‌های جنسی و جنسیتی که از ساختارهای اجتماعی همجنس‌گرا محور فاصله داشته باشند، مجموعاً تحت عنوان واژه «کونی» مورد اطلاق قرار می‌گیرند. به عبارت دیگر، این واژه توهین‌آمیز برای توصیف همه مردانی بکار می‌رود که بیان و اجراگری جنسیتی آنها از جمله ظاهر، شیوه رفتار و یا نحوه صحبت کردن‌شان حالت زنانه داشته باشد.

در قرن بیست و یکم، دایره واژگان فارسی تحت تأثیر عناصر اجتماعی داخل و خارج از ایران قرار گرفته‌اند. در داخل ایران، افزایش تحصیلات دانشگاهی، یادگیری زبان‌های خارجی، گسترش سفرهای بین‌المللی و دسترسی به رسانه‌ها از جمله اینترنت و شبکه‌های تلویزیونی ماهواره‌ای، نسل جوان را متحول کرده است. در خارج از ایران، جمعیت فعال و پرشور ایرانیان دگرباش جنسی و جنسیتی اغلب شامل دانشجویان دانشگاه، وبلاگ‌نویسان و فعالین مرتبط با جنبش‌های اجتماعی در داخل ایران - در حال گسترش یک فرهنگ جدید بوده‌اند.

این مجموعه ایرانیان خارج از کشور، اصطلاحات و واژگان جدیدی تولید می‌کنند که جنبه محترمانه دارند و در عین حال، برای توسعه آگاهی از این واژگان جدید تلاش می‌کنند. مثالی از این واژگان جدید، لغت همجنس‌گراست که برای توصیف فردی با گرایش به جنس موافق بکار می‌رود. از سوی دیگر، جامعه دگرباشان جنسی ایران نیز لغات و اصطلاحات مربوط به گرایش جنسی و هویت جنسیتی را از فرهنگ غربی اقتباس کرده است. نمونه خوبی از این دسته واژگان، کلمه «گی» است که بطور گسترده در مکالمات روزمره ایرانیان استفاده می‌شود. این واژه که دارای بارمعنایی محترمانه است، عمدتاً در رسانه‌های فارسی زبان خارج از ایران و نیز در میان روشنفکران و دگرباشان جنسی دارای تحصیلات برتر در داخل ایران بکار برده می‌شود. بطور همزمان، واژگان تحقیرآمیز بومی توسط رسانه‌های دولتی و مقامات کشوری و گاهی توسط اقلیت‌های جنسی و جنسیتی دارای تحصیلات پایین‌تر مورد استفاده قرار می‌گیرد.

همچنان که مشاهده می‌شود، بخش فارسی این واژه‌نامه که در ادامه قرار دارد، با حجم بیشتر، بیانگر این شرایط زبانی پیچیده و گوناگون است. در شرایطی که بیشتر زبان‌ها ممکن است یک معادل زبانی برای یک واژه داشته باشند و یا حتی فاقد معادل زبانی برای یک اصطلاح دگرباشی باشند، زبان فارسی بیش از یک معادل زبانی دارد که دربرگیرنده لغات بومی قدیمی و جدید و نیز لغات اقتباسی غربی می‌باشد.

به کاربران این واژه‌نامه توصیه می‌شود این موضوع را مد نظر قرار دهند که عواملی از جمله مکان جغرافیایی یک فرد، شرایط اجتماعی اقتصادی او، سطح تحصیلات، قومیت، مذهب‌گرایی، بومیت و یا دیگر عوامل روانی ممکن است تفاوت‌هایی در واژگان و معانی آنها در میان افراد ایجاد کند. مثلاً، یک مرد ایرانی همجنس‌گرا به نسبت دایره واژگانی که در اجتماع و یا ناحیه بومی خود با آنها برخورد داشته است، ممکن است خود را با واژه همجنس‌باز خطاب کند که یک واژه توهین‌آمیز فارسی است.

لغات و اصطلاحات

ابنه‌ای

این واژه به طور کلی توهین‌آمیز است و برای تحقیر و یا توهین به مردانی استفاده می‌شود که رفتار و حالات زنانه دارند و یا تصور می‌شود روابط و یا گرایش‌های جنسی و یا عاشقانه با مردان دارند.

توضیح: واژه‌هایی نظیر ابنه‌ای، ابی، کونی، اواخواهر و همجنس‌باز توهین‌آمیز محسوب می‌شوند و هرچند ممکن است افراد همجنس‌گرا در ارتباط با یکدیگر از این واژه‌ها استفاده کنند، اما به کار بردن آنها توسط سایرین همواره تحقیرآمیز تلقی می‌شود.

AR	{shaz}	شاذ
	{looti}	لوطی
	{taunt}	طنط
	{khool}	خول
	{kha.neeth}	خنث
EN	Fag	
	Faggot	
	Fairy	
	Sissy	
FR	Pédé	{pay.day}
TK	İbne	{eeb.ne}
	Götveren	{goet.ve.ren}
	Nonoş	{no.nosh}
	Top	{top}
	Yuvarlak	{you.ar.lak}
	Karı Kılıklı	{ke.re ke.lyk.le}

ابی

رجوع شود به: ابنه‌ای

استریت

فردی که عمدتاً و یا انحصاراً دارای گرایش جنسی و یا عاشقانه به افرادی از جنس یا جنسیت متفاوت است. این مفهوم عمدتاً به زنانی که به مردان گرایش دارند و مردانی که به زنان گرایش دارند اطلاق می‌شود.

AR	{shakhs moo.sta.keem}	شخص مستقیم
EN	Straight	
	Heterosexual	
FR	Hétéro	{ay.tay.ro}

افشاگری

به عمل آشکار کردن گرایش جنسی یا هویت جنسیتی فردی از مجموعه دگرباشان جنسی نزد سایرین بدون اجازه آن فرد گفته می‌شود. این مفهوم نباید با مفهوم آشکارسازی که عملی اختیاری است اشتباه گرفته شود. افشاگری می‌تواند عواقب شدیدی مانند بی‌آبرویی، از دست دادن شغل، از دست دادن خانواده و دوستان و یا خشونت و قتل در بر داشته باشد. در کشورهایی که محدودیت‌های جنایی بر علیه اقلیت‌های جنسی و جنسیتی اعمال می‌کنند، آشکار کردن دیگران می‌تواند منجر به زندانی شدن و یا اعدام گردد.

AR	{kashf hawee.yat shakhs maa}	کشف هویت شخص ما
EN	Outing (someone)	
FR	Outing {aot.ing}	
TK	Açığa Vurma {a.chya vour.ma}	

اقلیت‌های جنسی و جنسیتی

افرادی که جنس، جنسیت، گرایش جنسی، هویت جنسیتی و یا بیان جنسیتی آنها با اکثریت جامعه‌ای که به آن تعلق دارند، متفاوت است. این واژه همچنین، می‌تواند برای اطلاق به تمام جامعه دگرباشان جنسی یا رنگین‌کمانی‌ها از جمله افراد فرهنجار، بیناجنس و یا افرادی که خود را با جنسیت سوم تعریف می‌کنند نیز به کار برده شود.

AR	{al.aqal.leeyat il.jinseeaya}	الأقلیات الجنسية
EN	Sexual and Gender Minorities	
FR	Minorités Sexuelles et de Genre {mee.no.ree.tay sek.su.el ay de jan.r}	
TK	Cinsel veya Cinsiyet Azınlıkları {jeen.sel ve.ya jeen.see.yet az.in.luk.le.re}	

 اواخواهر

رجوع شود به: ابنه‌ای

آسکسوال

کسی که کشش جنسی به هیچ فردی ندارد و یا این کشش در او بسیار ناچیز است. با این وجود، این افراد ممکن است گرایش‌ات یا احساسات عاشقانه را تجربه کنند ولی از رابطه جنسی لذت نمی‌برند. این بی‌میلی جنسی، در بسیاری از مجامع و کشورها یک اختلال تلقی می‌شود. برخی از افراد آسکسوال به خودارضایی دست می‌زنند اما به آن به عنوان یک فرآیند فیزیکی شیمیایی بدن نگاه می‌کنند و نه به عنوان عملی که به آنها لذت می‌دهد.

توضیح: در عرف متداول ایرانی، زمانی که درباره کسی گفته می‌شود تمایل جنسی ندارد یا تمایل جنسی قوی ندارد، معمولاً منظور این است که او به جنس مخالف گرایشی ندارد و بنابراین، دلالت بر همجنسگرا بودن او می‌شود که با معنی اصلی کلمه و مفهوم آن مطابقت ندارد. بعضی اوقات اصطلاح «سرد مزاج» هم به این منظور استفاده می‌شود که دارای بار معنایی منفی است.

باید توجه داشت که مفهوم بی‌میلی به آمیزش جنسی با مفهوم «پرهیزکننده از سکس» متفاوت است. کسانی که به کنش آمیزش جنسی علاقه دارند و از آن لذت می‌برند، اما خود تصمیم می‌گیرند که رابطه جنسی نداشته

باشند، «پرهیزکننده» اند و نه بی‌میل جنسی.

AR	{al.laa.jin.sia}	اللاجسية
EN	Asexual	
FR	Asexuel/le	{a.seks.oo.el}
TK	Aseksüel	{a.sek.sue.el}

آشکارسازی

به تصمیم شخصی و اختیاری آشکارسازی گرایش جنسی و یا هویت جنسیتی نزد دیگران گفته میشود. معمولاً به شرایطی اطلاق میشود که در آن، فرد خود را به عنوان فردی غیر دگرجنسگرا و یا به طور مشخص همجنسگرا، دوجنسگرا، تراجنسی و یا تراجنسیتی می‌پذیرد و یا غیر دگرجنسگرا بودن خود را به خانواده، دوستان و جامعه‌اش ابراز می‌کند. هرچند تصور معمول بر این است که آشکارسازی در یک مقطع زمانی انجام می‌شود، اما معمولاً، فرآیندی است که در کل دوران زندگی ادامه دارد.

توضیح: زمانی که عضوی از جامعه اقلیت‌های جنسی، از اصطلاح «به کسی گفتن» استفاده می‌کند، منظور او دقیقاً آشکارسازی است. آشکارسازی یک فرد توسط دیگری، افشاگری خوانده می‌شود و نوعی خشونت است که می‌تواند جنبه تهدید داشته باشد. مثال: «اگر به درخواست من عمل نکنی، به خانواده‌ات خواهم گفت».

AR	{al.khoorooj minil kaoo.ka.a}	الخروج من القوطة
EN	Coming Out (of the closet)	
FR	Coming Out	{ka.meeng.aot}
TK	Açılmak	{a.chl.maak}

آشکارسازی هویت و گرایش جنسی

رجوع شود به: آشکارسازی

آشکار نشده

کسی که گرایش جنسی و یا هویت جنسیتی خود را از دیگران پنهان می‌کند و به اصطلاح، خود را در گنجی مخفی می‌کند. زندگی در گنجی یا پستو، استعاره‌ای برای هویت مخفی دگرباشان جنسی است. افرادی که هنوز آشکارسازی نکرده‌اند، یا به اصطلاح از گنجی بیرون نیامده‌اند، اغلب دلیل مخفی ماندن خود را ترس، شرم، احساس خطر از برخورد دیگران و یا درگیری شخصی برای پذیرش گرایش خود و یا نرسیدن به مرحله خودشناسی مربوط می‌دانند. لازم به ذکر است که برخی از دگرباشان جنسی، گذار از مرحله‌ای به عنوان آشکارسازی را غیرضروری می‌دانند و در عین حال خود را پنهان نمی‌کنند.

آشکارسازی یکی از سخت‌ترین مراحل زندگی دگرباشان جنسی است؛ به خصوص زمانی که این آشکارسازی برای نزدیکان و خانواده‌ها انجام می‌شود. آشکارسازی می‌تواند یک دگرباش جنسی را در معرض انواع خشونت‌ها و تبعیض‌ها قرار دهد.

AR	{al.khawoof minil.ifsah}	الخوف من الافصاح
EN	Closeted	

FR	Etre dans le Placard	{ay.tr don le pla.kar}
TK	Açılmamış Kişi	{a.chl.ma.msh qee.shee}

آندروژنی

یک بیان جنسیتی است که هم دارای مؤلفه‌های مردانه و هم زنانه است. این واژه گهگاه به جای واژه بیناجنس در توصیف فردی بکار می‌رود که هم دارای آناتومی مردانه و هم زنانه است.

AR		{by.na il.jin.sayn}	بین الجنسین
EN	Androgyny		
FR	Androgynie	{an.dro.jee.nee}	
TK	Androjen	{and.ro.jen}	

بارونی

اصطلاح بارونی زمانی واژه‌ای بود توهین‌آمیز جهت تحقیر و طعنه زدن به زنانی که تصور می‌شد روابط و یا گرایش جنسی و یا عاشقانه با زنان دارند.

واژه‌های توهین‌آمیز در مورد زنان: لز، لزبو.

توضیح ۱: عموماً واژه لزبو و لز، زمانی که توسط افراد خارج از این دسته برای اطلاق به آنها استفاده شود، دارای بار معنایی توهین‌آمیز است. از این میان، تنها واژه لزبین بار معنایی منفی ندارد.
توضیح ۲: اصطلاحات فم و بوچ در میان دگرباشان جنسی، برای اطلاق به زنان لزبینی که به ترتیب، رفتار و پوشش زنانه‌تر و مردانه‌تر دارند استفاده می‌شود.

AR		{soha.qiah}	سحاقیّة
EN	Dyke		
FR	Gouine	{goo.een}	
TK	Erkeksi Lezbiyen	{er.kek.see lez.bee.yan}	
	Dyke	{dayk}	
	Ablacı	{ab.la.je}	
	Lezbo	{lez.bo}	

بای

کسی که دارای گرایش جنسی و یا عاشقانه هم با هم‌جنس/جنسیت خود و هم با جنس/جنسیت متفاوت از خود است. هم‌جنس و جنس متفاوت معمولاً به دو جنس زن و مرد تفسیر می‌شوند.

AR		{mooz.dawaj el.myile el.jinsy}	مزدوج الميل الجنسي
EN	Bisexual		
FR	Bisexual/le	{bee.seks.oo.el}	
TK	Biseksüel	{bee.sek.sue.el}	

بایسکسوال / بایسکشوال

رجوع شود به: بای

بچه خوشگل

رجوع شود به: ابنه‌ای

برون آیی

رجوع شود به: آشکارسازی

بیان و اجراگری جنسیتی

ویژگی‌های بیرونی و یا رفتارهایی که بر اساس هنجارهای اجتماعی و فرهنگی، مردانه، زنانه و یا خنثی تلقی می‌شود. این ویژگی‌ها اغلب از طریق انتخاب لباس، مدل مو، زبان بدن و غیره ابراز می‌شوند.

AR	{at.ta.abeer an een.now.a il.ijti.maa.ee}	التعبير عن النوع الاجتماعي
EN	Gender Expression	
FR	Expression de Genre	{eks.pre.see.yon de jan.r}
TK	Cinsel İfade Biçimi	{jeen.sel ee.fa.de bee.chee.mee}

بی جنسیت

بدون دلالت بر جنسیت مردانه، زنانه یا هر نوع جنسیت دیگر. این مفهوم می‌تواند به افراد، اشیاء، زبان، سیاست‌ها، مؤسسات و اماکن اطلاق شود. به عنوان مثال، یک دستشویی عمومی بی‌جنسیت، برای تمام افراد با هویت‌ها و بیان‌های جنسیتی متفاوت قابل استفاده است. مثالی دیگر، زبان فارسی است که به دلیل نداشتن تمایزهای مؤنث، مذکر و خنثی، در مقایسه با بسیاری از زبان‌های دیگر، بی‌جنسیت تلقی می‌شود.

AR	{mohaa.yid lin.now.a il.ijti.maa.ee}	محاييد للنوع الاجتماعي
EN	Gender Neutral	
FR	Genre Neutre	{jan.r nu.tr}
TK	Cinsiyet Ayrımı Gözetmeyen Cinsiyet Yüksüz	{jeen.see.yet ay.rme go.zet.mey.en} {jeen.see.yet youk.souz}

بی میل جنسی

رجوع شود به: آسکسوال

بینا جنس

فردی که آناتومی جنسی یا تناسلی، فیزیولوژی و یا الگوهای کروموزومی او در هنگام تولد، با تعاریف قراردادی زن و مرد منطبق نیست.

واژه توهین‌آمیز: هرمافروdit - دو جنسه - شی میل

AR	{thunaa il.jins}
EN	Intersex
FR	Intersexe / Intersexué-e {an.tayr.seks /an.ter.seks.u.ay}
TK	İnterseks {in.ter.seks}

تراجنسی

فردی که هویت جنسیتی‌اش با جنسی که در زمان تولد به او نسبت داده شده در تضاد است و معمولاً به تغییر جنسیت مبادرت ورزیده و یا تغییر صفات جنسی از طریق مداخله پزشکی را لازم می‌داند.

AR	{mosah.heh il.haweeya il.jinseeaya}	مصصح الهوية الجنسية
EN	Transsexual	
FR	Transexuel-le {tron.sek.su.el}	
TK	Transeksüel {tran.sek.su.el}	

تراجنسیتی

یک اصطلاح کلی برای افرادی که هویت جنسیتی‌شان از انتظارات اجتماعی بر اساس جنس نسبت داده شده به آنها در زمان تولد متفاوت است.

واژه توهین‌آمیز: هرمافروdit - دو جنسه - شی میل

توضیح: مردانی که با بدن بیولوژیک مردانه، ظاهر، پوشاک، آرایش، و رفتار زنانه دارند اما عمل تغییر جنسیت انجام نداده‌اند، بطور خاص مورد توجه و تحقیر عموم قرار دارند و بنابراین، واژه‌های توهین‌آمیز بالا بیشتر برای اشاره به این گروه مورد استفاده قرار می‌گیرد.

AR	{mosah.heh il.haweeya il.jinsaaneeya}	مصصح الهوية الجنسانية
EN	Transgender	
FR	Transgenre {trons.jon.r}	
TK	Transcinsiyet {trans.jeen.see.yet}	

تراجنسیتی‌ستیزی

مجموعه‌ای از افکار و احساسات خصمانه در قبال افراد تراجنسیتی و یا افرادی که اینگونه فرض می‌شوند. تراجنسیتی‌ستیزی می‌تواند به شکل انزجار، تحقیر یا تعصب و در غالب گفتار یا رفتار بروز پیدا کند. در مورد دولت‌ها و سازمان‌ها، تراجنسیتی‌ستیزی به شکل قوانین تبعیض‌آمیز دیده می‌شود. رجوع شود به: همجنسگراستیزی

AR	{kara.heeyat mosah.he.heel haweeya il.jinsa.neeya}	کراهية مصححي الهوية الجنسانية
EN	Transphobia	
FR	Transphobie {trans.fo.bee}	
TK	Transfobi {trans.fo.bee}	

تراجنسیتی هراسی
رجوع شود به: تراجنسیتی ستیزی

ترنس
رجوع شود به: تراجنسی

ترنسجندر
رجوع شود به: تراجنسیتی

ترنسکسوال/ترنسکشوال
رجوع شود به: تراجنسی

ترنس ستیزی
رجوع شود به: تراجنسیتی ستیزی

ترنس هراسی
رجوع شود به: تراجنسیتی ستیزی

تفاوت جنسی و جنسیتی

افراد، عملکردها، گرایشات، هویت‌ها و اجراگری‌هایی که از انتظارات اجتماعی از شخص بر اساس جنسیت او در زمان تولد فاصله دارند. این تفاوت‌ها اغلب می‌تواند زمینه آزار و اذیت فرد را فراهم کند.

AR	{rayr mohad.dad lil.haweeya il.jinseeeya ouw il.jins}	غير محدد للهوية الجنسية أو الجنس
EN	Sexually or Gender Nonconforming	
FR	Non-Conformité Sexuelle ou de Genre	{non.con.for.mee.tay.seks.oo.well.ou.due.jan.re}
TK	Cinsel veya Cinsiyet Kimliği Uyumsuzluğu	{jeen.sel ve.ya jeen.see.yet keem.lee.yee oo.yoom.sooz.loo.oo}

جنس

مشخصه حقوقی، آناتومیک و یا بیولوژیکی است که معمولاً تحت عنوان مرد یا زن و در بعضی موارد بیناجنس و یا موارد دیگر تعریف می‌شود.

AR	{al.jins}	الجنس
EN	Sex	
FR	Sexe	{seks}
TK	Cinsiyet	{jeen.see.yet}

جنسیت

ویژگی‌های اجتماعی، فرهنگی و روانی که نشانگر مردانگی و یا زنانگی است. جنسیت می‌تواند دربرگیرنده هویت یا رفتار شخصی و نیز هنجارهای اجتماعی، ساختاری و فرهنگی باشد.

AR	{an.now.a il.ijti.ma.ee}	النوع الاجتماعي
EN	Gender	
FR	Genre {jan.r}	
TK	Toplumsal Cinsiyet {top.loum.sal.jeen.see.yet}	

جنسیت سوم

یک اصطلاح کلی دربرگیرنده هر جنسیتی به جز مرد یا زن. این مفهوم همچنین، در جوامعی که سه یا چهار جنسیت را به رسمیت می‌شناسند، وجود دارد.

AR	{al.jinseth thaaleth}	الجنس الثالث
EN	Third Gender	
FR	Troisième Genre {trooa.zee.yem.jan.r}	
TK	Üçüncü Cins {ue.chuen.jue.jeens}	

جنسیت کویر

فردی که ممکن است خود را فقط به عنوان مرد یا زن شناسد. افرادی که خود را با جنسیت کویر می‌شناسند، ممکن است خود را به عنوان هم مرد و هم زن یا بدون جنسیت و یا بین جنسیتی و یا دارای جنسیت سوم شناخته و یا ابراز کنند.

AR	{hurr il.haweeya il.jinsa.nia}	حُر الهوية الجنسية
EN	Genderqueer	
FR	Genre Queer {jan.r kweer}	
TK	Genderqueer {jendr kweer}	

دایک

رجوع شود به: بارونی

درگ کوین

درگ کوین، غالباً مردی است که آگاهانه به اجراگری زنانه می‌پردازد و معمولاً در نمایش یا تئاتر، حالت اغراق‌آمیزی از بیان زنانه را اجرا می‌کند.

AR	{fata iste.arraadi}	فتی استعراضي
EN	Drag Queen	
FR	Drag Queen {drag kween}	
TK	Drag Queen {drag kween}	

درون گنجه یا پستو
رجوع شود به: آشکارنشده

دگرباشان جنسی

اصطلاحی برای اطلاق به افراد لزبین، گی، بایسکسوال، تراجنسیتی و بیناجنس (یا همجنسگرایان مرد و زن، دوجنسگرایان، تراجنسیتی‌ها و بیناجنس‌ها).

AR	{meem.meem.meem.meem.tha}	م.م.م.م.ث
EN	LGBTI	
FR	LGBTI	{el.jay.bay.tay.ee}
TK	LGBTİ	{ley.gey.bey.tey.ee}

دگرپوش

اشاره به افرادی دارد که از پوشیدن لباس جنسیت مخالف لذت می‌برند. دگرپوشی شکلی از رفتار شخصی و بیان جنسیتی است و نشانه گرایش جنسی و یا هویت جنسیتی فرد نیست.

 این لغت، جایگزین واژه توهین‌آمیز ترنسوستایت شده است.

توضیح: در فرهنگ مردسالار ایرانی، به دلیل ارزش‌های مردانه، پوشیدن لباس مردانه توسط زنان اصولاً کار ناشایستی تلقی نمی‌شود و بنابراین، اصطلاح عامی برای اطلاق به این دسته از زنان وجود ندارد. با این توضیح، واژه دگرپوش عموماً برای اطلاق به مردان زنانه‌پوش بکار می‌رود. زنانی که گاهی با آرایش (برای مثال نقش ریش و سبیل) یا پوشش مردانه در مهمانی‌ها ظاهر می‌شوند، عموماً هدفی طنزآمیز دارند و لزوماً خود را در دسته دگرجنس‌پوشان قرار نمی‌دهند. همچنین، زنانی که در مناطق روستایی و در میان قبایل، در شرایط خاص (مثل مرگ پدر یا همسر و بی‌سرپرست ماندن خانواده) اقدام به پوشیدن لباس مردان و به عهده گرفتن مسؤولیت‌های مردانه می‌کنند، معمولاً به دلیل نیاز به مراقبت از خود و خانواده خود و آبروی خانوادگی چنین اقدامی می‌کنند و لزوماً خود را در دسته دگرپوش‌ها قرار نمی‌دهند.

AR	{mota.shab.beh bel.jinsil akhar}	متشبه بالجنس الآخر
EN	Cross-dresser	
FR	Travesti/e	{tra.ves.tee}
TK	Karşıt-giyiscilik	{kar.sht gee.see.jee.leek}
	CD/Cross-dresser	{je.de/kros dre.sr}
	Travesti	{tra.ves.tee}

دگرجنس‌پوش

رجوع شود به: دگرپوش

دگرجنس‌گرا

رجوع شود به: استریت

دگر جنس گرامحور

یک فرض ضمنی معمول که بر اساس آن، دگر جنسگرایی و همسوجنسیتی مرجح، مورد انتظار و یا تنها واقعیت موجود است و اعمال این فرض در اقدامات اجتماعی یا نهادی.

AR	$\neq$
EN	Heteronormative
FR	Hétéronormatif {he.te.ro.nor.ma.tif}
TK	Heteronormatif {he.te.ro.nor.ma.tif}

دوجنس خواه

رجوع شود به: بایسکسوال

دوجنس گرا

رجوع شود به: بایسکسوال

دو جنسه

رجوع شود به: بیناجنس

دو گانه پوش

رجوع شود به: دگرپوش

رابطه میان همجنس ها

رابطه رضایت‌مندانه میان افراد بالغ و عاقل از یک جنس که می‌تواند به اشکال مختلف از جمله رابطه جنسی و یا عاشقانه وجود داشته باشد.

AR	{ey.laaka ma.nafs il.jins}	علاقة مع نفس الجنس
EN	Same-sex Relationship	
FR	Relation entre Personnes de Même Sexe {re.la.sion en.tre payr.son de mem seks}	
TK	Eşcinsel İlişki {esh.jeen.sel ee.leesh.kye}	

رفتار جنسی

فعالیت‌های جنسی که یک فرد به آن می‌پردازد. مثلاً، خودارضایی، ارتباط جنسی با جنس مخالف یا با همجنس و یا با چند نفر، رفتار جنسی است که کاملاً با گرایش جنسی متفاوت است. گرایش جنسی مربوط به کشش جنسی فرد و مستقل از رفتار جنسی اوست؛ در حالیکه رفتار جنسی، بنا به تصمیم و اختیار فرد صورت می‌گیرد. برای نمونه، یک فرد همجنس‌گرا ممکن است انتخاب کند با فردی از جنس مخالف وارد ارتباط جنسی بشود و این در حالیست که لزوماً خود را در زمره دگر جنس‌گرایان دسته‌بندی نمی‌کند. بطور کلی، رفتارهای جنسی دارای تنوع فراوانی می‌باشند و صرفنظر از پذیرفته بودن یا نبودن آنها در عرف اجتماعی، عامل دسته‌بندی گرایش جنسی و هویت جنسیتی محسوب نمی‌شوند.

AR	{ass.soolook il.jinsy}	السلوك الجنسي
EN	Sexual Behavior	
FR	Comportement Sexuel	{com.por.te.mon sek.su.el}
TK	Cinsel Rol Davranışı	{jeen.sel rol dav.re.ne.she}

زن پوش

رجوع شود به: دگرپوش

زن ترنس

برای اطلاق به یک فرد تراجنسیتی که خود را زن می‌شناسد به کار می‌رود. جنس نسبت داده شده به چنین فردی در زمان تولد «مرد» است، در حالیکه او خود را به عنوان یک مرد نمی‌شناسد. توضیح: معمولاً این افراد پس از عمل جراحی تغییر جنسیت، خود را زنی چون سایر زن‌ها می‌دانند و اطلاق تراجنسی را به خود نمی‌پسندند.

AR	{oon.tha mosah.haha il.haweeya il.jinseeeya}	أنثى مصححة الهوية الجنسية
EN	Trans Woman	
FR	Femme Trans	{fam trons}
TK	Trans Kadın	{trans ka.dn}

زن دارای رابطه جنسی با زنان

اصطلاحی است برای اطلاق به زنانی که با زنان می‌آمیزند. این مفهوم بر رفتار جنسی متمرکز است و ارتباطی با گرایش جنسی و یا هویت جنسیتی فرد ندارد.

AR	{noon.jeem.noon}	ن.ج.ن
EN	WSW	
FR	FSF	{ef.es.ef}
TK	Kadınlarla Cinsel İlişkiye Giren Kadınlar	{ka.dn.lar.la.jeen.sel ee.leesh.ki.ye gee.ren ka.dn.lar}

زن همجنس خواه

رجوع شود به: بارونی

زن همجنس گرا

رجوع شود به: بارونی

زنانه پوش

رجوع شود به: دگرپوش

شی میل

رجوع شود به: تراجنسیتی

علاقه جنسی

انواع نزدیکی و تحریک جنسی که یک فرد از آن لذت می‌برد. این واژه معمولاً با گرایش جنسی اشتباه گرفته می‌شود و به طور غلط، می‌تواند این مفهوم را داشته باشد که گرایش جنسی، یک انتخاب است.

واژه توهین‌آمیز: ترجیح جنسی

AR	{al.ihthemam il.jinsy}	الاهتمام الجنسي
EN	Sexual Interest	
FR	Préférence Sexuelle	{pray.fay.ron.ce sek.su.el}
TK	Cinsel İlgi/Istek	{jeen.sel eel.gee/ees.tek}

فراهنجار جنسی

فردی که گرایش جنسی، جنس، هویت جنسیتی و یا بیان جنسیتی او از انتظارات اجتماعی فاصله دارد. این مفهوم می‌تواند شامل افراد همجنسگرا، دوجنسگرا و افراد تراجنسی و تراجنسیتی، بیناجنس و یا دیگر گرایش‌ها و هویت‌های ساختارشکنانه باشد. دگرجنسگراهایی که به دگرجنسگرا محوری باور ندارند نیز خود را کویر تعریف می‌کنند. استفاده از واژه کویر به عنوان یک واژه مثبت و یا بدون بار معنایی خاص، یک پدیده نسبتاً تازه در غرب محسوب می‌شود.

AR	{al.mota harr.reeroon jin.see.yan}	المتحرون جنسياً
EN	Queer	
FR	Queer	{kweer}
TK	Kuir	{kweer}
	Queer	{kweer}

کامینگ اوت

رجوع شود به: آشکارسازی

کونی

رجوع شود به: ابنه‌ای

کویر

رجوع شود به: فراهنجار جنسی

گرایش جنسی

عبارت است از کشش جنسی و یا عاشقانه یک فرد نسبت به افراد جنس/جنسیت مخالف، جنس/جنسیت موافق و یا هر دو و یا بیش از یک جنس/جنسیت و یا عدم وجود کشش جنسی. دگرجنسگرا، لژیبن/گی، بایسکسوال و آسکسوال موارد متداول گرایش جنسی هستند.

AR	{al.muyool il.jinseeYa}	الميلول الجنسية
EN	Sexual Orientation	

FR Orientation Sexuelle {o.ree.on.ta.sion sek.su.el}

TK CinselYönelim {jeen.sel.yoe.ne.leem}

گی

واژه‌های غربی برای اطلاق به مردی که عمدتاً یا انحصاراً دارای گرایش جنسی و یا عاشقانه به افرادی از جنس یا جنسیت خود است. اخیراً، این اصطلاح هم برای اطلاق به مردان و هم به زنان «همجنس‌خواه» استفاده می‌شود؛ اما در فضای فارسی زبان، فقط به مردان همجنس‌گرا گفته می‌شود.. واژه‌های مترادف: همجنس‌گرا، همجنس‌خواه.

واژه‌های توهین‌آمیز در مورد مردان: ابنه‌ای، اواخواهر، کونی، همجنس‌باز. توضیح: با توجه به پیشینه تاریخی، فرهنگی، عرفی و مذهبی ایران، به جز واژه‌ها و اصطلاحات تازه از جمله گی و همجنس‌گرا، سایر واژه‌ها به طور معمول دارای بار معنایی منفی و توهین‌آمیز هستند و برای تحقیر بکار می‌روند، مگر آنکه در داخل دایره همجنس‌گرایان و توسط خود آنها مورد استفاده قرار بگیرند. هرچند برخی از اعضای این جامعه نیز به توهین‌آمیز بودن لغات مذکور اعتقاد دارند و در تلاش برای منسوخ کردن استفاده از این کلمات در میان افراد هم‌جنس‌گرا هستند.

AR {mithli}

مثلي

EN Gay

Homosexual

FR Gay {gay}

TK Gey {gey}

Eşcinsel {esh.jeen.sel}

رجوع شود به: بارونی

رجوع شود به: بارونی

لژیین

واژه‌های غربی برای اطلاق به زنی که عمدتاً یا انحصاراً دارای گرایش جنسی و یا عاشقانه به افرادی از جنس یا جنسیت خود است.

AR {mithlee.ya}

مثلية

EN Lesbian

FR Lesbienne {lays.bee.en}

TK Lezbiyen {lez.bee.yen}

Sevici {se.vee.jee}

مراحل تغییر

به فرآیندی گفته می‌شود که در طی آن، یک فرد بیان جنسیتی و یا صفات جنسی خود را به منظور زندگی بر اساس هویت جنسیتی خود تغییر می‌دهد. این مراحل می‌تواند شامل تغییر نام، هورمون‌درمانی، صدا درمانی، عمل جراحی و موارد دیگر باشد.

AR	{mrahel tageer}	مراحل التّغییر
EN	Transitioning	
FR	Transition	{tron.zee.sion}
TK	Cinsiyet Değişimi	{jeen.see.yet de.yee.shee.mee}
	Cinsiyet Geçişi	{jeen.see.yet ge.chee.shee}

مرد ترنس

برای اطلاق به یک فرد تراجنسیتی که خود را مرد می‌شناسد به کار می‌رود. جنس نسبت داده شده به چنین فردی در زمان تولد «زن» است، در حالیکه او خود را به عنوان یک زن نمی‌شناسد. توضیح: معمولاً این افراد پس از عمل جراحی تغییر جنسیت، خود را مردی چون سایر مردها می‌دانند و اطلاق تراجنسی را به خود نمی‌پسندند.

AR	{rajol mosah.hah il.haweeya il.jinseeya}	رجل مصحح الهوية الجنسية
EN	Trans Man	
FR	Homme Trans	{om trons}
TK	Trans Erkek	{trans er.kek}

مرد دارای رابطه جنسی با مردان

اصطلاحی است برای اطلاق به مردانی که با مردان می‌آمیزند. این اصطلاح بر رفتار جنسی متمرکز است و ارتباطی با گرایش جنسی و یا هویت جنسیتی فرد ندارد.

AR	{ra.jeem.ra}	رجوع
EN	MSM	
FR	HSH	{ash.es.ash}
TK	Erkeklerle Cinsel İlişkiye Giren Erkekler	{er.kek.lear.le.jeen.sel.lee.leesh.kee.ye.gee.ren.er.kek.lear}

مخفی

رجوع شود به: آشکار نشده

هرمافرودیت

رجوع شود به: بیناجنس

همان جنسیتی

کسی که هویت جنسیتی‌اش با انتظارات اجتماعی بر اساس جنس اطلاق شده به او در زمان تولد مطابقت دارد؛

فردی که تراجنسیتی نیست.

مطابق للهوية الجنسية

{mo.tabeq lil.haweea al.jinsa.nia}

AR

EN Cisgender

FR Cisgenre {cees.jan.re}

TK Na-trans {na.trans}

همجنسباز

رجوع شود به: ابنه‌ای

جایگزین مثبت: گی - لزبین

توضیح: هرچند این واژه، به خودی خود توهین‌آمیز تلقی می‌شود، اما ممکن است توسط همجنس‌گرایان مرد متعلق به طبقات اجتماعی و تحصیلی پایین جامعه برای اشاره به خودشان مورد استفاده قرار بگیرد. در میان همجنس‌گرایان مرد، مردانی که فقط به دلیل شهوت جنسی یا نیاز جنسی یا سوء استفاده جنسی با مردهای دیگر ارتباط جنسی برقرار می‌کنند اما خود را همجنس‌گرا نمی‌دانند و به همجنس‌گرایی نگاهی تحقیرآمیز دارند، همجنسباز نامیده می‌شوند. همچنین، به دلیل غیرقانونی بودن همجنس‌گرایی، در عرف رسانه و حتی توسط بسیاری از مقامات حکومتی، از این واژه برای پست شمردن همجنس‌گرایی و همجنس‌گرایان استفاده می‌شود. شایان ذکر است که در سالیان اخیر، با افزایش ارتباطات فرهنگی از طریق اینترنت و شبکه‌های ماهواره‌ای، واژگان جدید فاقد بار معنایی منفی کم‌کم در حال بسط پیدا کردن در جامعه هستند و بار معنایی منفی واژه همجنسباز، در قیاس با سایر واژگان موجود، برجسته‌تر شده است.

همجنس‌خواه

رجوع شود به: گی

همجنس‌گرا

رجوع شود به: گی

همجنس‌گراستیزی

مجموعه‌ای از نگرش‌ها و احساسات منفی نسبت به افرادی که خود را به عنوان همجنس‌گرای مرد و زن، دوجنس‌گرا، تراجنسیتی یا بیناجنس معرفی می‌کنند و یا اینگونه فرض می‌شوند. همجنس‌گراستیزی یا همجنس‌گراهراسی می‌تواند به شکل انزجار، تحقیر یا تعصب و در غالب گفتار یا رفتار بروز پیدا کند. در مورد دولت‌ها و سازمان‌ها، همجنس‌گراستیزی به شکل قوانین تبعیض‌آمیز دیده می‌شود. توضیح: برخی محققین و فعالین اجتماعی معتقدند که در واقع مردم، از دگرباشان جنسی ترسی ندارند؛ بلکه از آن‌ها تنفر دارند. بنابراین، واژه‌های دوجنس‌گراستیزی، همجنس‌گراستیزی و تراجنسیتی‌ستیزی را به جای دوجنس‌گراهراسی، همجنس‌گراهراسی و تراجنسیتی‌هراسی استفاده می‌کنند.

رهاب المثلية الجنسية

{ru.hab al.mithlia al.jinsia}

AR

EN Homophobia

FR Homophobie {ho.mo.fo.bee}

همجنس گراهراسی

رجوع شود به: همجنس گراستیزی

همجنس گرای زن

رجوع شود به: لزبین

هم سو جنسیتی

رجوع شود به: همان جنسیتی

هوموفوبیا

رجوع شود به: همجنس گراستیزی

هویت جنسیتی

حس عمیق درونی و تجربه شخصی هر فرد از جنسیت خود (مرد، زن، بینابین یا هیچکدام و یا مواردی دیگر) که ممکن است منطبق و یا غیر منطبق بر انتظارات اجتماعی بر اساس جنسی باشد که در بدو تولد به فرد نسبت داده شده است. توضیح: در میان عامه مردم، هنوز تمایزی میان جنس، جنسیت، گرایش جنسی و هویت جنسیتی شکل نگرفته است و آگاهی کافی در این رابطه در میان افراد غیر متخصص به ندرت وجود دارد.

AR {al.haweeya il.jinsa.nia}

الهوية الجنسية

EN Gender Identity

FR Identité de Genre {ee.dan.tee.tay da jan.re}

TK Cinsiyet Kimliği {jeen.see.yet keem.lee.yee}

العربية

عربي

Arapça

Arabe

Arabic

شكر وتقدير

هذا المنشور هو نتيجة لعمل تعاوني بين موظفي ومتدربي منظمة أورام وشبكة دولية من المحترفين متعددي المواهب الذين قاموا بالتطوع بوقتهم وخبراتهم. نود تقديم الشكر والإمتنان لكل من:

الفكرة وبناء النص

Neil Grungras

مدير الإنتاج

Jessica Burnstein

الكاتبون، المحررون والمترجمون

Abir Ben Salah, Fang Gleizes, Furkan Hancioğlu, Ali Khoie, Leila Lohman, Rachel Solomon, Alexis Thiry

المدققون والمحررون

Chris Dominey, Irene Giovannetti, Rami Shouk

تصميم الغلاف والتصميم الداخلي

Subhi Nahas

الخبراء

المدققون الخبراء الذين ساهموا في صنع هذا الدليل هم باحثون محترمون وقادة مجتمع، أغنت أعمالهم البحوث في مجالات الجنسانية، الهوية الجنسية، الميول الجنسية، العلوم التربوية، علم الاجتماع، النشاط المثلي، وحماية وترويج حقوق الإنسان. نحن ممتنون لهم وللمؤسسات التي يعملون فيها لمشاركتهم خبراتهم ومعرفتهم بسخاء من أجل تطوير هذه الأداة اللغوية. المدققون والمحررون لكل قسم لغوي هم كالآتي:

الإنكليزية

Fernando D'Elío

بوينس آيرس، الأرجنتين.

Stuart Halford

جنيف، سويسرا.

Nicholas Sakurai

مدير مبادرات صناعة القادة، مركز حماية ال (م.م.م.م.ث)

جامعة ماريلاند، كوليج بارك، الولايات المتحدة

Robert Wintemute

أستاذ في قانون حقوق الإنسان، كلية الحقوق
جامعة الملك في لندن، المملكة المتحدة

التركية

Özlem Güçlü, PhD

أستاذ مشارك، قسم علم الاجتماع
جامعة معمار سنان للفنون الجميلة
إسطنبول، تركيا

Gülkan Noir

Kaos GL

أنقرة، تركيا

العربية

Bassam Kassab

مُحاضر في جامعة سان خوسيه
سان خوسيه، كاليفورنيا، الولايات المتحدة

الفارسية

ساغي كارامايان

منظمة أحرار الجنس الإيرانيين - IRQO
تورينتو، كندا

كاھوي غيلمان

سكرامنتو، كاليفورنيا، الولايات المتحدة

OutRight Action International (IGLHRC) سابقاً باسم

نيويورك، الولايات المتحدة

الفرنسية

Caroline Dayer, PhD

كلية علم النفس والعلوم التربوية
جامعة جنيف، سويسرا

Florian Grandena, PhD

أستاذ مشارك، قسم الاتصالات

جامعة أوتوا، كندا

تود أورام أيضاً شكر www.itspronouncedmetrosexual.com على مساهمتهم في تطوير العديد من المصطلحات الواردة في هذا المنشور.

الممول، الهوية، والتعبير الجنسي: المصطلحات المهمة من أجل العاملين في المجال الإنساني

العربية • الفارسية • التركية • الفرنسية • الإنكليزية

حول أورام

أورام -منظمة من أجل اللاجئين، طالبي اللجوء والهجرة. هي منظمة دولية غير ربحية تمكّن المجتمع الدولي من حماية اللاجئين وطالبي اللجوء المستضعفين بشكل استثنائي. توفر منظمة أورام أدوات بحث، تدريبات وبرامج تقييم حديثة ومبنية على أساس التجربة من أجل العاملين في مجال اللاجئين والمؤسسات حول العالم.

تدريبات مبنية على أساس النتائج

تلتزم أورام بالحفاظ على نزاهة نظام حماية اللاجئين الدولي. نحن نقوم بتوسيع وتقوية مهارات العاملين في مجال اللاجئين للقيام بتقييم طلبات اللجوء، الحرص على استقبال ورعاية اللاجئين، والحرص على معاملة كافة اللاجئين بشكل عادل وحرفي.

تتق الحكومات، المؤسسات الدولية، والمنظمات غير الحكومية الأخرى بمنظمة أورام. وتقوم منظمة أورام بالعمل على كافة المستويات لتضييق ثغرات الحماية التي تضع اللاجئين المستضعفين بشكل استثنائي في خطر، وذلك يتضمن الأقليات الجنسية والجنسانية.

قامت منظمة أورام بتدريب الآلاف من العاملين في مجال اللاجئين -ضمن الحكومات، الأمم المتحدة والمنظمات الدولية والمحلية غير الحكومية، والمؤسسات الأكاديمية - على قضايا حماية اللاجئين والشؤون القضائية الخاصة بهم. تقوم تدريبات منظمة أورام الدولية الخاصة بالميول الجنسية والهوية الجنسية للعاملين في مجال اللاجئين بمخاطبة كافة مراحل دورة الهجرة القسرية، متضمنة المفاهيم الأساسية الخاصة بالميول الجنسية والهوية الجنسية، مما يخلق جو عمل آمن، ترجمة فورية مناسبة ودقيقة، تقييم للمصداقية، الحماية، إعادة التوطين والدمج.

لمعرفة المزيد حول تدريبات منظمة أورام، الأبحاث، المنشورات، والموارد الأخرى من أجل العاملين في مجال اللاجئين، الرجاء زيارة الموقع أو التواصل معنا عن طريق الإيميل

www.oraminternational.org أو training@oraminternational.org

المحول والهوية والتعبير الجنسي: هي المصطلحات المهمة من أجل العاملين في المجال الإنساني وهي أداة تقوم بمساعدة العاملين في المجال الإنساني على التواصل بشكل فعال ومحترم ومدروس مع الناس ذوي المحول والهويات الجنسية المختلفة.

التحدي

المفاهيم المتعلقة بالمحول والهوية الجنسية تختلف بشكل كبير عبر الحضارات. في معظم اللغات حول العالم، التحدث حول التنوع الجنسي هو أمر تكتنفه الحيرة وموضوع مُحَرَّم. ونتيجة لذلك فإن وجود مصطلحات موحدة، دقيقة وغير مهينة خاصة بالمحول والهوية الجنسية هو أمر نادر في كافة جوانب المجتمع: وسائل الإعلام، الأعمال، المنظمات غير الربحية، المؤسسات الثقافية والدينية، وحتى بين المجتمعات التي تضم متنوعي الجنس والجنسانية أنفسهم.

من أجل العاملين في المجال الإنساني

يتعلق هذا التحدي بشكل خاص بالعاملين في المجال الإنساني الذين يقومون بتقديم الدعم لأصحاب المحول والهويات الجنسية المتنوعة، متضمناً الخدمات الاجتماعية، الطبية، القانونية، المهنية، التأهيلية، النفسية، والتعليمية. كيف يقوم العاملون في هذا المجال بالتواصل بشكل واضح، موحد، ومحترم حول القضايا المتعلقة بالمحول والهوية الجنسية وكيف لهم التحدث مع وحول الأفراد المختلفين والمتنوعين جنسياً عند عدم وجود مصطلحات تسمح لهم بذلك؟

من أجل العاملين مع اللاجئين

يتشارك كافة العاملون مع اللاجئين مهمة واحدة: وهي حماية اللاجئين الذين يأتون بطلبات شرعية، لكن، عندما يتعلق الأمر باللاجئين من الأقليات الجنسية والجنسانية، يواجه من يقوم بعمل المقابلة والمترجمون تحديات فريدة من نوعها في التواصل مع اللاجئين قد تؤثر على عملية تحديد وضع اللاجئ وتقييم المصادقية. من التحديات الأكثر شيوعاً وجدنا:

- المترجمون - حتى المتقدمون إلى طلبات اللجوء - من الممكن ألا يكونوا على علم أو معرفة بالمصطلحات المحترمة التي يتم استخدامها.
- من يُجري المقابلة والمترجمون يتعاملون مع مواضيع عادة ما تكون حساسة من الناحية الثقافية والدينية ومن الممكن أن يواجهوا صعوبات لإيجاد الكلمات الصحيحة.
- من الممكن أن يصمت من يُجري المقابلة ولا يقوم بطرح الأسئلة الشخصية العميقة.
- من الممكن أن يتردد من يقوم بإجراء المقابلة كي لا يهين المتقدمين بالطلب بمواضيع يفترضون بأنها غير مناسبة.
- يكون المترجمون تحت ضغط كبير لإخراج مصطلحات مطابقة أو معادلة فلا يجدونها في جميع اللغات.

من الممكن للقطاع الإنساني التغلب على التحديات عن طريق التعلم والتدرّب على اللغة المناسبة لوصف الميول الجنسية والهوية الجنسية والتنوع الجنسي بشكل عالمي. لهذا الغرض قامت أورام بإنتاج هذا الدليل الإرشادي. إنّ فهم اللغة والحضارة هو أمر أساسي لخلق بيئة آمنة حيث يقوم الأفراد ذوو التنوع الجنسي والجنساني بتأسيس ثقة ويكونون صريحين حول حاجاتهم وخبراتهم.

الهدف من هذا الدليل الإرشادي هو تمكين العاملين في المجال الإنساني والمختصين بشؤون اللاجئين من اكتساب معرفة متعددة بين الثقافات حول المصطلحات الأساسية الخاصة بالميل والهوية الجنسية ضمن السياقات المتعددة.

عن طريق استخدام هذا الدليل، سيكون العاملون في المجال الإنساني قادرين على:

- تطوير أدوات حساسة ومحترمة تخلق بيئة آمنة وتقوم ببناء ثقة مع اللاجئين.
- التعرف على المصطلحات غير المناسبة أو المهيينة.
- التعرف على المصطلحات التي قد يقوم اللاجئون باستخدامها للتعريف عن أنفسهم.

كنتيجة مباشرة، سيشعر المتقدمون بطلبات اللجوء براحة أكبر فيكونون أكثر شفافية خلال عملية تحديد وضع اللاجئين.

كيفية استخدام هذا الدليل الإرشادي

الخطوة ١: تعلم المصطلحات ضمن اللغة (اللغات) المتعلقة بعملك

تم ترتيب هذا الدليل على أساس خمسة أقسام لغوية: عربي، فارسي، تركي، فرنسي، وإنكليزي. يحتوي كل قسم لغوي على قائمة من المصطلحات والتعريفات مرتبة بشكل هجائي تخص قضايا الميول والهوية الجنسية والأشخاص متنوعي الجنس/الجنسانية والجنسانية. تحتوي القائمة على نوعين من المصطلحات، مصطلحات محترمة وأخرى إزدرائية. يتم الإشارة إلى المصطلحات الإزدرائية بالرمز التالي [🚫]. هذا يسمح للمستخدم بالتمييز بشكل سهل بين المصطلحات المحترمة المناسبة للاستخدام وتلك الإزدرائية التي يجب تجنبها.

الخطوة ٢: تعلم سياق الاستخدام

حتى عندما يتحدث الناس نفس اللغة، من الممكن وجود فروق كبيرة جداً في المفردات والمعاني على حسب المنطقة الجغرافية، الحالة الاجتماعية والاقتصادية، المستوى التعليمي، العرق، أو مجتمع المنشأ. لذلك، بالإضافة إلى تعريف المصطلح، يقوم هذا الدليل بتوفير سياق للاستخدام المتعدد للمصطلحات. على سبيل المثال: المصطلح ضمن اللغة الفرنسية لن يختلف في المعنى والاستخدام عبر البلدان المتحدثة باللغة الفرنسية، أو من الممكن أن يكون محدوداً ضمن منطقة محددة. يقوم هذا الدليل بإعلام المستخدم حول هذه التنوعات عند وجودها.

الخطوة ٣: الإشارات المرجعية بين اللغات والحضارات

يمكن استخدام هذا الدليل كمعجم متعدد اللغات. تحت كل مُصطلح يجد المُستخدم مصطلحات مرادفة له في أربع لغات. تتم الإشارة إلى عدم وجود مصطلح مرادف بهذا الرمز [≠]. بالإضافة إلى المصطلحات المطابقة سيجد مستخدمو هذا المعجم ترجمة صوتية مُساعدتهم على لفظ الكلمات. يتم فصل كل مقطع من الكلمة بنقطة. الرجاء أخذ العبارات التالية بعين الاعتبار وكقواعد من أجل الأصوات غير الموجودة في اللغة:

- الصوت «خ» يتم تمثيله بالأحرف «kh» ويتم استخدام هذا الصوت في اللغة العربية أغلب الأحيان
- يتم لفظ «h» بشكل خفيف حتى لو كان في آخر الكلمة.

تتم الإشارة إلى اللغات ضمن هذا المنشور بالاختصارات التالية:
اللغة الإنكليزية: EN، اللغة الفرنسية: FR، اللغة التركية: TK، اللغة الفارسية: FAR، اللغة العربية: AR.

مصادر المعلومات

المصطلحات والتعاريف في هذا المعجم قد تم جمعها من خبراء في الوسط الأكاديمي ومن المجتمعات المتنوعة جنسياً. الرجاء النظر إلى قسم تقدير وشكر في الصفحات ١٢٤ - ١٢٥ من أجل تفاصيل حول مصادر هذه المعلومات.

تطور واستخدام مصطلحات الميول والهوية الجنسية دولياً

تطور مصطلحات الميول والهوية الجنسية

معظم لغات العالم والمصطلحات المتعلقة بالميول الجنسية والهوية الجنسية ضمنها تكون محدودة ومُسيئة. عدد قليل ومحدود من اللغات تملك معجماً شاملاً لمصطلحات الميول الجنسية والهوية الجنسية. هذه الظاهرة تعود وبشكل كبير إلى الثقافات التي نشأت فيها هذه اللغات، في التاريخ الحديث - موضوع الأقليات الجنسية والجنسانية - كان أمراً محرماً التحدث به في جميع ثقافات العالم.

لحسن الحظ، قامت العديد من الحضارات باكتساب فهم أعمق للطيف الواسع للجنس والجنسانية. هذا بدوره يقوم بالتأثير على تطور معاجم الميول الجنسية والمصطلحات الجنسية. على الرغم من أن بعض مفردات اللغات متطور بشكل أكبر بكثير من اللغات الأخرى، إلا أن هذه المصطلحات والمفاهيم التي تحددها تطور وبشكل كبير ضمن العديد من القطاعات حول العالم، بما فيها قطاع العمل الانساني.

معاجم مصطلحات الميول والهوية الجنسية، حالياً، هي أكثر نضوجاً واستخداماً في الغرب، خاصة ضمن البلدان الناطقة باللغة الإنكليزية. على الرغم من ذلك، فإن المصطلحات التي عادة ما يتم تأليفها في لغة ما، تجد طريقها إلى لغات أخرى. هذه الظاهرة شائعة بشكل خاص بين مصطلحات الميول والهوية الجنسية، والتي تم تبنيها وتكييفها مع العديد من اللغات الأخرى وهذه اللغات تتضمن التركية، العربية والفارسية. هنا فإن اختيار مصطلح ما عادة ما ينعكس ليس على البديل المتوفر في لغة ما فقط، ولكن يمتد إلى مفهوم الهوية للفرد وتأثره بالحضارات الأخرى.

الاختلافات في استخدام مصطلحات الميول والهوية الجنسية

كما أن المعتقدات والمواقف المتعلقة بتنوع الميول الجنسية والهويات الجنسية تختلف بشكل كبير عبر الثقافات وتتطور ضمن خطوات مختلفة، كذلك تختلف اللغات ومعاجم مصطلحات الميول والهوية الجنسية التي تعبر عنها ضمن هذه الثقافات. علاوة على ذلك، عادة توجد اختلافات ضمن اللغات نظراً إلى مجموعة من العوامل تتضمن المواقع الجغرافية، العرق، الديانة، المستوى التعليمي، الانتماء إلى مجتمع، الحالة الاقتصادية والاجتماعية، القيم والاعتقادات الجنسية والشخصية. ننصح مستخدمي هذا القاموس أن ينتبهوا إلى هذه الاختلافات، لأنها تؤثر على المصطلحات التي يجدونها ضمن هذا الصعيد.

أمثلة حول سياق استخدام مصطلحات الميول والهوية الجنسية

اختيار شخص لمصطلح ما للتعبير عن ميوله أو هويته الجنسية من الممكن أن يوقّر فهماً واضحاً لخلفيته، منظوره وهويته. أمثلة من الخمس لغات الموجودة في هذا المعجم:

العربية: من الممكن أن يشير رجل سوري إلى نفسه بكلمة شاذ - هذه الكلمة المهينة تعني «غير طبيعي» - هذا يعكس فهم المثلية الجنسية المكتسب في سورية. كما في حالة الرجل الإيراني في المثال التالي، فإن الرجل السوري من الممكن أن يعرف عن نفسه على أنه مثلي على الرغم من استخدامه لمصطلحات ناكرة للذات.

فارسي: من الممكن أن يشير شخص إيراني إلى نفسه كمثلي «ham.jens.bahz» (همجنسباز) - وهو مصطلح إيراني يستخدم لوصف شخص تتم رؤيته بأن لديه تصرفات أنثوية أو لديه علاقات جنسية أو عاطفية مع رجال آخرين. ضمن هذه الدائرة الاجتماعية في إيران، من المحتمل أن هذا الشخص لم يسمع بمصطلح محترم لكي يعرف عن نفسه به.

التركية: من الممكن أن يقوم رجل تركي يعرف عن نفسه كمثلي باستخدام مصطلح «nonoş» - وهو مصطلح مهين بشكل تام - من أجل محاربة الطبيعة الساخرة لهذا المصطلح. كما قام أفراد من المجتمع المثلي الغربي بجعل مصطلح «queer» مناسباً، لذلك من الممكن أن يستخدم أفراد من المجتمع التركي المثلي كلمات ومصطلحات تعتبر سلبية.

الفرنسية: في بعض المناطق الغربية المتحدثة باللغة الفرنسية، يقوم الأفراد ذوو التنوع الجنسي والجنساني باستخدام مصطلح «pédé» - الذي يعتبر مُسيئاً - وإعطائه معنى جيداً للتعريف عن أنفسهم. من الممكن أن يقوم شخص مثلي من فرنسا بالتعريف عن نفسه وبكل فخر باستخدام «pédé» بهدف تحويل المعنى السلبي للكلمة وجعلها كلمة جيدة ومناسبة مرة أخرى.

الإنكليزية: شخص من الغرب من الممكن أن يقوم بالتعريف عن نفسه «كمثلي»، بينما من الممكن أن يقوم أشخاص آخرون باستخدام الكلمة بشكل أكثر تنوعاً.

تطور واستخدام مصطلحات الميول والهوية الجنسية في اللغة العربية

اللغة العربية الفصحى لا تحتوي حالياً على مصطلحات إيجابية لاستخدامها فيما يتعلق بالميول والهوية الجنسية. معظم هذه المصطلحات التي يتم استخدامها قد تم استعارتها من اللغات الغربية، على الرغم من هذا، فإن بعض المصطلحات العربية الإيجابية يتم صياغتها ضمن العالم المتحدث باللغة العربية. على سبيل المثال: الكلمة العربية المُحترمة «مثلي» هي مرادف لكلمة «gay» الإنكليزية، ويتم إعطاء الفضل في صياغة هذه الكلمة إلى المترجمين الذين قاموا بترجمة الأعمال الغربية للمحلل النفسي سيغموند فرويد.

في عام ٢٠٠٣، قام البروفسور بسام كساب بتطوير أول مجموعة من المصطلحات الإيجابية العربية الخاصة بالميول والهوية الجنسية، وتم نشرها لاحقاً من قبل مجلة عربية تدعى «بنت الناس». العديد من المصطلحات المستخدمة ضمن هذا المعجم تم أخذها واستخلاصها من تلك المجموعة من المصطلحات. يجب إعلام القراء أن هذه المصطلحات لم يتم تبنيها من قبل التيار العام، ويتم استخدامها بشكل حصري ضمن المجتمع المثلي والمجموعات المثلية الإعلامية.

في نهاية القرن العشرين، قام العديد من علماء الاجتماع، علماء النفس وصحفيين واعين اجتماعياً في العالم العربي بالبدء باستخدام التعبير الإيجابي «مثلية جنسية» وهو ترجمة دقيقة لمرادفها الإنكليزية التي تم تأليفها في اللغات الأوروبية في القرن الماضي.

على الرغم من ذلك ما زال معظم المجتمع الإعلامي العربي يستخدم مصطلحات إزدرائية بشكل عام. ضمن الأكاديميات وفي القطاع العام والخاص وضمن العديد من الوسائل الأخرى عادة ما يتم استخدام المصطلحات الإزدرائية للإشارة إلى المواضيع المتعلقة بالميول والهوية الجنسية إن تم الحديث عنها. يتم استخدام المصطلح «شدوذ جنسي» بشكل عام للإشارة إلى المثلية الجنسية ضمن الكتابة الرسمية وضمن بعض الوسائل الإعلامية. وما زالت المصطلحات الإيجابية في طور التطور والبناء في اللغة العربية ضمن الشرق الأوسط وشمال أفريقيا.

الهدف من هذا المعجم هو مخاطبة من يعمل بشكل مباشر مع الناس ذوي الميول والهوية الجنسية المتنوعة. يجب على الفرد أن يكون على وعي تام بالمصطلحات التي قد تبدو حيادية إلى الأذن التي لا تعرفها فمن الممكن أن تكون مُسيئة أو قد تهدد الأقليات الجنسية. لهذا فإن المصطلحات والمعاني ضمن اللغة العربية التي تخاطب الناس ذوي الميول والهوية الجنسية المختلفة قد تختلف بشكل كبير، هذا يعود لعدة عوامل تتضمن الدولة، المنطقة، المستوى التعليمي، الدين، الحالة الاقتصادية والاجتماعية، والعوامل الشخصية. على سبيل المثال، بعض الكتاب العرب المثليين قاموا بتحييد المصطلح المهين «لوطي» بشكل مشابه لما حصل مع المصطلح المهين في البلدان المتحدثة بالإنكليزية «queer» في الثمانينات. ضمن مثال آخر، يمكن لبعض المتحدثين باللغة العربية أن يعرفوا عن أنفسهم بـ «لوطي» وهذا يعود إلى أن هذه الكلمة هي المصطلح الوحيد الذي سمعوا به ضمن مجتمعهم.

الأقليات الجنسية

هم أشخاص تكون هويتهم الجنسية أو جنسهم، ميولهم أو ممارساتهم الجنسية مختلفة عن الغالبية ضمن المجتمع المحيط بهم. يمكن للمصطلح أن يشير إلى المثليين، متحرري الجنس، ثنائيي الجنس، مصححي الجنس، أو أفراد من الجنس الثالث.

EN Sexual and Gender Minorities

FAR {a.qal.lee.yat.ha.ye.jen.see.va.jen.see.ya.tee} أقلية هاى جنسى و جنسيتى

FR Minorités Sexuelles et de Genre {mee.no.ree.tay.sek.su.el.ay.de.jan.r}

TK Cinsel veya Cinsiyet Azınlıkları {jeen.sel.ve.ya.jeen.see.yet.az.in.luk.le.re}

أنثى مصححة الهوية الجنسية

مصطلح شائع يستخدم للدلالة على شخص مصحح الهوية الجنسية أعطي جنس "ذكر" عند الولادة لكنه يعرف عن نفسه كإمرأة.

EN Trans Woman

FAR {zan.ne.te.rans} زن ترنس

FR Femme Trans {fam.trons}

TK Trans Kadın {trans.ka.dn}

الاهتمام الجنسي

يدل المصطلح على أنواع العلاقات الجنسية، التحفيز والمتعة التي تحفز الشخص. عادة ما يتم الخلط بين هذا المصطلح ومصطلح «الميول الجنسية»، من الممكن أن يُشير بشكل غير مناسب إلى أن الشخص لديه خيار فيمن يجذب له.

EN Sexual Interest

FAR {a.la.ge.ye.jen.see} علاقه جنسى

FR Préférence Sexuelle {pray.fay.ron.ce.sek.su.el}

TK Cinsel İlgi/İstek {jeen.sel.eel.gee/ees.tek}

التعبير عن النوع الاجتماعي

الصفات الخارجية أو التصرفات التي قد يتم اعتبارها رجولية، أنثوية أو حيادية على حسب المعايير الثقافية والاجتماعية.

EN Gender Expression

FAR {ba.yahn.va.edj.rah.ga.ree.ye.jen.see.ya.tee} بيان و اجراگرى جنسيتى

FR Expression de Genre {eks.pre.see.yon.de.jan.r}

TK Cinsel İfade Biçimi {jeen.sel.ee.fa.de.bee.chee.mee}

الجنس

تميّز قانوني، تشريحي وبيولوجي، عادة ما يصف كون الفرد ذكراً أو أنثى وفي بعض الأحيان من الممكن أن يكون الجنسان سويةً أو أي حال أخرى.

EN	Sex	
FAR	{jens}	جنس
FR	Sexe	{seks}
TK	Cinsiyet	{jeen.see.yet}

الجنس الثالث

هو مُصطلح شامل لأي جنس غير رجل أو أنثى. الجنس الثالث من الممكن أن يشير إلى كون الشخص ذكراً وأنثى سويةً، أو لا هذا ولا ذاك، محايد جنسي أو أي هوية جنسية أخرى أو دور آخر. بعض المجتمعات تعترف بثلاثة جنسانيات أو أكثر.

EN	Third Gender	
FAR	{jen.see.ya.te sev.vom}	جنسيت سوم
FR	Troisième Genre	{trooa.zee.yem jan.r}
TK	Üçüncü Cins	{ue.chuen.jue jeens}

الخروج من القوقعة

عملية شخصية أو طوعية تتضمن الإفصاح أو الكشف عن الميلول الجنسية أو الهوية الجنسية للآخرين. على الرغم من أن هذا الأمر يتم اعتباره عملية لمرة واحدة، إلا أن هذه العملية قد تأخذ وقتاً طويلاً جداً.

EN	Coming Out (of the closet)	
FAR	{ahsh.kahr.sah.zee}	آشكارسازى
	{ahsh.kahr.sah.zee.ye ho.vee.yat va ge.rah.ye.she jen.see}	آشكارسازى هويت و گرايش جنسى
	{bo.roon ah.yee}	برون آيى
	{ka.meeng.aot}	كامينگ اوت
FR	Coming Out	{ka.meeng.aot}
TK	Açılmak	{a.chl.maak}

الخوف من الإفصاح

يدل على من يقومون بإخفاء ميولهم الجنسية أو هويتهم الجنسية. يقوم هؤلاء الأشخاص بإخفاء هويتهم أو ميولهم لشعورهم بالعار أو الخوف عند الكشف عن ميولهم الجنسية أو هويتهم الجنسية.

EN	Closeted	
FAR	{ahsh.kahr na.sho.de}	آشكار نشده
	{da.roo.ne gan.je yah pas.too}	درون گنجه يا پستو
FR	Etre dans le Placard	{ay.tr don le pla.kar}

السلوك الجنسي

هو سلوك مرتبط بالحياة الجنسية للفرد ويمكن أن يتجلى على شكل علاقة جنسية أو غير ذلك. ويختلف السلوك الجنسي الذي هو الفعل ذاته عن الميول الجنسية التي تشير إلى المشاعر والهوية الجنسية. دون مراعاة السلوك.

EN Sexual Behavior

FAR {raf.taa.re.jen.see}

رفتار جنسى

FR Comportement Sexuel {com.por.te.mon sek.su.el}

TK Cinsel Rol Davranışı {jeen.sel rol dav.re.ne.she}

اللاجنسية

هي عدم انجذاب جنسي أو انجذاب جنسي قليل. مع ذلك، من الممكن للأشخاص اللاجنسيين الشعور بانجذاب رومنس أو عاطفي تجاه الآخرين.

EN Asexual

FAR {ah.sek.soo.ah}

أسكسوال

{bee mey.le.jen.see}

بى ميل جنسى

FR Asexuel/le {a.seks.oo.el}

TK Aseksüel {a.sek.sue.el}

المتحررون جنسياً

أشخاص ذوي ميول جنسية، جنس وهوية جنسية تختلف عن التوقعات الاجتماعية. يتضمن مصطلح «المتحررون جنسياً» المثليات، المثليين، مزدوجي الميل الجنسي، المصححون جنسياً، ثنائيي الجنس أو أي ميول أو هوية غير محددة. في فترة كان يعتبر مصطلحاً مُسيئاً، لكن العديد من الناس قاموا بإعادة استخدامه كمصطلح إيجابي.

EN Queer

FAR {fa.rah.han.jaa.re.jen.see}

فراهنجار جنسى

{kweer}

كويير

FR Queer {kweer}

TK Kuir {kweer}

Queer {kweer}

الميول الجنسية

انجذاب الفرد الجنسي أو العاطفي إلى شخص من جنس مختلف، نفس الجنس، أكثر من جنس واحد، أو عدم الانجذاب إلى أي أحد من أي جنس. أمثلة تنطبق على الميول الجنسية تتضمن سوي/ مُغاير الميول الجنسية، مثلية/ مثلي، مزدوج الميل الجنسي واللاجنسي.

EN Sexual Orientation

FAR {gaer.ra.ve.she.jen.see}

گرایش جنسى

FR Orientation Sexuelle {o.ree.on.ta.sion sek.su.el}

TK CinselYönelim {jeen.sel.yoe.ne.leem}

النوع الاجتماعي

الصفات الاجتماعية، الثقافية والنفسية التي تدل على الرجولة، الأنوثة أو لا هذا ولا ذاك. يشمل هذا المصطلح التعبير عن الهوية الشخصية ويشمل المفاهيم الاجتماعية، البنيوية والثقافية أيضاً.

EN Gender

FAR {jen.see.yat}

جنسيت

FR Genre {jan.r}

TK Toplumsal Cinsiyet {top.loum.sal.jeen.see.yet}

الهوية الجنسية

التجارب الفردية والداخلية العميقة للشخص حول النوع الاجتماعي، التي من الممكن ألا تكون متوافقة مع الجنس المُنطَلَق له عند الولادة.

EN Gender Identity

FAR {ho.vee.ya.te.jen.see.ya.tee}

هويت جنسيتي

FR Identité de Genre {ee.dan.tee.tay.da.jan.re}

TK Cinsiyet Kimliği {jeen.see.yet.keem.lee.yee}

بين الجنسين

لوصف شخص «بين الجنسين» تعبير جنسي يشمل عناصر من الرجولة والأنوثة، يتمُّ استخدامه عادةً لوصف شخص لديه كلا الصفات الجسدية للذكر والأنثى سويةً.

EN Androgyny

FAR {ahnd.ro.je.nee}

أندروژني

FR Androgynie {an.dro.jee.nee}

TK Androjen {and.ro.jen}

ثنائي الجنس

هي حالة الشخص الذي ولد بجنس وسط أي بين ما يعتبر معياراً للذكورة والأنوثة. المعني بجنس وسط هو وجود اختلافات عن المعايير المعهودة للجنسين الذكر والأنثى، قد تكون اختلافات عضوية، صبغية /كروموسومية أو اختلافات في الخصائص الجنسية الثانوية.

EN Intersex

FAR {bey.na.jens}

بيناجنس

FR Intersexe / Intersexué-e {an.tayr.seks/an.ter.seks.u.ay}

TK İnterseks {in.ter.seks}

حرُّ الهوية الجنسية

شخص لا يحدد/ يعرّف عن نفسه كرجل أو امرأة فقط. الناس الذين يتم تعريفهم ضمن هذا المصطلح من الممكن أن يروا أنفسهم أو يعرفوا عن أنفسهم كرجل وأنثى، أو عديمي الجنسية، أو يتنقلون بين الأجناس، أو كجنس ثالث.

EN Genderqueer

FAR {jen.see.ya.te kweer}

جنسيت كويير

FR Genre Queer {jan.r kweer}

TK Genderqueer {jen.dr kweer}

خنيث

الرجاء النظر إلى «شاذ»

خول

الرجاء النظر إلى «شاذ»

رجل مصحح الهوية الجنسية

مصطلح شائع يستخدم للدلالة على شخص مصحح الهوية الجنسية أعطي جنس "أنثى" عند الولادة لكنه يعرف عن نفسه كرجل.

EN Trans Man

FAR {mar.de te.rans}

مرد ترنس

FR Homme Trans {om trons}

TK Trans Erkek {trans er.kek}

ر.ج.ر.

الرجال الذين يمارسون الجنس مع الرجال: هذا المصطلح يركز على التصرفات الجنسية وليس بالضرورة على جنسائية أو هوية الفرد الجنسية. عادة ما يستخدم هذا المصطلح في المجالات الطبية والعناية الصحية.

EN MSM

FAR {mar.de daa.ra.ye ra.be.te.ye jen.see ba mar.daan}

مرد دارای رابطه جنسی با مردان

FR HSH {ash.es.ash}

TK Erkeklerle Cinsel İlişkiye Giren Erkekler {er.kek.lear.le.jeen.sel.lee.lee.sh.kee.ye gee.ren.er.kek.lear}

رهاب المثلية الجنسية

مجموعة من المواقف والمشاعر العدائية نحو المثليين، المثليات، مزدوجي الميل الجنسي، المصححين جنسياً وثنائيي الجنس أو من يتم اعتبارهم كذلك. يمكن التعبير عن هذا الشعور عن طريق الكراهية، الاحتقار، الأحكام المسبقة، أو النفور، من الممكن التعبير عنها عبر تصرفات عدائية. في حال الدول والمنشآت، هذا الخوف من الممكن أن يصنع قوانين أو سياسات تمييزية. انظر أيضاً إلى «كراهية مصححي الجنس».

EN	Homophobia	
FAR		همجنس گراستیزی
	{ham.jens.gaer.ra se.tee.zee}	
	{am.jens.gaer.ra ha.ra.see}	همجنس گراهراسی
	{ho.mo.fo.bee.yah}	هوموفوبیا
FR	Homophobie	{ho.mo.fo.bee}
TK	Homofobi	{ho.mo.fo.bee}

سحاقیة

هو مصطلح ذو أبعاد سلبية (مهين) يستعمل في اللغة العربية للحديث عن مثليات الجنس اللواتي تتم رؤيتهنَّ بشكل رجوليّ أو يُعتقد بأنّ لديهنَّ ميولاً رومانسية، جنسية، أو عاطفية لنفس الجنس. قام بعض أفراد المجتمع المثلي بإعادة استخدام هذا المصطلح بشكل إيجابي.

مصطلحات مسيئة أخرى: مُسترجلة

EN	Dyke	
FAR		بارونی
	{bah.roo.nee}	
	{dahyk}	دايک
	{za.ne ham.jens.khah}	زن همجنس خواه
	{za.ne ham.jens.gaera}	زن همجنس گرا
	{lez}	لز
	{lez.bo}	لزبو
	{lez.bee.yan}	لزبين
FR	Gouine	{goo.een}
TK	Erkeksi Lezbiyen	{er.kek.see lez.bee.yan}
	Dyke	{dayk}
	Ablacı	{ab.la.je}
	Lezbo	{lez.bo}

شاذّ

مصطلح مهين ويتم استخدامه عادة للسخرية أو إهانة الذكور الذين يعتقد بأنهم مائلون للأنوثة بشكل أكبر أو يُعتقد بأنّ لديهم ميولاً رومانسية، جنسية، أو عاطفية لنفس الجنس. مصطلحات مهينة أخرى: «لوطي»، «طنط»، «خول»، «خنث».

EN	Fag	
	Faggot	
	Fairy	
	Sissy	
FAR		أبنه ای
	{ob.ne.yee}	
	{o.bee}	أبی

FAR	{e.va kha.har}	اواخواهر
	{batch.che khosh.gel}	بچه خوشگل
	{koo.nee}	کونی
	{ham.jens.bahz}	همجنسباز
FR Pédé	{pay.day}	
TK İbne	{eeb.ne}	
Götveren	{goet.ve.ren}	
Nonoş	{no.nosh}	
Top	{top}	
Yuvarlak	{you.ar.lak}	
Karı Klıklı	{ke.re ke.lyk.le}	

شخص مستقيم

مصطلح عامي يدل على كل شخص ينجذب عاطفياً ووجدانياً وجنسياً إلى أشخاص من الجنس الآخر. انظر إلى «مغاير الجنس» أيضاً.

EN Straight		
FAR	{es.te.reyt}	استريت
	{de.gaer.jens.gaer.ra}	دگرجنسگرا
FR Hétéro	{ay.tay.ro}	
TK Düzcinsel	{duze.jeen.sel}	

الرجاء النظر إلى «شاذ»

علاقة مع نفس الجنس

علاقة بين شخصين من نفس الجنس والتي يمكن أن تتخذ العديد من الأشكال، ويتضمن ذلك علاقة رومانسية أو جنسية.

EN Same-sex Relationship		
FAR	{ra.be.te.ye mee.yaa.ne ham.jens.ha}	رابطة میان همجنسها
FR Relation entre Personnes de Même Sexe	{re.la.sion en.tre payr.son de mem seks}	
TK Eşcinsel İlişki	{esh.jeen.sel ee.leesh.kye}	

غير محدد للهوية الجنسية أو الجنس

يتم استخدام هذا المصطلح للإشارة إلى الأفراد الذين ممارساتهم، انجذابهم، أو هويتهم الجنسية وتعبيرهم عن الذات تكون مختلفة عن التوقعات الاجتماعية المبينة على جنسهم المنسوب إليهم عند الولادة. عدم تحديد الهوية يكون عادةً سبباً للاضطهاد.

EN	Sexually or Gender Nonconforming	
FAR	{ta.fa.vo.te.jen.see.va.jen.see.ya.tee}	تفاوت جنسی و جنسیتی
FR	Non-Conformité Sexuelle ou de Genre	{non.con.for.mee.tay.seks.oo.well.ou.due.jan.re}
TK	Cinsel Kimlik ve Cinsiyet Kimliği Uyumsuzluğu	{jeen.sel.ve.jeen.see.yet.qeem.lee.yee.ou.youm.souz.lou.you}

فتاة استعراضية

فتاة تقوم بالتمثيل بشكل واعٍ «دوراً رجولياً»، عادة ضمن الاستعراضات أو المسارح، تقوم بتقديم شكل مبالغ به من التعبيرات الرجولية، عادة ما يتم تمثيلها من قبل امرأة.

EN	Drag King	
FAR		≠
FR	Drag King	{drag.keeng}
TK	Drag King	{drag.keeng}

فتى استعراضي

شاب يقوم بالتمثيل بشكل واعٍ «دوراً أنثوياً»، عادة ضمن الاستعراضات أو المسارح، يقوم بتقديم شكل مبالغ به من التعبيرات الأنثوية، عادة ما يتم تمثيلها من قبل رجل.

EN	Drag Queen	
FAR	{de.rag.kween}	درگ کوین
FR	Drag Queen	{drag.kween}
TK	Drag Queen	{drag.kween}

كشف هوية (شخص ما)

عندما يقوم أحد بالإخبار أو كشف الهوية أو الميول الجنسية لشخص آخر أو مجموعة، بدون أخذ الموافقة أو اخبارهم، يجب عدم الخلط بين هذا المصطلح ومصطلح «الخروج من القوقعة».

EN	Outing (someone)	
FAR	{ef.sha.gaa.ree}	افشاگری
FR	Outing	{aot.ing}
TK	Açığa Vurma	{a.chya.vour.ma}

كراهية مصححي الهوية الجنسية/الجنسية

مجموعة من المواقف العدائية تجاه مصححي الهوية الجنسية أو الناس الذين تتم رؤيتهم كذلك. هذا الخوف من الممكن أن يكون على شكل كراهية، احتقار أو تمييز ومن الممكن التعبير عنها عبر الكلمات أو الأفعال (متضمناً ذلك عدم فعل أي شيء). في حال حدوث هذا الأمر ضمن الدول والمنشآت، من الممكن أن ينتج عنها قوانين تمييزية. انظر أيضاً إلى «رهاب المثلية الجنسية».

EN Transphobia

FAR {ta.ra.jen.see.ya.tee se.tee.z ee}
{ta.ra.jen.see.ya.tee ha.ra.see}
{te.rans.se.tee.zee}
{te.rans ha.ra.see}

ترانجسیتی ستیزی
ترانجسیتی هراسی
ترنس ستیزی
ترنس هراسی

FR Transphobie {trans.fo.bee}

TK Transfobi {trans.fo.bee}

 لوطي

الرجاء النظر إلى «شاذ»

متشبه بالجنس الآخر

شخص يستمتع بارتداء ملابس عادة ما تكون للجنس الآخر. هذا الأمر هو نوع من التعبير الجنساني أو الشخصي ولا يدل على الميول الجنسية أو الهوية الجنسية للفرد.

EN Cross-dresser

FAR {de.gaer.poosh}
{de.gaer.jens.poosh}
{do.gah.ne.poosh}
{za.nah.ne.poosh}
{zan.poosh}

دگرپوش
دگرجنس پوش
دوگانه پوش
زنانه پوش
زن پوش

FR Travesti/e {tra.ves.tee}

TK Karşıt-giysicilik {kar.sht gee.see.jee.leek}

CD/Cross-dresser {je.de/kros dre.sr}

Travesti {tra.ves.tee}

 مثلي

مصطلح إيجابي استخدم مؤخراً في البلاد العربية للدلالة على الرجال المُعترفين بأنفسهم والذين لديهم علاقات رومانسية، عاطفية، أو جنسية بشكل حصري أو بالدرجة الأولى مع رجال آخرين، هذا المصطلح يدل على الذكور بشكل حصري.

 مصطلحات مهينة تخص الرجال: «شاذ»، «لوطي»، «طنط»، «خول»، «خنيث»، «زامل».

EN Gay

FAR {gey}
{ham.jens.khah}
{ham.jens.gaer.ra}
FR Gay {gey}

گي
همجنس خواه
همجنس گرا

TK	Gey	{gey}
	Eşcinsel	{esh.jeen.sel}

مثلي الجنس

شخص ينجذب عاطفياً ورومانسياً وجنسياً إلى أشخاص من نفس الجنس / الجنسية إما بشكل أساسي أو مطلق.

في حال الإشارة إلى رجل، مصطلحات مهينة: «لوطي»، «طنط»، «خول»، «خنيث»، «زامل».

في حال الإشارة إلى امرأة، مصطلحات مهينة: «سحاقية»، «مُسترجلة».

EN Homosexual

FAR	{gey}	گی
	{ham.jens.khah}	همجنس خواه
	{ham.jens.gaer.ra}	همجنس گرا

FR Homosexuel·le {ho.mo.sek.su.el}

TK	Eşcinsel	{esh.jeen.sel}
	Homoseksüel	{ho.mo.sek.su.el}

مثلية

مصطلح يستخدم غالباً للتعبير عن امرأة تشعر بانجذاب عاطفي ووجداني وجنسي تجاه أفراد من نفس جنسها وعلاقاتها بشكل أساسي هي مع نساء أخريات.

مصطلحات مهينة: «سحاقية» «مُسترجلة»

EN Lesbian

FAR	{lez.bee.yan}	لزبین
	{ham.jens.ga.ra.ye zan}	همجنس گرای زن

FR Lesbienne {lays.bee.en}

TK	Lezbiyen	{lez.bee.yen}
	Sevici	{se.vee.jee}

محايد للنوع الاجتماعي

شخص لا يُظهرُ أية صفاتٍ تقليدية متوافقة مع النوع الاجتماعي للذكر أو الأنثى، وهو أيضاً مفهوم يتضمّن كافة الهويّات، التعبيرات والتصرّفات الجنسية. مثال، دورة مياه محايدة للنوع الاجتماعي أو محايدة للجنس هي دورة مياه مفتوحة لكافة الناس من أي نوع، هوية أو تعبير اجتماعي.

EN Gender Neutral

FAR	{bee.jen.see.yat}	بی جنسیت
	{ha.me.jen.see.yat}	همه جنسیت

FR Genre Neutre {jan.r.nu.tr}

TK	Cinsiyet Ayrımı Gözetmeyen	{jeen.see.yet.ay.rme.go.zet.mey.en}
----	----------------------------	-------------------------------------

TK Cinsiyet Yüksüz {jeen.see.yet youk.souz}

مراحل التغيير

هي عملية يقوم خلالها الشخص بتغيير تعبيره الجنسي أو الصفات الجنسية كطريقة للعيش بشكل حقيقي ضمن هويته الجنسية الحقيقية. هذا يتضمن تغيير الضمائر الشخصية أو الاسم، أخذ الهرمونات، علاج الصوت، عمليات جراحية، الخ.

EN Transitioning

FAR {mrahel tageer}

مراحل تغيير

FR Transition {tron.zee.sion}

Cinsiyet Değişimi {jeen.see.yet de.yee.shee.mee}

TK Cinsiyet Geçiş {jeen.see.yet ge.chee.shee}

مزدوج الميل الجنسي

شخص لديه ميول رومانسية، عاطفية أو جنسية لنفسه جنسه وللجنس الآخر أيضاً.

EN Bisexual

FAR {bahy}

باي

{bahy.sek.soo.ahl}

بايسكسوال

{bo.jens.khah}

دوجنس خواه

{bo.jens.ga.rah}

دوجنس گرا

FR Bisexuel-le {bee.seks.oo.e}

TK Biseksüel {bee.sek.sue.e}

مُسترجلة

الرجاء النظر إلى «سحاقية»

مصاح الهوية الجنسية

مصطلح شامل للناس الذين تختلف هويتهم الجنسية عن التوقعات الاجتماعية للجنس الذي تم إعطائه لهم عند الولادة.

EN Transgender

FAR {ta.ra.jen.see.ya.tee}

ترانجنسيتي

{te.rans.jen.der}

ترنسجندر

FR Transgenre {trons.jon.r}

TK Transcinsiyet {trans.jeen.see.yet}

مصحح الهوية الجنسية

شخص لا يعرف عن نفسه بنفس الجنس الذي أعطي له عند الولادة، وقام بتغيير جنسه أو قرر أنه بحاجة لتغيير جنسه وصفاته الجنسية من خلال إجراءات طبية.

EN Transsexual

FAR {ta.raa.jen.see}
{te.rans}
{te.ran.seks.oo.al}

ترانجسي

ترنس

ترنسكسوال

FR Transexuel·le {tron.sek.su.el}

TK Transeksüel {tran.sek.su.el}

مطابق للهوية الجنسية

شخص تنطبق هويته الجنسية مع التوقعات الاجتماعية للجنس المعطى له عند الولادة.

EN Cisgender

FAR {ha.mahn.jen.see.ya.tee}
{ham.soo.jen.see.ya.tee}

همان جنسيتي

همسوجنسيتي

FR Cisgenre {cees.jan.re}

TK Na-trans {na.trans}

مغاير الجنس

شخص ينجذب عاطفياً أو رومانسياً أو جنسياً إلى أشخاص من جنس/جنسانية أخرى، بشكل حصري.. عادة ما يدل على امرأة تنجذب للرجال وعلى رجل ينجذب للنساء (بشكل حصري أو أساسي).

EN Heterosexual

FAR {es.te.reyt}
{de.gaer.jens.gaer.ra}

استريت

دجرجنسگرا

FR Hétérosexuel·le {he.tay.ro.sek.su.el}

TK Heteroseksüel {he.te.ro.sek.su.el}

Düzcinsel {duze.jeen.sel}

م.م.م.ث (المثليات والمثليون ومزدوجو الميل الجنسي ومصححو الهوية الجنسية وثنائيو الجنس)

المثليات والمثليون ومزدوجو الميل الجنسي ومصححو الهوية الجنسية وثنائيو الجنس. هذا الاختصار من الممكن أن يضم العديد من الأحرف الإضافية للإشارة إلى ميول وهويات أخرى.

EN LGBTI

FAR {de.gaer.ba.shaa.ne.jen.see}

دگرباشان جنسی

FR LGBTI {el.jay.bay.tay.ee}

TK LGBTİ {ley.gey.bey.tey.ee}

ن.ج.ن

النساء اللواتي يمارسن الجنس مع النساء، يركز المصطلح على السلوك الجنسي وليس على الهوية أو الميول الجنسية أو الجنسية. عادة ما يستخدم هذا المصطلح في المجالات الطبية والعناية الصحية.

EN WSW

FAR زن دارای رابطه جنسی با زنان {za.ne da.ra.ye ra.be.te.ye jen.see baa za.nan}

FR FSF {ef.es.ef}

TK Kadınlarla Cinsel İlişkiye Giren Kadınlar {ka.dn.lar.la jeen.sel ee.leesh.ki.ye gee.ren ka.dn.lar}